

MEĐUVLADINA KONFERENCIJA

O

ZAJEDNIČKOM TRŽIŠTU

I

EUROATOMU

ZAVRŠNI AKT

Radna verzija

MEĐUVLADINA KONFERENCIJA O ZAJEDNIČKOM TRŽIŠTU I EUROATOMU koju su 29. maja 1956. godine u Veneciji sazvali ministri vanjskih poslova Kraljevine Belgije, Savezne Republike Njemačke, Republike Francuske, Republike Italije, Velikog Vojvodstva Luksemburga i Kraljevine Holandije, a koja je nastavila svoje zasijedanje u Briselu i koja se, nakon što je zaključila zasijedanje, sastala u Rimu 25. marta 1957. godine, donijela je sljedeće tekstove:

I

1. Ugovor o osnivanju Evropske ekonomske zajednice, i anekse tog ugovora,
2. Protokol o Statutu Evropske investicione banke,
3. Protokol o njemačkoj unutrašnjoj trgovini i povezanim problemima,
4. Protokol o pojedinim odredbama koje se odnose na Francusku,
5. Protokol o Italiji,
6. Protokol o Velikom Vojvodstvu Luksemburgu,
7. Protokol o robi koja je porijeklom i dolazi iz određenih zemalja, a koja uživa poseban režim pri uvozu u državu članicu,
8. Protokol o režimu koji se primjenjuje na proizvode iz oblasti nadležnosti Evropske zajednice za ugalj i čelik u odnosu na Alžir i prekomorske posjede Republike Francuske,
9. Protokol o mineralnim uljima i njihovim pojedinim derivatima,
10. Protokol o primjeni Ugovora o osnivanju Evropske ekonomske zajednice na neevropske djelove Kraljevine Holandije,

Radna verzija

11. Sprovedbenu konvenciju o pridruživanju prekomorskih zemalja i teritorija Zajednici, i anekse te konvencije,
12. Protokol o carinskoj kvoti za uvoz banana,
13. Protokol o carinskoj kvoti za uvoz sirove kafe.

II

1. Ugovor o osnivanju Evropske zajednice za atomsku energiju, i anekse tog ugovora,
2. Protokol o primjeni Ugovora o osnivanju Evropske zajednice za atomsku energiju na neevropske djelove Kraljevine Holandije.

III

Konvenciju o određenim institucijama koje su zajedničke evropskim zajednicama.

U trenutku potpisivanja ovih tekstova, Konferencija je donijela deklaracije navedene u nastavku i priložene uz ovaj akt:

1. Zajedničku deklaraciju o saradnji s državama članicama međunarodnih organizacija,
2. Zajedničku deklaraciju o Berlinu,
3. Deklaraciju o namjeri pridruživanja nezavisnih zemalja iz zone franka Evropskoj ekonomskoj zajednici,
4. Deklaraciju o namjeri pridruživanja Kraljevine Libije Evropskoj ekonomskoj zajednici,

Radna verzija

5. Deklaraciju o namjeri u vezi sa starateljskom teritorijom Somalilenda koja je trenutno pod upravom Republike Italije,

6. Deklaraciju o namjeri pridruživanja Surinama i Holandskih Antila Evropskoj ekonomskoj zajednici.

Uz to, Konferencija je primila k znanju deklaracije koje su navedene u nastavku i koje su priložene uz ovaj akt:

1. Deklaraciju Vlade Savezne Republike Njemačke o definiciji izraza „njemački državljanin“,

2. Deklaraciju Vlade Savezne Republike Njemačke o primjeni ugovorâ na Berlin,

3. Deklaraciju Vlade Republike Francuske o prijavama patenata koje obuhvataju podatke koji moraju biti tajni iz odbrambenih razloga.

Konačno, Konferencija je donijela odluku da će kasnije sastaviti:

1. Protokol o Statutu Suda pravde Evropske ekonomske zajednice,

2. Protokol o privilegijama i imunitetima Evropske ekonomske zajednice,

3. Protokol o Statutu Suda pravde Evropske zajednice za atomsku energiju,

4. Protokol o privilegijama i imunitetima Evropske zajednice za atomsku energiju.

Protokoli 1 i 2 priloženi su Ugovoru o osnivanju Evropske ekonomske zajednice, a protokoli 3 i 4 priloženi su Ugovoru o osnivanju Evropske zajednice za atomsku energiju.

Radna verzija

KAO POTVRDU NAVEDENOG, doljepotpisani punomoćnici potpisali su ovaj završni akt.

Sačinjeno u Rimu, 25. marta 1957. godine.

P. A. SPAK (P. H. SPAAK)

ADENAUER (ADENAUER)

PINO (PINEAU)

Antonio SENJI (Antonio SEGNI)

BEŠ (BECH)

Ž. LUNS (J. LUNS)

Ž. Š. SNOA i DOPIER (J. Ch. SNOY et d'OPPUERS)

HOLŠTAJN (HALLSTEIN)

M. FOR (M. FAURE)

Gaetano MARTINO (Gaetano MARTINO)

Lambert ŠAUS (Lambert SCHAUS)

J. LINTHORST HOMAN (J. LINTHORST HOMAN)

ZAJEDNIČKA DEKLARACIJA
O
SARADNJI S DRŽAVAMA ČLANICAMA MEĐUNARODNIH ORGANIZACIJA

VLADE KRALJEVINE BELGIJE, SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE, REPUBLIKE FRANCUSKE, REPUBLIKE ITALIJE, VELIKOG VOJVODSTVA LUKSEMBURGA I KRALJEVINE HOLANDIJE,

U TRENUTKU POTPISIVANJA ugovorâ o osnivanju Evropske ekonomske zajednice i Evropske zajednice za atomsku energiju,

SVJESNE odgovornosti koju preuzimaju za budućnost Evrope spajanjem svojih tržišta, zbližavanjem svojih privreda i utvrđivanjem načela i pojedinosti zajedničke politike u toj oblasti,

PREPOZNAJUĆI da će, osnivanjem carinske unije i bliskom saradnjom na miroljubivom razvoju nuklearne energije, osigurati privredni i društveni napredak, i na taj način doprinijeti ne samo sopstvenom, nego i blagostanju drugih zemalja,

U VELIKOJ ŽELJI DA tim zemljama omoguće učešće u tako stvorenim mogućnostima za razvoj,

IZJAVLJUJU SVOJU SPREMNOST da, čim ovi ugovori stupe na snagu, sklope sporazume s drugim zemljama, naročito u okviru međunarodnih organizacija kojima pripadaju, kako bi se postigli ti ciljevi od zajedničkog interesa i osigurao usklađen razvoj trgovine u cjelini.

Radna verzija

ZAJEDNIČKA DEKLARACIJA
O
BERLINU

VLADE KRALJEVINE BELGIJE, SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE, REPUBLIKE
FRANCUSKE, REPUBLIKE ITALIJE, VELIKOG VOJVODSTVA LUKSEMBURGA I
KRALJEVINE HOLANDIJE,

IMAJUĆI U VIDU poseban položaj Berlina i potrebu da mu se pruži pomoć slobodnog svijeta,

U VELIKOJ ŽELJI DA potvrde svoju solidarnost sa stanovnicima Berlina,

PRUŽIĆE SVOJE DOBRE USLUGE unutar Zajednice kako bi se preduzele sve potrebne mjere za
ublažavanje privredne i društvene situacije Berlina, kako bi se podstakao njegov razvoj i kako bi se
obezbijedila njegova privredna stabilnost.

DEKLARACIJA O NAMJERI
PRIDRUŽIVANJA NEZAVISNIH ZEMALJA IZ ZONE FRANKA
EVROPSKOJ EKONOMSKOJ ZAJEDNICI

VLADE KRALJEVINE BELGIJE, SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE, REPUBLIKE
FRANCUSKE, REPUBLIKE ITALIJE, VELIKOG VOJVODSTVA LUKSEMBURGA I
KRALJEVINE HOLANDIJE,

UZIMAJUĆI U OBZIR privredne, finansijske i monetarne sporazume i konvencije sklopljene između
Francuske i drugih nezavisnih zemalja iz zone franka,

U VELIKOJ ŽELJI da očuvaju i ojačaju tradicionalne trgovinske tokove između država članica
Evropske ekonomske zajednice i tih nezavisnih zemalja, kao i da doprinesu privrednom i društvenom
razvoju tih nezavisnih zemalja,

IZJAVLJUJU SVOJU SPREMNOST da, čim ovaj ugovor stupi na snagu, tim zemljama predlože
otvaranje pregovora s ciljem sklapanja konvencija o privrednom pridruživanju Zajednici.

Radna verzija

DEKLARACIJA O NAMJERI
PRIDRUŽIVANJA KRALJEVINE LIBIJE EVROPSKOJ EKONOMSKOJ ZAJEDNICI

VLADE KRALJEVINE BELGIJE, SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE, REPUBLIKE
FRANCUSKE, REPUBLIKE ITALIJE, VELIKOG VOJVODSTVA LUKSEMBURGA I
KRALJEVINE HOLANDIJE,

UZIMAJUĆI U OBZIR ekonomske veze između Italije i Kraljevine Libije,

U VELIKOJ ŽELJI da očuvaju i ojačaju tradicionalne trgovinske tokove između država članica
Zajednice i Kraljevine Libije, kao i da doprinesu privrednom i društvenom razvoju Libije,

IZJAVLJUJU SVOJU SPREMNOST da, čim ovaj ugovor stupi na snagu, Kraljevini Libiji predlože
otvaranje pregovora s ciljem sklapanja konvencija o privrednom pridruživanju Zajednici.

DEKLARACIJA O NAMJERI
U VEZI SA
STARATELJSKOM TERITORIJOM SOMALILENDA
KOJA JE TRENUTNO POD UPRAVOM REPUBLIKE ITALIJE

VLADE KRALJEVINE BELGIJE, SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE, REPUBLIKE
FRANCUSKE, REPUBLIKE ITALIJE, VELIKOG VOJVODSTVA LUKSEMBURGA I
KRALJEVINE HOLANDIJE,

U VELIKOJ ŽELJI da u trenutku potpisivanja Ugovora o osnivanju Evropske ekonomske zajednice
utvrde tačnu oblast primjene čl. 131 i 227 ovog ugovora, a s obzirom na činjenicu da se na osnovu
člana 24 Sporazuma o starateljstvu za starateljsku teritoriju Somalilenda italijansko upravljanje tom
teritorijom završava 2. decembra 1960. godine,

SAGLASILE SU SE da vlastima, koje će nakon tog dana biti odgovorne za spoljne odnose
Somalilenda, omoguće da potvrde pridruživanje te teritorije Zajednici i izjavljuju svoju spremnost,
ukoliko se ukaže potreba, da tim vlastima predlože otvaranje pregovora s ciljem sklapanja konvencija o
privrednom pridruživanju Zajednici.

DEKLARACIJA O NAMJERI
PRIDRUŽIVANJA SURINAMA I HOLANDSKIH ANTILA
EVROPSKOJ EKONOMSKOJ ZAJEDNICI

VLADE KRALJEVINE BELGIJE, SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE, REPUBLIKE
FRANCUSKE, REPUBLIKE ITALIJE, VELIKOG VOJVODSTVA LUKSEMBURGA I
KRALJEVINE HOLANDIJE,

UZIMAJUĆI U OBZIR bliske veze koje sjedinjuju nekoliko djelova Kraljevine Holandije,

U VELIKOJ ŽELJI DA očuvaju i ojačaju tradicionalne trgovinske tokove između država članica
Evropske ekonomske zajednice s jedne strane, i Surinama i Holandskih Antila s druge strane, kao i da
doprinesu privrednom i društvenom razvoju tih zemalja,

IZJAVLJUJU SVOJU SPREMNOST da, čim ovaj ugovor stupi na snagu, na zahtjev Kraljevine
Holandije otvore pregovore s ciljem sklapanja konvencija o privrednom pridruživanju Surinama i
Holandskih Antila Zajednici.

Radna verzija

DEKLARACIJA VLADE SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE
O
DEFINICIJI IZRAZA „NJEMAČKI DRŽAVLJANIN“

U trenutku potpisivanja Ugovora o osnivanju Evropske ekonomske zajednice i Ugovora o osnivanju Evropske zajednice za atomsku energiju, Vlada Savezne Republike Njemačke daje sljedeću izjavu:

„Svi Njemci definisani Osnovnim zakonom Savezne Republike Njemačke smatraju se državljanima Savezne Republike Njemačke“.

Radna verzija

DEKLARACIJA VLADE SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE

O

PRIMJENI UGOVORÂ NA BERLIN

Vlada Savezne Republike Njemačke zadržava pravo da izjavi, pri deponovanju svojih instrumenata potvrđivanja, da se Ugovor o osnivanju Evropske ekonomske zajednice i Ugovor o osnivanju Evropske zajednice za atomsku energiju na isti način primjenjuju na Saveznu Pokrajinu Berlin (Land Berlin).

Radna verzija

DEKLARACIJA VLADE REPUBLIKE FRANCUSKE
O
PRIJAVAMA PATENATA KOJE OBUHVATAJU PODATKE
KOJI MORAJU BITI TAJNI IZ ODBRAMBENIH RAZLOGA

VLADA REPUBLIKE FRANCUSKE,

UZIMAJUĆI U OBZIR odredbe člana 17 i člana 25 stav 2 Ugovora o osnivanju Evropske zajednice za atomsku energiju,

Izjavljuje svoju spremnost da preduzme sve one administrativne mjere i francuskom parlamentu predloži one zakonodavne mjere koje mogu biti neophodne kako bi se obezbijedilo da se, čim ovaj ugovor stupi na snagu, na osnovu prijave patenata koje obuhvataju tajne podatke, nakon uobičajenog postupka, dodijele patenti s privremenom zabranom objavljivanja.

Radna verzija

UGOVOR
O
OSNIVANJU
EVROPSKE EKONOMSKE ZAJEDNICE

Radna verzija

UGOVOR

Radna verzija

NJEGOVO VELIČANSTVO KRALJ BELGIJANACA, PREDSJEDNIK SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE, PREDSJEDNIK REPUBLIKE FRANCUSKE, PREDSJEDNIK REPUBLIKE ITALIJE, NJEGOVO KRALJEVSKO VISOČANSTVO VELIKI VOJVODA OD LUKSEMBURGA, NJENO VELIČANSTVO KRALJICA HOLANDIJE,

ODLUČNI da postave osnove za sve čvršću uniju između naroda Evrope,

ODLUČNI da osiguraju ekonomski i društveni napredak svojih država zajedničkim djelovanjem na uklanjanju prepreka koje dijele Evropu,

POTVRĐUJUĆI da je glavni cilj njihovih napora stalno poboljšanje uslova života i rada njihovih naroda,

SVJESNI da uklanjanje postojećih prepreka zahtijeva usklađeno djelovanje radi garantovanja stabilnog privrednog razvoja, uravnotežene trgovine i pravedne konkurencije,

U VELIKOJ ŽELJI da ojačaju jedinstvo svojih privreda i osiguraju skladan razvoj smanjivanjem razlika koje postoje među pojedinim regionima i zaostalosti regiona u nepovoljnijem položaju,

U ŽELJI da doprinesu, zajedničkom trgovinskom politikom, postepenom ukidanju ograničenja u međunarodnoj trgovini,

U NAMJERI da potvrde solidarnost koja povezuje Evropu s prekomorskim zemljama i u želji da osiguraju njihov napredak, u skladu s načelima Povelje Ujedinjenih nacija,

RIJEŠENI da, udruživanjem svojih resursa, očuvaju i ojačaju mir i slobodu, i pozivaju druge narode Evrope koji dijele njihove ideale da im se u tim naporima pridruže,

ODLUČILI su da osnuju Evropsku ekonomsku zajednicu i u tu su svrhu odredili kao svoje punomoćnike:

Radna verzija

NJEGOVO VELIČANSTVO KRALJ BELGIJANACA:

Pol-Anrija SPAKA (Paul-Henri SPAAK), ministra vanjskih poslova

barona Ž. Š. Snoj e d'OPUERA (J. Ch. SNOY et d'OPPUERS), generalnog sekretara Ministarstva ekonomije, šefa delegacije Belgije na Međuvladinoj konferenciji;

PREDSJEDNIK SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE:

dr Konrada ADENAUERA (Dr. Konrad ADENAUER), saveznog kancelara

profesora dr Valtera HOLŠTAJNA (Professor Dr. Walter HALLSTEIN), državnog sekretara Saveznog ministarstva vanjskih poslova;

PREDSJEDNIK REPUBLIKE FRANCUSKE:

Kristijana Pinoa (Christian PINEAU), ministra vanjskih poslova

Morisa Fora (Maurice FAURE), državnog podsekretara za vanjske poslove;

PREDSJEDNIK REPUBLIKE ITALIJE:

Antonija SENJIIA (Antonio SEGNI), predsjednika Savjeta ministara

profesora Gaetana MARTINA (Professor Gaetano MARTINO), ministra vanjskih poslova;

Radna verzija

NJEGOVO KRALJEVSKO VIŠOČANSTVO VELIKI VOJVODA OD LUKSEMBURGA:

Jozefa Beha (Joseph BECH), predsjednika Vlade, ministra vanjskih poslova

Lamberta Šausa (Lambert SCHAUS), ambasadora, šefa delegacije Luksemburga na Međuvladinoj konferenciji;

NJENO VELIČANSTVO KRALJICA HOLANDIJE:

Žozefa Lunsa (Joseph LUNS), ministra vanjskih poslova

J. Linthorsta Homana (J. LINTHORST HOMAN), šefa delegacije Holandije na Međuvladinoj konferenciji;

KOJI SU SE, razmijenivši svoja punomoćja, za koja je utvrđeno da su u propisanoj formi, saglasili o sljedećem:

Dio prvi

NAČELA

Član 1

Ovim ugovorom visoke strane ugovornice među sobom osnivaju EVROPSKU EKONOMSKU ZAJEDNICU.

Član 2

Zajednica ima zadatak da, uspostavljanjem zajedničkog tržišta i postepenim usklađivanjem ekonomskih politika država članica, promoviše širom Zajednice skladan razvoj privrednih djelatnosti, stalan i uravnotežen privredni napredak, povećanje stabilnosti, ubrzano povećanje životnog standarda i bliskije odnose među zemljama koje objedinjuje.

Član 3

U svrhe navedene u članu 2, aktivnosti Zajednice, u skladu s ovim ugovorom i njime predviđenim rokovima, obuhvataju:

- (a) ukidanje carina i kvantitativnih ograničenja na uvoz i izvoz robe među državama članicama, kao i svih drugih mjera s istim dejstvom;
- (b) uspostavljanje zajedničke carinske tarife i zajedničke trgovinske politike prema trećim zemljama;
- (c) uklanjanje prepreka za slobodno kretanje ljudi, usluga i kapitala među državama članicama;

Radna verzija

- (d) donošenje zajedničke politike u oblasti poljoprivrede;
- (e) donošenje zajedničke politike u oblasti saobraćaja;
- (f) uspostavljanje sistema kojim se obezbeđuje da na zajedničkom tržištu ne dolazi do narušavanja konkurencije;
- (g) primjenu postupaka koji omogućavaju koordinaciju ekonomske politike država članica i otklanjanje neravnoteže u njihovim platnim bilansima;
- (h) usklađivanje zakona država članica u mjeri u kojoj je to potrebno za neometano funkcionisanje zajedničkog tržišta;
- (i) osnivanje Evropskog socijalnog fonda radi poboljšanja mogućnosti zapošljavanja za radnike i doprinosa poboljšanju njihovog životnog standarda;
- (j) osnivanje Evropske investicione banke s ciljem olakšavanja privrednog razvoja Zajednice otvaranjem novih izvora finansiranja;
- (k) pridruživanje prekomorskih zemalja i teritorija radi povećanja obima trgovine i zajedničkog promovisanja privrednog i društvenog razvoja.

Član 4

1. Zadatke povjerene Zajednici izvršavaju sljedeće institucije:

SKUPŠTINA

SAVJET

KOMISIJA

SUD PRAVDE.

Radna verzija

Svaka institucija djeluje u granicama ovlaštenja koja su joj dodijeljena ovim ugovorom.

2. Savjetu i Komisiji pomaže Ekonomsko-socijalni komitet, koji ima savjetodavnu ulogu.

Član 5

Države članice preduzimaju sve odgovarajuće mjere, opšte ili posebne, kako bi obezbijedile ispunjavanje obaveza koje proizilaze iz ovog ugovora ili iz djelovanja institucija Zajednice. One olakšavaju izvršavanje zadataka Zajednice.

Države članice uzdržavaju se od svih mjera koje bi mogle ugroziti ostvarivanje ciljeva ovog ugovora.

Član 6

1. Države članice, u bliskoj saradnji s institucijama Zajednice, koordinišu svoje ekonomske politike u obimu koji je neophodan za ostvarivanje ciljeva ovog ugovora.

2. Institucije Zajednice vode računa da se ne ugrozi unutrašnja i spoljna finansijska stabilnost država članica.

Član 7

U okviru oblasti primjene ovog ugovora i ne dovodeći u pitanje bilo koju njegovu posebnu odredbu, zabranjena je svaka diskriminacija po osnovu državljanstva.

Savjet može, na predlog Komisije, a nakon savjetovanja sa Skupštinom, kvalifikovanom većinom glasova, utvrditi pravila o zabrani takve diskriminacije.

Član 8

1. Zajedničko tržište uspostavlja se postepeno tokom prelaznog perioda od dvanaest godina.

Ovaj prelazni period dijeli se na tri faze od po četiri godine; trajanje svake faze može se izmijeniti u skladu s doljenavedenim odredbama.

2. Za svaku fazu se određuje niz radnji koje treba započeti i sprovesti istovremeno.
3. Prelazak iz prve faze u drugu fazu uslovljen je zaključkom da su ciljevi, posebno utvrđeni ovim ugovorom za prvu fazu, zaista u suštini ostvareni i da su, u skladu s izuzecima i postupcima predviđenim ovim ugovorom, obaveze ispunjene.

Ovaj zaključak na kraju četvrte godine donosi Savjet, odlučujući jednoglasno na osnovu izvještaja Komisije. Međutim, država članica ne može spriječiti postizanje jednoglasnosti pozivajući se na neispunjenje sopstvenih obaveza. Ako se jednoglasnost ne postigne, prva faza se automatski produžava za period od godinu dana.

Na kraju pete godine, Savjet donosi zaključak pod istim uslovima. Ako se jednoglasnost ne postigne, prva faza se automatski produžava za period od još godinu dana.

Na kraju šeste godine, Savjet donosi zaključak odlučujući kvalifikovanom većinom glasova na osnovu izvještaja Komisije.

4. U roku od mjesec dana od posljednjeg navedenog glasanja, svaka država članica koja je glasala u manjini ili, ako potrebna većina nije bila postignuta, svaka država članica ovlašćena je da pozove Savjet da imenuje arbitražni odbor čija je odluka obavezujuća za sve države članice i institucije Zajednice. Arbitražni odbor čine tri člana koje imenuje Savjet odlučujući jednoglasno na predlog Komisije.

Radna verzija

Ako Savjet, u roku od mjesec dana od kada je pozvan da imenuje članove arbitražnog odbora, to ne učini, članove arbitražnog odbora imenuje Sud pravde u narednom periodu od mjesec dana.

Arbitražni odbor bira svog predsjedavajućeg.

Arbitražni odbor donosi odluku u roku od šest mjeseci od dana glasanja Savjeta iz posljednjeg podstava stava 3.

5. Druga i treća faza mogu se produžiti ili skratiti samo odlukom koju Savjet donese odlučujući jednoglasno na predlog Komisije.

6. Nijedna odredba iz prethodnih stavova ne može izazvati da prelazni period traje duže od petnaest godina od stupanja na snagu ovog ugovora.

7. Osim u slučaju izuzetaka ili odstupanja predviđenih ovim ugovorom, istek prelaznog perioda čini posljednji dan do kojeg sva utvrđena pravila moraju stupiti na snagu i do kojeg moraju biti sprovedene sve mjere potrebne za uspostavljanje zajedničkog tržišta.

Dio drugi

OSNOVE ZAJEDNICE

Glava I

SLOBODNO KRETANJE ROBE

Član 9

1. Zajednica se zasniva na carinskoj uniji koja obuhvata cjelokupnu trgovinu robom i među državama članicama uključuje zabranu uvoznih i izvoznih carina i svih dažbina s istim dejstvom, kao i donošenje zajedničke carinske tarife u njihovim odnosima s trećim zemljama.
2. Odredbe poglavlja 1 odsjek 1 i poglavlja 2 ove glave primjenjuju se na proizvode koji potiču iz država članica i na proizvode iz trećih zemalja koji su u slobodnom prometu u državama članicama.

Član 10

1. Smatra se da su proizvodi iz treće zemlje u slobodnom prometu u nekoj državi članici ako su zadovoljene sve uvozne formalnosti i ako su u toj državi članici naplaćene sve propisane carine ili dažbine s istim dejstvom i ako za takve proizvode nije iskorišćena povlastica potpunog ili djelimičnog povraćaja takvih carina ili dažbina.
2. Prije kraja prve godine od stupanja na snagu ovog ugovora, Komisija određuje metode administrativne saradnje koje treba usvojiti radi primjene odredaba člana 9 stav 2, uzimajući u obzir potrebu za smanjenjem na najmanju moguću mjeru formalnosti propisanih za trgovinu.

Radna verzija

Prije isteka prve godine od stupanja na snagu ovog ugovora, Komisija utvrđuje propise koji se primjenjuju, u pogledu trgovine među državama članicama, na robu koja potiče iz druge države članice, a u čijoj su proizvodnji upotrijebljeni proizvodi na koje država članica izvoznica nije naplatila odgovarajuće carine ili dažbine s istim dejstvom ili za koje je iskorišćena povlastica potpunog ili djelimičnog povraćaja takvih carina ili dažbina.

Pri usvajanju navedenih odredaba, Komisija uzima u obzir pravila za ukidanje carina unutar Zajednice i za postupnu primjenu zajedničke carinske tarife.

Član 11

Države članice preduzimaju sve odgovarajuće mjere kako bi omogućile vladama da, u utvrđenim rokovima, ispune obaveze koje se odnose na carine koje za njih proizilaze iz ovog ugovora.

Poglavlje 1

CARINSKA UNIJA

Odsjek 1

UKIDANJE CARINA IZMEĐU DRŽAVA ČLANICA

Član 12

Države članice se uzdržavaju od međusobnog uvođenja novih uvoznih ili izvoznih carina ili dažbina s istim dejstvom, kao i od povećanja onih koje se već primjenjuju u njihovoj međusobnoj trgovini.

Član 13

1. Uvozne carine koje su na snazi među državama članicama postupno se ukidaju tokom prelaznog perioda u skladu s čl. 14 i 15.
2. Dažbine s istim dejstvom kao uvozne carine koje su na snazi među državama članicama postepeno se ukidaju tokom prelaznog perioda. Komisija direktivama određuje rokove za to ukidanje. Pri tom se vodi pravilima iz člana 14 st. 2 i 3 i direktivama koje donosi Savjet u skladu s članom 14 stav 2.

Član 14

1. Za svaki proizvod, osnovna carinska stopa na koju se primjenjuju postepena smanjenja je ona stopa koja se primjenjivala 1. januara 1957. godine.
2. Rokovi za smanjenja određuju se kako slijedi:
  - (a) tokom prve faze, prvo smanjenje sprovodi se nakon isteka godinu dana od dana stupanja na snagu ovog ugovora; drugo smanjenje osamnaest mjeseci nakon toga; treće smanjenje na kraju četvrte godine od dana stupanja na snagu ovog ugovora;
  - (b) tokom druge faze, prvo smanjenje sprovodi se po isteku osamnaest mjeseci od početka te faze; drugo smanjenje osamnaest mjeseci nakon prethodnog; treće smanjenje godinu dana nakon toga;
  - (c) sva preostala smanjenja sprovode se tokom treće faze; Savjet, odlučujući kvalifikovanom većinom glasova na predlog Komisije, određuje rokove za to smanjenje putem direktiva.
3. U trenutku prvog smanjenja, države članice među sobom uvode za svaki proizvod carinsku stopu koja je jednaka osnovnoj stopi sniženoj za 10 %.

Radna verzija

U trenutku svakog sljedećeg smanjenja, svaka država članica snižava svoje carine u cjelosti na način da se za 10 % snize ukupni prihodi od carina utvrđeni u stavu 4, i da se stope za svaki proizvod snize za najmanje 5 % od osnovne stope.

Međutim, za proizvode za koje je carinska stopa još uvijek viša od 30 % svako smanjenje mora iznositi najmanje 10 % od osnovne stope.

4. Ukupni prihodi od carina svake države članice, iz stava 3, obračunavaju se tako da se vrijednost njenog uvoza iz drugih država članica tokom 1956. godine pomnoži s osnovnim carinskim stopama.

5. Svi posebni problemi koji se jave pri primjeni st. 1 do 4 rješavaju se direktivama koje donosi Savjet, odlučujući kvalifikovanom većinom glasova na predlog Komisije.

6. Države članice izvještavaju Komisiju o načinu primjene navedenih pravila o smanjenju carinskih stopa. Države članice nastoje da obezbijede da smanjenje stopa na svaki proizvod iznosi:

- na kraju prve faze, najmanje 25 % od osnovne stope;
- na kraju druge faze, najmanje 50 % od osnovne stope.

Ako Komisija utvrdi da postoji rizik da se ciljevi određeni članom 13 i procenti utvrđeni u ovom stavu ne mogu ostvariti, ona daje državama članicama sve korisne preporuke.

7. Odredbe ovog člana Savjet može izmijeniti i dopuniti odlučujući jednoglasno na predlog Komisije i nakon savjetovanja sa Skupštinom.

Član 15

1. Bez obzira na odredbe člana 14, svaka država članica tokom prelaznog perioda može obustaviti, u cjelini ili djelimično, naplatu carina koje se primjenjuju na proizvode uvezene iz drugih država članica. Ona o tome obavještava druge države članice i Komisiju.
2. Države članice izjavljuju svoju spremnost da smanje carine prema drugim državama članicama u kraćem roku od onog koji je predviđen članom 14 ako njihovo opšte stanje u privredi i stanje u odnosnom privrednom sektoru to dopuštaju.

U tu svrhu, Komisija daje preporuke zainteresovanim državama članicama.

Član 16

Najkasnije do kraja prve faze, države članice među sobom ukidaju izvozne carine i dažbine s istim dejstvom.

Član 17

1. Odredbe člana 9 do člana 15 stav 1 primjenjuju se i na carine fiskalne prirode. Međutim, takve carine ne uzimaju se u obzir pri obračunu ukupnih prihoda od carina, kao ni pri smanjenju carina u cjelini, kako je to navedeno u članu 14 st. 3 i 4.

Kod svakog smanjenja, takve carinske stope umanjuju se za najmanje 10 % od osnovne stope. Države članice mogu sniziti takve stope u kraćem roku od onog koji je predviđen članom 14.

2. Države članice, prije kraja prve godine od stupanja na snagu ovog ugovora, obavještavaju Komisiju o svojim carinama fiskalne prirode.

Radna verzija

3. Države članice zadržavaju pravo da zamijene ove carine domaćim porezom koji je usklađen s odredbama člana 95.
4. Ukoliko Komisija utvrdi da zamjena carina fiskalne prirode u bilo kojoj državi članici nailazi na ozbiljne poteškoće, Komisija odobrava toj državi članici njihovo zadržavanje, pod uslovom da ih ukine najkasnije šest godina od stupanja na snagu ovog ugovora. Molba za takvo odobrenje podnosi se prije isteka prve godine od stupanja na snagu ovog ugovora.

Odsjek 2

USPOSTAVLJANJE ZAJEDNIČKE CARINSKE TARIFE

Član 18

Države članice izražavaju svoju spremnost da doprinesu razvoju međunarodne trgovine i smanjivanju prepreka trgovini sklapanjem sporazuma namijenjenih, na osnovu uzajamnosti i zajedničke koristi, smanjenju carina ispod opšteg nivoa koji bi mogle ostvariti uspostavljanjem carinske unije među sobom.

Član 19

1. U skladu s uslovima i u granicama koje su predviđene dalje u tekstu, carinske stope u zajedničkoj carinskoj tarifi su na nivou aritmetičke sredine carinskih stopa koje se primjenjuju u četiri carinska područja koja su uključena u Zajednicu.
2. Osnova za obračun navedenog prosjeka su carinske stope koje su države članice primjenjivale 1. januara 1957. godine.

Radna verzija

Međutim, u slučaju italijanske tarife, primjenjuje se carinska stopa bez privremenog smanjenja od 10 %. Dalje, u odnosu na stavke za koje italijanska tarifa sadrži konvencionalnu stopu, ta stopa zamjenjuje stopu primijenjenu kako je utvrđeno iznad, pod uslovom da ovu drugu ne premašuje za više od 10 %. U slučajevima kada konvencionalna stopa premašuje stopu primijenjenu kako je utvrđeno iznad za više od 10 %, ova druga uvećana za 10 % uzima se kao osnova za obračunavanje aritmetičke sredine.

U odnosu na tarifne brojeve iz Liste A, carinske stope navedene na toj listi, za potrebe obračuna aritmetičke sredine, zamjenjuju primijenjene stope.

3. Carinske stope zajedničke carinske tarife ne smiju prelaziti:
  - (a) 3 % za proizvode iz tarifnih brojeva u Listi B;
  - (b) 10 % za proizvode iz tarifnih brojeva u Listi C;
  - (c) 15 % za proizvode iz tarifnih brojeva u Listi D;
  - (d) 25 % za proizvode iz tarifnih brojeva u Listi E; ako tarifa zemalja Beneluksa za te proizvode sadrži stopu koja ne prelazi 3 %, takva se stopa, za potrebe obračuna aritmetičkog prosjeka, povećava na 12 %.
4. Lista F propisuje carinske stope koje se primjenjuju na proizvode navedene u njoj.
5. Liste tarifnih brojeva iz ovog člana i člana 20 nalaze se u Aneksu I ovog ugovora.

Član 20

Carinske stope koje se primjenjuju na proizvode navedene u Listi G određuju se pregovorima između država članica. Svaka država članica može navedenoj listi dodati proizvode do vrijednosti koja ne prelazi 2 % od ukupne vrijednosti njenih uvoza iz trećih zemalja tokom 1956. godine.

Komisija preduzima sve odgovarajuće korake kako bi osigurala da takvi pregovori započnu prije kraja druge godine od stupanja na snagu ovog ugovora i da budu zaključeni prije kraja prve faze.

Ako se u navedenim rokovima za određene proizvode ne može postići dogovor, Savjet određuje carinske stope zajedničke carinske tarife, na predlog Komisije, odlučujući do kraja druge faze jednoglasno, a nakon toga kvalifikovanim većinom glasova.

Član 21

1. Tehničke poteškoće do kojih može doći u primjeni čl. 19 i 20 rješavaju se u roku od dvije godine od stupanja na snagu ovog ugovora, direktivama koje donosi Savjet odlučujući kvalifikovanim većinom glasova na predlog Komisije.
2. Prije isteka prve faze ili najkasnije do određivanja carinskih stopa, Savjet kvalifikovanim većinom glasova na predlog Komisije, odlučuje o svim prilagođavanjima potrebnim u interesu unutrašnje usklađenosti zajedničke carinske tarife, kao rezultat primjene pravila iz čl. 19 i 20, naročito uzimajući u obzir stepen prerade različite robe na koju se primjenjuje zajednička tarifa.

Član 22

Komisija, u roku od dvije godine od stupanja na snagu ovog ugovora, određuje opseg u kojem se carine fiskalne prirode iz člana 17 stav 2 uzimaju u obzir pri obračunavanju aritmetičke sredine predviđene članom 19 stav 1. Komisija uzima u obzir zaštitni karakter koji takve carine mogu imati.

U roku od šest mjeseci od takvog određivanja, svaka država članica može zatražiti da se na odnosni proizvod primijeni postupak predviđen članom 20, ali se u tom slučaju na tu državu ne primjenjuje procentualna granica predviđena tim članom.

Član 23

1. Za potrebe postepenog uvođenja zajedničke carinske tarife, države članice vrše izmjenu i dopunu svojih tarifa koje se primjenjuju na treće zemlje na sljedeći način:

- (a) za tarifne brojeve za koje se carinske stope koje su se stvarno primjenjivale 1. januara 1957. godine ne razlikuju od stopa iz zajedničke carinske tarife za više od 15 % u bilo kojem smjeru, ove druge počinju da se primjenjuju na kraju četvrte godine od dana stupanja na snagu ovog ugovora;
- (b) u svim ostalim slučajevima, države članice, od istog dana, primjenjuju carinske stope koje za 30 % umanjuju razliku između stopa koje su se stvarno primjenjivale 1. januara 1957. godine i stopa iz zajedničke carinske tarife;
- (c) na kraju druge faze, ova razlika ponovo se umanjuje za 30 %;
- (d) za tarifne brojeve za koje na kraju prve faze carinske stope u zajedničkoj carinskoj tarifi još nijesu određene, svaka država članica, u roku od šest mjeseci od odluke Savjeta donesene u skladu s članom 20, primjenjuje takve carine kakve bi proizašle iz primjene pravila navedenih u ovom stavu.

Radna verzija

2. Ako je državi članici dato odobrenje na osnovu člana 17 stav 4, ona ne mora, dok to odobrenje važi, primijeniti prethodne odredbe na tarifne brojeve na koje se odobrenje odnosi. Nakon isteka takvog odobrenja, ta država članica primjenjuje one carinske stope kakve bi proizašle iz primjene pravila navedenih u stavu 1.
3. Zajednička carinska tarifa počinje da se u cjelini primjenjuje najkasnije od kraja prelaznog perioda.

Član 24

Države članice mogu mijenjati svoje carine bržim tempom od onog koji je predviđen članom 23 radi njihovog usklađivanja sa zajedničkom carinskom tarifom.

Član 25

1. Ukoliko Komisija utvrdi da u državama članicama proizvodnja određenih proizvoda koji se nalaze na listama B, C i D nije dovoljna za zadovoljenje potražnje jedne od država članica, a da to zadovoljenje potražnje tradicionalno u znatnoj mjeri zavisi od uvoza iz trećih zemalja, Savjet kvalifikovanom većinom glasova, a na predlog Komisije, odobrava odnosnoj državi članici carinske kvote po sniženoj carinskoj stopi ili uz oslobođenje od carina.

Takve kvote ne smiju premašiti granicu iznad koje bi se mogla javiti opasnost od aktivnosti koje uzrokuju štetu drugim državama članicama.

2. U slučaju proizvoda s Liste E i s Liste G za koje su carinske stope bile određene u skladu s postupkom predviđenim u članu 20 stav 3, Komisija, ako je unutar Zajednice promjena u izvorima ponude ili manjak u ponudi takav da uzrokuje opasne posljedice za prerađivačke industrije države članice, na zahtjev odnosne države članice odobrava istoj tarifne kvote po sniženoj carinskoj stopi ili uz oslobođenje od carina.

Radna verzija

Takve kvote ne smiju premašiti granicu iznad koje bi mogla nastati opasnost od aktivnosti koje uzrokuju štetu drugim državama članicama.

3. U slučaju proizvoda navedenih u Aneksu II ovog ugovora, Komisija može ovlastiti svaku državu članicu da obustavi, u cjelini ili djelimično, naplatu carina koje se primjenjuju ili toj državi članici može odobriti tarifne kvote po sniženoj carinskoj stopi ili uz oslobođenje od carina, pod uslovom da to neće prouzrokovati ozbiljniji poremećaj na tržištu tih proizvoda.

4. Komisija periodično provjerava tarifne kvote odobrene u skladu s ovim članom.

Član 26

Komisija može ovlastiti bilo koju državu članicu koja se suočava s posebnim teškoćama da odloži smanjenje ili povećanje carinskih stopa predviđeno članom 23 u odnosu na određene tarifne brojeve njene tarife.

Takvo odobrenje može se izdati samo za ograničeni period i u odnosu na tarifne brojeve koji za tu državu, kada se uzmu u cjelini, ne predstavljaju više od 5 % vrijednosti njenog uvoza iz trećih zemalja u posljednjoj godini za koju su dostupni statistički podaci.

Član 27

Prije kraja prve faze, države članice, u onoj mjeri u kojoj to bude neophodno, preduzimaju korake radi usklađivanja svojih odredaba određenih zakonom i drugim propisima u pogledu carinskih pitanja. U tu svrhu, Komisija daje državama članicama sve korisne preporuke.

Član 28

O svakoj samostalnoj izmjeni ili obustavi carina zajedničke carinske tarife jednoglasno odlučuje Savjet. Međutim, nakon završetka prelaznog perioda Savjet može, kvalifikovanom većinom glasova, a na predlog Komisije, odlučiti o izmjenama ili obustavama koje ne prelaze 20 % stope određene carine za period od najviše šest mjeseci. Takve izmjene ili obustave se, pod istim uslovima, smiju produžiti za najviše još jedan period od šest mjeseci.

Član 29

U ispunjavanju zadataka koji su joj povjereni u skladu s ovim odsjekom, Komisija se rukovodi:

- (a) potrebom podsticanja trgovine između država članica i trećih zemalja;
- (b) kretanjima uslova konkurencije unutar Zajednice, u mjeri u kojoj vode ka poboljšanju konkurentne sposobnosti preduzetnikâ;
- (c) zahtjevima Zajednice u odnosu na snabdjevenost sirovinama i polugotovim proizvodima; u tom smislu, Komisija vodi računa da se izbjegne narušavanje uslova konkurencije među državama članicama u odnosu na gotove proizvode;
- (d) potrebom izbjegavanja ozbiljnih poremećaja u privredama država članica i obezbjeđivanja racionalnog razvoja proizvodnje i rasta potrošnje unutar Zajednice.

Poglavlje 2

UKIDANJE KVANTITATIVNIH OGRANIČENJA MEĐU DRŽAVAMA ČLANICAMA

Član 30

Ne dovodeći u pitanje sljedeće odredbe, među državama članicama zabranjena su kvantitativna ograničenja uvoza i sve mjere s istim dejstvom.

Član 31

Države članice uzdržavaju se od međusobnog uvođenja novih kvantitativnih ograničenja ili mjera s istim dejstvom.

Međutim, ova se obaveza odnosi samo na stepen liberalizacije postignut u skladu s odlukama Savjeta Organizacije za evropsku ekonomsku saradnju od 14. januara 1955. godine. Države članice dostavljaju Komisiji, najkasnije šest mjeseci od stupanja na snagu ovog ugovora, liste proizvoda koje su liberalizovale u skladu s navedenim odlukama. Ove liste se konsoliduju među državama članicama.

Član 32

U međusobnoj trgovini, države članice se uzdržavaju od uvođenja restriktivnijih kvota i mjera s istim dejstvom od onih koje postoje na dan stupanja na snagu ovog ugovora.

Navedene kvote ukidaju se najkasnije do kraja prelaznog perioda. Tokom ovog perioda, kvote se postepeno ukidaju u skladu sa sljedećim odredbama.

Član 33

1. Godinu dana od stupanja na snagu ovog ugovora, svaka država članica pretvara sve bilateralne kvote otvorene za bilo koju drugu državu članicu u globalne kvote otvorene bez diskriminacije svim ostalim državama članicama.

Na isti dan, države članice povećavaju ukupnu vrijednost tako uspostavljenih globalnih kvota na način koji omogućava povećanje od najmanje 20 % njihove ukupne vrijednosti u poređenju s prethodnom godinom. Međutim, globalna kvota za svaki proizvod povećava se za najmanje 10 %.

Kvota se godišnje povećavaju u skladu s jednakim pravilima i u jednakim odnosima u odnosu na prethodnu godinu.

Četvrto povećanje sprovodi se na kraju četvrtre godine od stupanja na snagu ovog ugovora, a peto godinu dana od početka druge faze.

2. Ako, u slučaju proizvoda koji nije liberalizovan, globalna kvota ne dostiže 3 % domaće proizvodnje odnosno države, najkasnije godinu dana od stupanja na snagu ovog ugovora uvodi se kvota koja iznosi najmanje 3 % domaće proizvodnje. Ta kvota se na kraju druge godine povećava na 4 %, a na kraju treće godine na 5 %. Nakon toga, odnosna država članica povećava kvotu za najmanje 15 % godišnje.

Ako nema takve domaće proizvodnje, Komisija donosi odluku kojom određuje odgovarajuću kvotu.

3. Na kraju desete godine svaka kvota iznosi najmanje 20 % domaće proizvodnje.

4. Ako Komisija odlukom utvrdi da je uvoz bilo kojeg proizvoda tokom dvije uzastopne godine ispod nivoa otvorene kvote, ta globalna kvota ne uzima se u obzir pri obračunu ukupne vrijednosti globalnih kvota. U tom slučaju, država članica ukida ograničenje kvota za odnosni proizvod.

Radna verzija

5. U pogledu kvota koje predstavljaju više od 20 % domaće proizvodnje odnosno proizvoda, Savjet može, odlučujući kvalifikovanom većinom glasova, a na predlog Komisije, smanjiti minimalni procenat od 10 % utvrđen stavom 1. Međutim, ova izmjena ne utiče na obavezu godišnjeg povećanja ukupne vrijednosti globalnih kvota za 20 %.
6. Države članice koje su premašile svoje obaveze u odnosu na stepen liberalizacije postignut u skladu s odlukama Savjeta Organizacije za evropsku ekonomsku saradnju od 14. januara 1955. godine, imaju pravo da, pri obračunu godišnjeg ukupnog povećanja od 20 % predviđenog stavom 1, uzmu u obzir obim uvoza koji je bio liberalizovan samostalnim djelovanjem. Takav obračun podnosi se Komisiji radi dobijanja njenog prethodnog odobrenja.
7. Komisija izdaje direktive kojima određuje postupak i rokove u skladu s kojima države članice među sobom ukidaju sve mjere koje postoje na dan stupanja na snagu ovog ugovora i imaju isto dejstvo kao i kvote.
8. Ukoliko Komisija utvrdi da je, zbog primjene odredaba ovog člana, a naročito odredaba o procentima, nemoguće obezbijediti postepeno ukidanje kvota predviđenih članom 32 stav 2, Savjet može, na predlog Komisije, odlučujući jednoglasno tokom prve faze, a nakon toga odlučujući kvalifikovanom većinom glasova, izmijeniti postupak utvrđen ovim članom i, naročito, može povećati utvrđene procenat.

Član 34

1. Kvantitativna ograničenja izvoza i sve mjere s istim dejstvom zabranjeni su među državama članicama.
2. Države članice najkasnije do kraja prve faze ukidaju kvantitativna ograničenja izvoza i sve mjere s istim dejstvom koje postoje u trenutku stupanja na snagu ovog ugovora.

Član 35

Države članice izjavljuju svoju spremnost da ukinu kvantitativna ograničenja uvoza iz drugih država članica i izvoza u druge države članice brže nego što je predviđeno prethodnim članovima ako njihovo opšte stanje u privredi i stanje u odnosnom privrednom sektoru to dopuštaju.

U tu svrhu, Komisija daje preporuke zainteresovanim državama.

Član 36

Odredbe čl. 30 do 34 ne isključuju zabrane ili ograničenja uvoza, izvoza ili tranzita robe na osnovu opravdanih razloga zaštite javnog morala, javnog poretka ili javne bezbjednosti; zaštite zdravlja i života ljudi, životinja ili biljaka; zaštite nacionalnog blaga umjetničke, istorijske ili arheološke vrijednosti; ili zaštite industrijske i komercijalne svojine. Međutim, te zabrane ili ograničenja ne smiju biti sredstvo proizvoljne diskriminacije ili prikrivenog ograničivanja trgovine među državama članicama.

Član 37

1. Države članice postepeno prilagođavaju sve državne monopole komercijalne prirode kako bi se obezbijedilo da nakon isteka prelaznog perioda među državljanima država članica ne postoji diskriminacija u pogledu uslova nabavke i prodaje robe.

Odredbe ovog člana se primjenjuju na svaki organ putem kojeg država članica *de iure* ili *de facto*, bilo neposredno ili posredno, nadzire, određuje ili osjetno utiče na uvoz ili izvoz među državama članicama. Ove odredbe na isti se način primjenjuju i na monopole koje je država prenijela na druge.

2. Države članice se uzdržavaju od uvođenja bilo koje nove mjere koja je u suprotnosti s načelima navedenim u stavu 1 ili koja ograničava oblast primjene članova koji se odnose na ukidanje carina i kvantitativnih ograničenja među državama članicama.

Radna verzija

3. Rokovi za mjere navedene u stavu 1 usklađuju se s ukidanjem kvantitativnih ograničenja za iste proizvode koji su predviđeni čl. 30 do 34.

Ukoliko je proizvod predmet državnog monopola komercijalne prirode u samo jednoj državi članici ili u nekoliko njih, Komisija može ovlastiti ostale države članice da primijene zaštitne mjere dok se ne sprovede prilagođavanje predviđeno stavom 1; Komisija određuje uslove i pojedinosti takvih mjera.

4. Ako državni monopol komercijalne prirode sadrži neko pravilo utvrđeno kako bi se olakšala prodaja poljoprivrednih proizvoda ili ostvarivanje najboljeg prihoda od njih, pri primjeni pravila iz ovog člana potrebno je preduzeti korake radi osiguranja jednake zaštite zapošljavanja i životnog standarda tih proizvođača, vodeći računa o prilagođavanjima koja će biti moguća, kao i o specijalizaciji koja će vremenom biti potrebna.

5. Obaveze država članica obavezujuće su samo u onoj mjeri u kojoj su u skladu s postojećim međunarodnim sporazumima.

6. Komisija, počevši od prve faze, daje preporuke o načinu i rokovima u skladu s kojima se sprovodi prilagođavanje predviđeno ovim članom.

Glava II

POLJOPRIVREDA

Član 38

1. Zajedničko tržište obuhvata poljoprivredu i trgovinu poljoprivrednim proizvodima. „Poljoprivredni proizvodi“ su plodovi zemlje, proizvodi stočarstva i ribarstva, kao i proizvodi prvog stepena prerade neposredno vezane za te proizvode.

Radna verzija

2. Osim ako čl. 39 do 46 nije predviđeno drugačije, pravila utvrđena radi uspostavljanja zajedničkog tržišta primjenjuju se i na poljoprivredne proizvode.
3. Proizvodi na koje se odnose odredbe čl. 39 do 46 navedeni su u Aneksu II ovog ugovora. Međutim, u roku od dvije godine od stupanja na snagu ovog ugovora Savjet, odlučujući kvalifikovanom većinom, a na predlog Komisije, određuje koji se proizvodi dodaju toj listi.
4. Djelovanje i razvoj zajedničkog tržišta za poljoprivredne proizvode mora biti praćeno utvrđivanjem zajedničke poljoprivredne politike među državama članicama.

Član 39

1. Ciljevi zajedničke poljoprivredne politike su:
  - (a) povećanje poljoprivredne produktivnosti promovisanjem tehničkog napretka i obezbjeđivanjem racionalnog razvoja poljoprivredne proizvodnje, kao i optimalnog korišćenja faktora proizvodnje, naročito radne snage;
  - (b) na taj način, obezbjeđivanje prikladnog životnog standarda poljoprivrednog stanovništva, naročito povećanjem lične zarade lica koja se bave poljoprivredom;
  - (c) stabilizacija tržišta;
  - (d) obezbjeđivanje dostupnosti zaliha;
  - (e) obezbjeđivanje da roba dolazi do potrošača po razumnim cijenama.

Radna verzija

2. Pri osmišljavanju zajedničke poljoprivredne politike i posebnih metoda njene primjene, vodi se računa o:

- (a) posebnoj prirodi poljoprivredne djelatnosti, koja proizilazi iz socijalne strukture poljoprivrede, kao i iz strukturalnih i prirodnih razlika među različitim poljoprivrednim regionima;
- (b) potrebi postepenog izvršenja odgovarajućih prilagođavanja;
- (c) činjenici da poljoprivreda u državama članicama predstavlja sektor koji je usko povezan s privredom u cjelini.

Član 40

1. Države članice postepeno razvijaju zajedničku poljoprivrednu politiku tokom prelaznog perioda, a ona stupa na snagu najkasnije do kraja tog perioda.

2. Radi ostvarivanja ciljeva određenih članom 39, uspostavlja se zajednička organizacija poljoprivrednih tržišta.

U zavisnosti od vrste proizvoda, ta organizacija poprima jedan od sljedećih oblika:

- (a) zajednička pravila o konkurenciji;
- (b) obavezna koordinacija različitih organizacija nacionalnih tržišta;
- (c) organizacija evropskog tržišta.

3. Zajednička organizacija uspostavljena u skladu sa stavom 2 može obuhvatati sve mjere neophodne za ostvarivanje ciljeva predviđenih članom 39, a naročito regulisanje cijena, subvencije za proizvodnju i prodaju različitih proizvoda, sisteme skladištenja i prenosa, kao i zajedničke mehanizme stabilizovanja uvoza ili izvoza.

Radna verzija

Zajednička organizacija ograničena je na ostvarivanje ciljeva određenih članom 39 i isključuje svaku diskriminaciju između proizvođača ili potrošača unutar Zajednice.

Svaka zajednička politika cijena zasnovana je na zajedničkim kriterijumima i jedinstvenim metodama obračuna.

4. Kako bi se zajedničkoj organizaciji iz stava 2 omogućilo ostvarivanje njenih ciljeva, mogu se osnovati jedan ili više fondova za smjernice i garancije u poljoprivredi.

Član 41

Radi ostvarivanja ciljeva određenih članom 39, u okviru zajedničke poljoprivredne politike mogu se predvidjeti sljedeće mjere:

- (a) efikasno koordinisanje napora u oblastima stručnog osposobljavanja, istraživanja i širenja znanja o poljoprivredi; to može obuhvatati i zajedničko finansiranje projekata ili institucija;
- (b) zajedničke mjere za promovisanje potrošnje određenih proizvoda.

Član 42

Odredbe poglavlja koje se odnosi na pravila o konkurenciji primjenjuju se na proizvodnju i trgovinu poljoprivrednim proizvodima samo u onoj mjeri koju utvrdi Savjet u okviru člana 43 st. 2 i 3 i u skladu s postupkom utvrđenim tim članom, uzimajući u obzir ciljeve određene članom 39.

Savjet može, naročito, odobriti dodjeljivanje pomoći:

- (a) za zaštitu preduzeća koja su zbog strukturalnih ili prirodnih uslova u nepovoljnijem položaju;

- (b) u okviru programâ privrednog razvoja.

Član 43

1. Radi razrade opštih odrednica zajedničke poljoprivredne politike, Komisija, neposredno nakon stupanja na snagu ovog ugovora, saziva konferenciju država članica s ciljem upoređivanja njihovih poljoprivrednih politika, naročito putem sastavljanja izjava o njihovim resursima i potrebama.
2. Uzimajući u obzir rad konferencije predviđene stavom 1, nakon savjetovanja s Ekonomsko-socijalnim komitetom, a u roku od dvije godine od stupanja na snagu ovog ugovora, Komisija podnosi predloge za razradu i sprovođenje zajedničke poljoprivredne politike, uključujući i predloge za zamjenu nacionalnih organizacija jednim od oblika zajedničke organizacije predviđenih članom 40 stav 2, kao i predloge za sprovođenje mjera bliže određenih ovom glavom.

U tim predlozima vodi se računa o uzajamnoj zavisnosti poljoprivrednih pitanja navedenih u ovoj glavi.

Savjet, na predlog Komisije i nakon savjetovanja sa Skupštinom, tokom prve dvije faze odlučujući jednoglasno, a nakon toga kvalifikovanom većinom, donosi regulative, direktive ili odluke, ne dovodeći u pitanje bilo koju od preporuka koje isto tako može donijeti.

3. Odlučujući kvalifikovanom većinom glasova i u skladu sa stavom 2, Savjet može zamijeniti nacionalne organizacije tržišta zajedničkom organizacijom predviđenom članom 40 stav 2 ako:
  - (a) zajednička organizacija državama članicama koje se protive ovoj mjeri i koje imaju vlastitu organizaciju za odnosnu proizvodnju nudi jednaku zaštitu zapošljavanja i životnog standarda odnosnih proizvođača, vodeći računa o mogućim prilagođavanjima, kao i o specijalizaciji koja će vremenom biti neophodna;
  - (b) takva organizacija obezbjeđuje uslove za trgovinu unutar Zajednice slične onima koji postoje na nacionalnom tržištu.

4. Ako se zajednička organizacija za određene sirovine uspostavi prije postojanja zajedničke organizacije za odgovarajuće prerađene proizvode, one sirovine koje se koriste za prerađene proizvode namijenjene izvozu u treće zemlje mogu se uvoziti iz zemalja izvan Zajednice.

Član 44

1. U mjeri u kojoj bi postepeno ukidanje carina i kvantitativnih ograničenja među državama članicama moglo dovesti do cijena koje bi vjerovatno mogle ugroziti ostvarivanje ciljeva definisanih članom 39, svaka država članica tokom prelaznog perioda ima pravo da primjeni na određene proizvode, na nediskriminišući način i u zamjenu za kvote, a u onoj mjeri u kojoj to ne utiče na povećanje obima trgovine predviđenog članom 45 stav 2, sistem najnižih cijena ispod kojih se uvoz može:

- privremeno obustaviti ili smanjiti; ili
- odobriti, ali pod uslovom da se sprovede po cijeni višoj od najniže cijene za odnosni proizvod.

U ovom drugom slučaju, najniže cijene ne uključuju carine.

2. Najniže cijene ne smiju prouzrokovati smanjenje obima trgovine koja postoji među državama članicama prilikom stupanja na snagu ovog ugovora, niti predstavljati prepreku postepenom povećanju obima te trgovine. Najniže cijene ne smiju se primjenjivati tako da predstavljaju prepreku razvoju prirodnih prednosti među državama članicama.

3. Neposredno nakon stupanja na snagu ovog ugovora, Savjet će, na predlog Komisije, odrediti objektivne kriterijume za uspostavljanje sistema najnižih cijena i za određivanje takvih cijena.

Navedeni kriterijumi naročito uzimaju u obzir prosječne troškove domaće proizvodnje u državi članici koja primjenjuje najnižu cijenu, položaj različitih preduzeća u odnosu na takve prosječne troškove

Radna verzija

proizvodnje, kao i potrebu promovisanja postepenog poboljšanja poljoprivredne prakse i prilagođavanja i specijalizacija potrebnih na zajedničkom tržištu.

Komisija dalje predlaže postupak za preispitivanje tih kriterijuma kako bi omogućila i ubrzala tehnički napredak i postepeno uskladila cijene na zajedničkom tržištu.

Navedene kriterijume i postupak njihove revizije određuje Savjet, odlučujući jednoglasno, u roku od tri godine od stupanja na snagu ovog ugovora.

4. Dok odluka Savjeta ne stupi na snagu, države članice mogu odrediti najniže cijene, pod uslovom da su one prethodno proslijeđene Komisiji i drugim državama članicama kako bi one mogle dati svoje komentare.

Nakon što Savjet donese svoju odluku, države članice utvrđuju najniže cijene na osnovu gore utvrđenih kriterijuma.

Savjet može, odlučujući kvalifikovanom većinom glasova na predlog Komisije, ispraviti svaku odluku država članica koja nije u skladu s utvrđenim kriterijumima.

5. Ako se pokaže da za određene proizvode do početka treće faze nije moguće odrediti navedene objektivne kriterijume, Savjet može, odlučujući kvalifikovanom većinom glasova na predlog Komisije, izmijeniti najniže cijene za te proizvode.

6. Na kraju prelaznog perioda, sastavlja se tabela najnižih cijena koje su i dalje na snazi. Savjet, odlučujući na predlog Komisije i većinom od devet glasova u skladu s odmjeravanjem utvrđenim članom 148 stav 2 podstav 1, određuje sistem koji se primjenjuje u okviru zajedničke poljoprivredne politike.

Član 45

1. Dok se nacionalne organizacije tržišta ne zamijene jednim od oblika zajedničke organizacije tržišta iz člana 40 stav 2, trgovina proizvodima za koje u određenim državama članicama postoje:

- odredbe kojima se domaćim proizvođačima garantuje tržište za njihove proizvode; i
- potrebe za uvozom,

razvija se sklapanjem dugoročnih sporazuma ili ugovora između država članica uvoznica i izvoznica.

Ti sporazumi ili ugovori usmjereni su ka postepenom ukidanju svake diskriminacije među različitim proizvođačima unutar Zajednice pri primjeni ovih odredaba.

Takvi sporazumi ili ugovori sklapaju se tokom prve faze, uz poštovanje načela uzajamnosti.

2. U odnosu na količine, ovi sporazumi ili ugovori zasnivaju se na prosječnom obimu trgovine odnosnim proizvodima među državama članicama tokom perioda od tri godine prije stupanja na snagu ovog ugovora, te omogućavaju povećanje obima trgovine unutar granica postojećih potreba uzimajući u obzir tradicionalne trgovinske tokove.

U odnosu na cijene, ovi sporazumi ili ugovori dopuštaju proizvođačima prodaju dogovorenih količina po cijenama koje se postepeno usklađuju s onima koje se plaćaju domaćim proizvođačima na unutrašnjem tržištu zemlje kupca.

Ovo usklađivanje nastavlja se što je ujednačenije moguće i završava najkasnije do kraja prelaznog perioda.

Ugovorne strane pregovaraju o cijenama u okviru direktiva koje Komisija donosi za potrebe sprovođenja prethodna dva podstava.

Radna verzija

Ako se prva faza produži, navedeni sporazumi ili ugovori nastavljaju da se sprovode u skladu s uslovima koji se primjenjuju na kraju četvrte godine od stupanja na snagu ovog ugovora, uz obustavu obaveze povećanja količina i usklađivanja cijena do prelaza na drugu fazu.

Države članice koriste sve mogućnosti u okviru svog zakonodavstva, naročito u odnosu na uvoznju politiku, kako bi obezbijedile sklapanje i sprovođenje ovih sporazuma ili ugovora.

3. U mjeri u kojoj su državama članicama potrebne sirovine za izradu proizvoda koji se izvoze izvan Zajednice i koji konkurišu proizvodima trećih zemalja, ti sporazumi ili ugovori ne smiju sprečavati uvoz sirovina iz trećih zemalja za tu svrhu. Međutim, ova odredba se ne primjenjuje ako Savjet jednoglasno odluči da omogući isplatu naknade potrebne za kompenzaciju više cijene plaćene za uvoz proizvoda na osnovu ovih sporazuma ili ugovora u odnosu na nabavnu cijenu iste robe kupljene na svjetskom tržištu.

Član 46

Ako u nekoj državi članici određeni proizvod podliježe nacionalnoj organizaciji tržišta ili unutrašnjim pravilima s istim dejstvom, a koji utiču na konkurentski položaj slične proizvodnje u nekoj drugoj državi članici, države članice primjenjuju kompenzacione naknade na uvoz tog proizvoda koji dolazi iz države članice u kojoj takva organizacija ili pravila postoje, osim ako ta država primjenjuje kompenzacionu naknadu na izvoz.

Komisija određuje iznos tih naknada u visini potrebnoj za uspostavljanje ravnoteže; ona može odobriti i druge mjere, čije uslove i pojedinosti sama utvrđuje.

Član 47

U okviru zadataka, koje u skladu s odredbama ove glave treba da obavi Ekonomsko-socijalni komitet, njegovo odjeljenje za poljoprivredu je, u skladu s čl. 197 i 198, na raspolaganju Komisiji tokom pripreme zasijedanja Komiteta.

Glava III

SLOBODNO KRETANJE LICA, USLUGA I KAPITALA

Poglavlje 1

RADNICI

Član 48

1. Sloboda kretanja radnika obezbeđuje se unutar Zajednice najkasnije do kraja prelaznog perioda.
2. Ta sloboda kretanja podrazumijeva ukidanje svake diskriminacije po osnovu državljanstva među radnicima iz država članica u vezi sa zapošljavanjem, naknadama za rad i ostalim uslovima rada i zapošljavanja.
3. Podložno ograničenjima koja su opravdana na osnovu zaštite javnog reda, javne sigurnosti ili javnog zdravlja, ta sloboda podrazumijeva pravo na:
  - (a) prihvatanje stvarno datih ponuda za zapošljavanje;
  - (b) slobodno kretanje unutar teritorija država članica u tu svrhu;
  - (c) boravak u državi članici radi zapošljavanja, u skladu s odredbama kojima se uređuje zapošljavanje državljana te države utvrđenih zakonom i drugim propisima;
  - (d) zadržavanje na teritoriji države članice nakon prestanka zaposlenja u toj državi, pod uslovima sadržanim u regulativama za sprovođenje koje sastavlja Komisija.

4. Odredbe ovog člana ne primjenjuju se na zapošljavanje u javnim službama.

Član 49

Odmah nakon stupanja na snagu ovog ugovora, Savjet, odlučujući na predlog Komisije i nakon savjetovanja s Ekonomsko-socijalnim komitetom, donosi direktive ili regulative kojima se određuju potrebne mjere za postepeno ostvarivanje slobode kretanja radnika kako je to definisano članom 48, a naročito:

- (a) obezbjeđivanjem bliske saradnje između nacionalnih službi za zapošljavanje;
- (b) sistematskim i postepenim ukidanjem administrativnih postupaka i praksi kao i rokova propisanih za pristup slobodnim radnim mjestima, bilo da isti proizilaze iz nacionalnog zakonodavstva, ili iz prethodno sklopljenih sporazuma među državama članicama, a čije bi zadržavanje predstavljalo prepreku liberalizaciji kretanja radnika;
- (c) sistematskim i postepenim ukidanjem svih propisanih rokova i drugih ograničenja predviđenih nacionalnim zakonodavstvom ili prethodno sklopljenim sporazumima među državama članicama, kojima se radnicima iz drugih država članica nameću uslovi koji se odnose na slobodan izbor zaposlenja, a koji su različiti od uslova koji se postavljaju radnicima odnosno države;
- (d) uspostavljanjem odgovarajućih mehanizama za povezivanje ponuda i prijava za zapošljavanje kao i za lakše postizanje ravnoteže između ponude i potražnje na tržištu rada, na način kojim bi se izbjeglo ozbiljno ugrožavanje životnog standarda i nivoa zaposlenosti u različitim regionima i industrijskim granama.

Član 50

U okviru zajedničkog programa, države članice podstiču razmjenu mladih radnika.

Član 51

Savjet, odlučujući jednoglasno, a na predlog Komisije, utvrđuje mjere u oblasti socijalne zaštite neophodne za omogućavanje slobode kretanja radnika; u tu svrhu, Savjet dogovara sistem kojim se radnicima migrantima i licima koja oni izdržavaju obezbjeđuje:

- (a) sabiranje ukupnog staža koji se uzima u obzir na osnovu zakona različitih zemalja radi sticanja i zadržavanja prava na naknadu i obračun visine naknade;
- (b) isplatu naknada licima koja imaju boravište na teritoriji država članica.

Poglavlje 2

PRAVO OSNIVANJA PREDUZEĆA

Član 52

U okviru navedenih odredaba, ograničivanje slobode osnivanja preduzeća državljana jedne države članice na teritoriji druge države članice postepeno se ukida tokom prelaznog perioda. To postepeno ukidanje odnosi se i na ograničavanje osnivanja zastupništava, podružnica ili filijala od strane državljana bilo koje države članice osnovanih na teritoriji bilo koje druge države članice.

Sloboda osnivanja preduzeća uključuje pravo pokretanja i obavljanja djelatnosti kao samozaposlenog lica kao i pravo osnivanja i upravljanja preduzećima, a naročito društvima ili firmama u smislu člana

Radna verzija

58 stav 2, pod uslovima koje zakon zemlje u kojoj se to preduzeće osniva utvrđuje za svoje državljane, a u skladu s odredbama poglavlja koje se odnosi na kapital.

Član 53

Države članice ne uvode nova ograničenja prava osnivanja preduzeća državljana drugih država članica na svojoj teritoriji, osim ako ovim ugovorom nije predviđeno drugačije.

Član 54

1. Prije isteka prve faze, Savjet, odlučujući jednoglasno a na predlog Komisije i nakon savjetovanja s Ekonomsko-socijalnim komitetom i Skupštinom, sastavlja opšti program ukidanja postojećih ograničenja slobode osnivanja preduzeća unutar Zajednice. Komisija podnosi svoj predlog Savjetu tokom prve dvije godine prve faze.

Programom se određuju opšti uslovi pod kojima se sloboda osnivanja preduzeća ostvaruje u slučaju svake pojedine djelatnosti, a naročito faze po kojima ona treba da se ostvari.

2. Za sprovođenje ovog opšteg programa ili, u nedostatku takvog programa, za postizanje određene faze ostvarenja slobode osnivanja preduzeća u pogledu određene djelatnosti, Savjet, na predlog Komisije i nakon savjetovanja s Ekonomsko-socijalnim komitetom i Skupštinom, donosi direktive, odlučujući jednoglasno do kraja prve faze, a nakon toga kvalifikovanom većinom.

3. Savjet i Komisija izvršavaju dužnosti koje su im povjerene u skladu s prethodnim odredbama, a naročito:

(a) načelnim davanjem prednosti djelatnostima kod kojih sloboda osnivanja preduzeća daje izuzetno značajan doprinos razvoju proizvodnje i trgovine;

Radna verzija

- (b) obezbjeđivanjem bliske saradnje među nadležnim organima u državama članicama, kako bi se utvrdila konkretna stanja u različitim djelatnostima unutar Zajednice;
- (c) ukidanjem onih administrativnih postupaka i praksi, bilo da proizilaze iz nacionalnog zakonodavstva ili iz prethodno sklopljenih sporazuma među državama članicama, čije bi zadržavanje moglo predstavljati prepreku slobodi osnivanja preduzeća;
- (d) obezbjeđivanjem da radnici jedne države članice zaposleni na teritoriji druge države članice mogu ostati na toj teritoriji radi pokretanja djelatnosti kao samozaposlena lica ako ispunjavaju pretpostavke koje bi morali ispunjavati da su u tu državu ušli u trenutku kada namjeravaju da pokrenu tu djelatnost;
- (e) omogućavanjem državljaninu jedne države članice da stiče i koristi zemljište i građevine na teritoriji druge države članice u mjeri u kojoj to nije u suprotnosti s načelima utvrđenim u članu 39 stav 2;
- (f) postepenim ukidanjem ograničenja slobode osnivanja preduzeća u svakoj razmatranoj grani djelatnosti, kako s obzirom na uslove za osnivanje zastupništava, podružnica ili filijala na teritoriji države članice, tako i s obzirom na uslove za dolazak osoblja iz matičnog poduzeća na upravljačke ili nadzorne položaje u takvim zastupništvima, podružnicama ili filijalama;
- (g) usklađivanjem, u mjeri u kojoj je to potrebno, zaštitnih mehanizama koje države članice zahtijevaju od društava ili firmi u smislu člana 58 stav 2 radi zaštite interesa članova i drugih, s ciljem izjednačavanja takvih zaštitnih mehanizama širom Zajednice;
- (h) obezbjeđivanjem da uslovi osnivanja preduzeća ne budu narušeni pomoćima koju pružaje države članice.

Član 55

Radna verzija

Odredbe ovog poglavlja ne primjenjuju se u određenoj državi članici na djelatnosti koje su u toj državi članici, makar i povremeno, povezane s izvršavanjem javnih ovlaštenja.

Na predlog Komisije, Savjet može, odlučujući kvalifikovanom većinom glasova, propisati da se odredbe ovog poglavlja ne primjenjuju na određene djelatnosti.

Član 56

1. Odredbe ovog poglavlja i mjere preduzete na osnovu njih ne dovode u pitanje primjenu odredaba utvrđenih zakonom i drugim propisima kojima se za strane državljane predviđa poseban režim koji je opravdan na osnovu javnog reda, javne bezbjednosti ili javnog zdravlja.
2. Prije isteka prelaznog perioda Savjet, odlučujući jednoglasno na predlog Komisije i nakon savjetovanja sa Skupštinom, donosi direktive radi usklađivanja navedenih odredaba utvrđenih zakonom i drugim propisima. Međutim, po isteku druge faze, Savjet, odlučujući kvalifikovanom većinom na predlog Komisije, donosi direktive radi usklađivanja takvih odredaba zakona i drugih propisa svake države članice.

Član 57

1. Radi olakšavanja pokretanja i obavljanja djelatnosti samozaposlenim licima, Savjet, na predlog Komisije i nakon savjetovanja sa Skupštinom, odlučujući jednoglasno tokom prve faze, a nakon toga kvalifikovanom većinom, donosi direktive za međusobno priznavanje diploma, svjedočanstava i ostalih dokaza o formalnim kvalifikacijama.
2. Iz istog razloga Savjet, odlučujući na predlog Komisije i nakon savjetovanja sa Skupštinom, prije isteka prelaznog perioda donosi direktive radi usklađivanja odredaba predviđenih zakonom i drugim propisima država članica o pokretanju i obavljanju djelatnosti samozaposlenih lica. O pitanjima koja su zakonodavno uređena u najmanje jednoj državi članici i koja su predmet mjera koje se odnose na zaštitu štednje, a naročito na odobravanje kredita i obavljanje bankarskih djelatnosti, kao i uslova za

Radna verzija

obavljanje medicinskih, njima srodnih i farmaceutskih djelatnosti u različitim državama članicama, potrebna je jednoglasnost. U ostalim slučajevima Savjet odlučuje jednoglasno tokom prve faze i kvalifikovanom većinom nakon toga.

3. U slučaju medicinskih, njima srodnih i farmaceutskih profesija, postepeno ukidanje ograničenja zavisi od usklađivanja uslova njihovog obavljanja u različitim državama članicama.

Član 58

Za potrebe ovog poglavlja, društva ili firme osnovane u skladu sa zakonom neke države članice, a čije se registrovano sjedište, centralna uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi unutar Zajednice, posmatraju se na isti način kao i fizička lica koja su državljani država članica.

Izraz „društva ili firme“ znači društva ili firme koje su osnovane na osnovu građanskog ili trgovačkog prava, uključujući i zadruge, kao i ostala pravna lica uređena javnim ili privatnim pravom, osim onih koja su neprofitna.

Poglavljje 3

USLUGE

Član 59

U okviru odredaba navedenih ispod, tokom prelaznog perioda postepeno se ukidaju ograničenja slobode pružanja usluga unutar Zajednice u odnosu na državljane država članica čije je preduzeće osnovano u državi Zajednice koja nije država lica kome su usluge namijenjene.

Savjet može, odlučujući jednoglasno, na predlog Komisije, proširiti primjenu odredaba ovog poglavlja na državljane trećih zemalja koji pružaju usluge i koji imaju preduzeće osnovano unutar Zajednice.

Član 60

Uslugama u smislu ovog ugovora se smatraju one „usluge“ koje se uobičajeno obavljaju uz nadoknadu, u mjeri u kojoj nijesu uređene odredbama koje se odnose na slobodu kretanja robe, kapitala i lica.

„Usluge“ naročito uključuju sljedeće:

- (a) djelatnosti industrijske prirode;
- (b) djelatnosti komercijalne prirode;
- (c) zanatske djelatnosti;
- (d) djelatnosti slobodnih zanimanja.

Ne dovodeći u pitanje odredbe poglavlja o pravu osnivanja preduzeća, lice koje pruža neku uslugu može, u svrhu pružanja te usluge, privremeno obavljati svoju djelatnost u državi u kojoj se usluga pruža, i to pod istim uslovima koje ta država propisuje za svoje državljane.

Član 61

1. Sloboda pružanja usluga u oblasti saobraćaja uređena je odredbama glave koja se odnosi na saobraćaj.
2. Liberalizacija bankarskih i osiguravajućih usluga u vezi s kretanjem kapitala sprovodi se u korak s postepenom liberalizacijom kretanja kapitala.

Član 62

Države članice ne uvode nova ograničenja slobode pružanja usluga koja postoji na dan stupanja na snagu ovog ugovora, osim ako je drugačije predviđeno ovim ugovorom.

Član 63

1. Prije isteka prve faze, Savjet, odlučujući jednoglasno, a na predlog Komisije i nakon savjetovanja s Ekonomsko-socijalnim komitetom i Skupštinom, sastavlja opšti program ukidanja postojećih ograničenja slobode pružanja usluga unutar Zajednice. Komisija podnosi svoj predlog Savjetu tokom prve dvije godine prve faze.

Programom se za svaku vrstu usluga određuju opšti uslovi i faze liberalizacije.

2. Kako bi se primijenio ovaj opšti program ili, u nedostatku takvog programa, kako bi se postigla određena faza liberalizacije pojedine usluge, Savjet, na predlog Komisije i nakon savjetovanja s Ekonomsko-socijalnim komitetom i Skupštinom, donosi direktive, odlučujući jednoglasno do kraja prve faze, a nakon toga kvalifikovanom većinom.

3. U odnosu na predloge i odluke iz st. 1 i 2 prednost se, po pravilu, daje onim uslugama koje neposredno utiču na troškove proizvodnje ili čija liberalizacija pomaže promovisanju trgovine robom.

Član 64

Države članice izjavljuju svoju spremnost da liberalizuju usluge u većoj mjeri nego što to zahtijevaju direktive donesene na osnovu člana 63 stav 2 ako im njihovo opšte privredno stanje i stanje u odnosnom privrednom sektoru to dopuštaju.

U tu svrhu, Komisija daje preporuke zainteresovanim državama članicama.

Član 65

Do ukidanja ograničenjâ slobode pružanja usluga, svaka država članica primjenjuje ta ograničenja na sva lica koje pružaju usluge u smislu člana 59 stav 1, bez razlike u odnosu na njihovo državljanstvo ili boravište.

Član 66

Odredbe čl. 55 do 58 primjenjuju se na pitanja obuhvaćena ovim poglavljem.

Poglavlje 4

KAPITAL

Član 67

1. Tokom prelaznog perioda i u mjeri koja je neophodna za obezbjeđivanje pravilnog funkcionisanja zajedničkog tržišta, države članice postepeno ukidaju među sobom sva ograničenja kretanja kapitala koji pripada rezidentima država članica kao i svaku diskriminaciju po osnovu državljanstva ili boravišta stranâ ili na osnovu mjesta ulaganja tog kapitala.
2. Tekuća plaćanja u vezi s kretanjem kapitala među državama članicama oslobađaju se svih ograničenja najkasnije do isteka prve faze.

Član 68

1. Države članice su, u pogledu pitanja iz ovog poglavlja, u što je moguće većoj mjeri liberalne pri izdavanju odobrenja za devizne poslove koja su još potrebna nakon stupanja na snagu ovog ugovora.
2. Kada država članica, za kretanje kapitala koje je liberalizovano u skladu s odredbama ovog poglavlja, primjenjuje domaća pravila kojima se uređuje tržište kapitala i kreditni sistem, ista čini to na način koji nije diskriminatoran.
3. Zajmovi za neposredno ili posredno finansiranje države članice ili njenih regionalnih ili lokalnih organa ne izdaju se niti plasiraju u drugim državama članicama, osim ako odnosne države o tome ne postignu dogovor. Ova odredba ne predstavlja prepreku za primjenu člana 22 Protokola o Statutu Evropske investicione banke.

Član 69

Savjet, na predlog Komisije koja se u tu svrhu savjetuje s Monetarnim odborom predviđenim članom 105, tokom prve dvije faze odlučujući jednoglasno, a nakon toga kvalifikovanim većinom, donosi potrebne direktive za postepeno sprovođenje odredaba člana 67.

Član 70

1. Komisija predlaže Savjetu mjere za postepenu koordinaciju deviznih politika država članica u pogledu kretanja kapitala između tih država i trećih zemalja. U tu svrhu, Savjet donosi direktive odlučujući jednoglasno. On nastoji da postigne najveći mogući stepen liberalizacije.
2. U slučaju da mjere preduzete u skladu sa stavom 1 ne omogućavaju eliminaciju razlika među deviznim pravilima država članica i ako takve razlike mogu dovesti do toga da rezidenti jedne države članice koriste instrumente prenosa unutar Zajednice po slobodnijem režimu, predviđene članom 67, kako bi izbjegle primjenu pravila jedne od država članica o kretanju kapitala u treće zemlje ili iz njih,

Radna verzija

ta država može, nakon savjetovanja s drugim državama članicama i Komisijom, preduzeti odgovarajuće mjere za prevazilaženje tih poteškoća.

Ukoliko Savjet utvrdi da te mjere ograničavaju slobodno kretanje kapitala unutar Zajednice u većoj mjeri od one koja je potrebna za rješavanje tih poteškoća, Savjet može, odlučujući kvalifikovanom većinom glasova, a na predlog Komisije, odlučiti da odnosna država izmijeni i dopuni ili ukine navedene mjere.

Član 71

Države članice nastoje da izbjegavaju uvođenje, unutar Zajednice, novih deviznih ograničenja u pogledu kretanja kapitala i tekućih plaćanja povezanih s takvim kretanjem i nastoje da ne mijenjaju postojeća pravila na način na koji bi ista postala restriktivnija.

Države članice izjavljuju svoju spremnost da premaše stepen liberalizacije kretanja kapitala predviđen prethodnim članovima u mjeri u kojoj to njihovo privredno stanje, a naročito stanje platnog bilansa, dopušta.

Komisija može, nakon savjetovanja s Monetarnim odborom, dati preporuke o tom pitanju državama članicama.

Član 72

Države članice obavještavaju Komisiju o svakom kretanju kapitala u treće zemlje i iz trećih zemalja za koje saznaju. Komisija o tom pitanju može uputiti državama članicama bilo koje mišljenje koje smatra prikladnim.

Član 73

1. Ukoliko kretanje kapitala dovodi do poremećaja u funkcionisanju tržišta kapitala u bilo kojoj državi članici, Komisija, nakon savjetovanja s Monetarnim odborom, daje ovlašćenje toj državi da preduzme zaštitne mjere u oblasti kretanja kapitala, a čije uslove i pojedinosti određuje Komisija.

Savjet može, odlučujući kvalifikovanom većinom, opozvati to odobrenje ili izmijeniti i dopuniti njegove uslove ili pojedinosti.

2. Međutim, država članica suočena s poteškoćama može, zbog tajnosti ili hitnosti, preduzeti navedene mjere, na sopstvenu inicijativu, ukoliko je to neophodno. O takvim mjerama ona obavještava Komisiju i ostale države članice najkasnije do dana njihovog stupanja na snagu. U tom slučaju, Komisija može, nakon savjetovanja s Monetarnim odborom, odlučiti da odnosna država te mjere izmijeni i dopuni ili ukine.

Glava IV

SAOBRAĆAJ

Član 74

U pitanjima koja uređuje ova glava, države članice ostvaruju ciljeve ovog ugovora u okviru zajedničke saobraćajne politike.

Član 75

1. U svrhu sprovođenja člana 74 i uzimajući u obzir posebna obilježja saobraćaja, Savjet, odlučujući jednoglasno do kraja druge faze, a kvalifikovanom većinom glasova nakon toga, na predlog Komisije i nakon savjetovanja s Ekonomsko-socijalnim komitetom kao i Skupštinom, utvrđuje:
  - (a) zajednička pravila koja se primjenjuju na međunarodni saobraćaj prema teritoriji države članice ili iz nje, odnosno saobraćaj preko teritorije jedne države članice ili više njih;
  - (b) uslove pod kojima nerezidentni prevoznici u nekoj državi članici mogu pružati saobraćajne usluge unutar te države članice;
  - (c) sve druge odgovarajuće odredbe.
2. Odredbe predviđene stavom 1 tač. a i b utvrđuju se tokom prelaznog perioda.
3. Izuzetno od postupka predviđenog stavom 1, u slučaju kada bi primjena odredaba koje se odnose na načela uređenja saobraćajnog sistema mogla ozbiljno uticati na životni standard i na zaposlenost u određenim oblastima kao i na odvijanje saobraćaja, te odredbe Savjet utvrđuje jednoglasno. Pritom Savjet uzima u obzir potrebu prilagođivanja privrednom razvoju koji će biti rezultat uspostavljanja zajedničkog tržišta.

Član 76

Do donošenja odredaba navedenih u članu 75 stav 1, nijedna država članica ne smije, bez jednoglasnog odobrenja Savjeta, postupiti tako da različite odredbe koje uređuju to pitanje u trenutku stupanja na snagu ovog ugovora učini neposredno ili posredno manje povoljnim za prevoznike drugih država članica u odnosu na prevoznike koji su državljanici te države članice.

Član 77

Pomoć je u skladu s odredbama ovog ugovora ako odgovara potrebama koordinacije saobraćaja ili ako predstavlja naknadu za ispunjavanje određenih obaveza koje su svojstvene konceptu pružanja javnih usluga.

Član 78

Sve mjere preduzete u okviru ovog ugovora u odnosu na naknade za prevoz i uslove saobraćaja uzimaju u obzir privredni položaj prevoznika.

Član 79

1. Za saobraćaj unutar Zajednice se, najkasnije do kraja druge faze, ukida diskriminacija koja se iskazuje tako što prevoznici naplaćuju različite cijene i nameću različite uslove prevoza iste robe preko istih saobraćajnih pravaca na osnovu zemlje porijekla ili odredišta te robe.
2. Stav 1 ne sprečava Savjet u donošenju ostalih mjera u skladu s članom 75 stav 1.
3. U roku od dvije godine od stupanja na snagu ovog ugovora, Savjet, odlučujući kvalifikovanom većinom na predlog Komisije i nakon savjetovanja s Ekonomsko-socijalnim komitetom, utvrđuje pravila za sprovođenje odredaba stava 1.

Savjet može naročito utvrditi potrebne odredbe kako bi se institucijama Zajednice omogućilo da obezbijede poštovanje pravila utvrđenog stavom 1 i da se pobrinu da korisnici od toga imaju potpunu korist.

4. Komisija, na vlastitu inicijativu ili na predlog države članice, istražuje sve slučajeve diskriminacije na koje se odnosi stav 1 i, nakon savjetovanja sa svim zainteresovanim državama članicama, donosi potrebne odluke u okviru pravila utvrđenih u skladu s odredbama stava 3.

Član 80

1. Od početka druge faze državama članicama zabranjuje se da, za prevoz obavljen unutar Zajednice, nameću cijene i uslove koji sadrže elemente podrške ili zaštite jednog ili više preduzetnika ili industrijske grane, izuzev ukoliko to odobri Komisija.
2. Komisija, na sopstvenu inicijativu ili na predlog države članice, ispituje cijene i uslove iz stava 1, pritom naročito vodeći računa, s jedne strane, o potrebama odgovarajuće regionalne ekonomske politike, potrebama nerazvijenih područja i problemima u područjima ozbiljno pogođenim političkim prilikama kao i, s druge strane, o efektima koje takve cijene i uslovi imaju na konkurenciju među različitim vrstama saobraćaja.

Nakon savjetovanja sa svim zainteresovanim državama članicama, Komisija donosi potrebne odluke.

3. Zabrana iz stava 1 ne primjenjuje se na tarife utvrđene s ciljem odgovora na konkurenciju.

Član 81

Dažbine ili naknade vezane za prelazak granica koje prevoznik naplaćuje uz naknade za prevoz ne treba da premašuju razuman iznos nakon što se uzmu u obzir stvarni troškovi nastali zbog prelaska.

Države članice nastoje da postepeno smanjuju te troškove.

Komisija može državama članicama davati preporuke za primjenu ovog člana.

Član 82

Odredbe ove glave ne sprečavaju primjenu mjera koje se preduzimaju u Saveznoj Republici Njemačkoj, u onoj mjeri u kojoj su one potrebne za ublažavanje privrednih poteškoća u kojima su se određena područja Savezne Republike našla zbog podjele Njemačke.

Član 83

Pri Komisiji se osniva savjetodavni odbor koji je sastavljen od stručnjaka koje određuju vlade država članica. Kad god smatra da je to poželjno, Komisija se savjetuje s tim odborom u vezi s pitanjima saobraćaja, ne dovodeći u pitanje ovlašćenja odsjeka za saobraćaj pri Ekonomsko-socijalnom komitetu.

Član 84

1. Odredbe ove glave odnose se na željeznički i drumski saobraćaj kao i na saobraćaj unutrašnjim plovnim putevima.
2. Savjet može, jednoglasno, odlučiti mogu li se, u kojoj mjeri i po kakvom postupku, donijeti odgovarajuće odredbe za pomorski i vazdušni saobraćaj.

Dio treći

POLITIKA ZAJEDNICE

Glava I

ZAJEDNIČKA PRAVILA

Poglavlje 1

PRAVILA O KONKURENCIJI

Odsjek 1

PRAVILA KOJA SE PRIMJENJUJU NA PREDUZETNIKE

Član 85

1. Budući da su nespojivi sa zajedničkim tržištem, zabranjuju se: svi sporazumi između preduzetnika, odluke udruženja preduzetnika i usklađeno djelovanje koji bi mogli uticati na trgovinu među državama članicama i koji imaju za cilj ili posljedicu sprečavanje, ograničivanje ili narušavanje konkurencije na zajedničkom tržištu, a naročito oni kojima se:

- (a) neposredno ili posredno utvrđuju kupovne ili prodajne cijene ili drugi uslovi trgovine;
- (b) ograničavaju ili kontrolišu proizvodnja, tržišta, tehnički razvoj ili ulaganja;

Radna verzija

- (c) vrši podjela tržišta ili izvora nabavke;
  - (d) primjenjuju nejednaki uslovi na iste poslove s drugim trgovinskim partnerima, čime se oni stavljaju u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju;
  - (e) sklapanje ugovora uslovljava preuzimanjem dodatnih obaveza od strane drugih strana koje, po svojoj prirodi ili trgovačkim običajima, nijesu ni u kakvoj vezi s predmetom tih ugovora.
2. Svi sporazumi ili odluke zabranjeni na osnovu ovog člana ništavi su.
3. Međutim, odredbe stava 1 mogu se proglasiti neprimjenljivim u slučaju:
- svakog sporazuma ili vrste sporazuma između preduzetnika;
  - svake odluke ili vrste odluka udruženja preduzetnika;
  - svakog usklađenog djelovanja ili vrste usklađenog djelovanja;

koji doprinose poboljšanju proizvodnje ili distribucije robe ili promovisanju tehničkog ili privrednog napretka, dok istovremeno potrošačima omogućavaju pravedan udio u koristi koja iz njih proizilazi, kao i oni koji:

- (a) tim preduzeticima ne nameću ograničenja koja nijesu neophodna za postizanje ovih ciljeva;
- (b) tim preduzeticima ne omogućavaju isključivanje konkurencije s tržišta s obzirom na znatan dio odnosnih proizvoda.

Član 86

Svaka zloupotreba dominantnog položaja od strane jednog ili više preduzetnika na zajedničkom tržištu ili značajnom dijelu tržišta je zabranjena kao nespojiva sa zajedničkim tržištem u mjeri u kojoj bi mogla uticati na trgovinu među državama članicama.

Takva zloupotreba se, naročito, sastoji od:

- (a) neposrednog ili posrednog nametanja nepravednih kupovnih ili prodajnih cijena ili drugih nepravednih trgovinskih uslova;
- (b) ograničivanja proizvodnje, tržišta ili tehničkog razvoja na štetu potrošača;
- (c) primjene nejednakih uslova na iste poslove s ostalim trgovinskim partnerima, čime se oni dovode u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju;
- (d) uslovljavanje sklapanja ugovora preuzimanjem dodatnih obaveza od strane drugih strana koje, po svojoj prirodi ili prema trgovačkoj praksi, nijesu ni u kakvoj vezi s predmetom tih ugovora.

Član 87

1. U roku od tri godine od stupanja na snagu ovog ugovora, Savjet, jednoglasnom odlukom na predlog Komisije i nakon savjetovanja sa Skupštinom, donosi odgovarajuće regulative ili direktive za primjenu načela navedenih u čl. 85 i 86.

Ukoliko se takve odredbe ne donesu u navedenom roku, Savjet ih utvrđuje kvalifikovanom većinom na predlog Komisije i nakon savjetovanja sa Skupštinom.

Radna verzija

2. Regulative ili direktive iz stava 1 za cilj imaju naročito:
  - (a) obezbjeđivanje poštovanja zabrana utvrđenih članom 85 stav 1 i članom 86 predviđanjem novčanih kazni i periodičnih penala;
  - (b) utvrđivanje detaljnih pravila za primjenu člana 85 stav 3, vodeći računa o potrebi obezbjeđivanja efikasnog nadzora s jedne, kao i najvećeg mogućeg pojednostavljivanja administracije, s druge strane;
  - (c) po potrebi, utvrđivanje oblasti primjene odredaba čl. 85 i 86 u različitim privrednim granama;
  - (d) određivanje zadataka Komisije i Suda pravde u primjeni odredaba koje su predviđene ovim stavom;
  - (e) utvrđivanje odnosa između domaćeg zakonodavstva i odredaba iz ovog odsjeka ili odredaba donesenih u skladu s ovim članom.

Član 88

Do stupanja na snagu odredaba donesenih u skladu s članom 87, nadležni organi država članica odlučuju o prihvatljivosti sporazumâ, odluka i usklađenog djelovanja kao i o zloupotrebi dominantnog položaja na zajedničkom tržištu u skladu sa zakonodavstvom njihove zemlje i odredbama člana 85, naročito stava 3, kao i člana 86.

Član 89

1. Ne dovodeći u pitanje član 88, Komisija odmah nakon preuzimanja svojih dužnosti obezbjeđuje primjenu načela iz čl. 85 i 86. Na zahtjev države članice ili na sopstvenu inicijativu, a u saradnji s nadležnim organima država članica koje joj pružaju pomoć, Komisija istražuje slučajeve kod kojih se

Radna verzija

sumnja na povredu tih načela. Ako ustanovi da je došlo do povrede, Komisija predlaže odgovarajuće mjere za njeno otklanjanje.

2. Ako povreda nije otklonjena, Komisija konstatuje postojanje te povrede načela u obrazloženoj odluci. Komisija može objaviti svoju odluku i ovlastiti države članice da preduzmu mjere za otklanjanje štetnih efekata takvog stanja, čije uslove i detalje utvrđuje Komisija.

Član 90

1. U slučaju javnih preduzeća i preduzeća kojima države članice dodjeljuju posebna ili isključiva prava, države članice ne smiju donositi ni ostaviti na snazi mjere koje su u suprotnosti s pravilima sadržanim u ovom ugovoru, naročito pravilima propisanim u članu 7 i čl. 85 do 94.

2. Preduzećima kojima je povjereno obavljanje usluga od opšteg ekonomskog interesa ili koja su po svojoj prirodi monopoli koji ostvaruju prihod, podliježu pravilima sadržanim u ovom ugovoru, a naročito pravilima o konkurenciji, i to u mjeri u kojoj primjena takvih pravila ne sprečava, *de iure* ili *de facto*, obavljanje posebnih zadataka koji su im povjereni. Ne smije se uticati na razvoj trgovine u mjeri u kojoj bi to bilo u suprotnostima s interesima Zajednice.

3. Primjenu odredaba ovog člana obezbjeđuje Komisija koja, po potrebi, upućuje odgovarajuće direktive ili odluke državama članicama.

Odsjek 2

DAMPING

Član 91

1. Ukoliko tokom prelaznog perioda Komisija, na zahtjev države članice ili druge zainteresovane strane, utvrdi da se na zajedničkom tržištu praktikuje damping, ona upućuje preporuke licu ili licima od kojih potiču takve prakse s ciljem njihovog otklanjanja.

Ako se takva praksa nastavi, Komisija ovlašćuje oštećenu državu članicu da preduzme zaštitne mjere, čije uslove i pojedinosti određuje Komisija.

2. Odmah po stupanju na snagu ovog ugovora, proizvodi koji su porijeklom iz jedne države članice ili koji su u slobodnom prometu u jednoj državi članici i koji su izvezeni u drugu državu članicu, pri ponovnom uvozu na teritoriju prvonavedene države preuzimaju se oslobođeni od svih carina, kvantitativnih ograničenja ili mjera s istim dejstvom. Komisija utvrđuje odgovarajuća pravila za primjenu ovog stava.

Odsjek 3

DRŽAVNA POMOĆ

Član 92

1. Osim ako je ovim ugovorom predviđeno drugačije, svaka pomoć koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje kroz državna sredstva u bilo kojem obliku kojim se narušava ili prijeti da se naruši konkurencija na tržištu stavljanjem određenih preduzeća ili proizvodnje određene robe u povoljniji

Radna verzija

položaj, nespojiva je sa zajedničkim tržištem u mjeri u kojoj utiče na trgovinu među državama članicama.

2. Sljedeće vrste pomoći u skladu su sa zajedničkim tržištem:

- (a) pomoć socijalnog karaktera koja se dodjeljuje pojedinačnim potrošačima, ako se to čini bez diskriminacije u odnosu na porijeklo odnosnih proizvoda;
- (b) pomoć za otklanjanje štete nastale zbog prirodnih nepogoda ili drugih vanrednih događaja;
- (c) pomoć koja se dodjeljuje privredi određenih područja Savezne Republike Njemačke na koje je uticala podjela Njemačke, u mjeri u kojoj je ta pomoć neophodna kako bi se nadoknadile posljedice ekonomski nepovoljnijeg položaja koji je prouzrokovan tom podjelom.

3. Sljedeće vrste pomoći mogu se smatrati kompatibilnim sa zajedničkim tržištem:

- (a) pomoć za promovisanje ekonomskog razvoja područja na kojima je životni standard neuobičajeno nizak ili na kojima postoji velika nezaposlenost;
- (b) pomoć za promovisanje sprovođenja važnog projekta od zajedničkog evropskog interesa ili za otklanjanje ozbiljnih poremećaja u privredi neke države članice;
- (c) pomoć za olakšavanje razvoja određenih privrednih djelatnosti ili određenih privrednih oblasti, ako takva podrška ne utiče negativno na trgovinske uslove u mjeri u kojoj bi to bilo u suprotnosti sa zajedničkim interesom. Međutim, pomoć dodijeljena brodogradnji na dan 1. januara 1957. godine, u mjeri u kojoj služe samo za nadoknađivanje nepostojanja carinske zaštite, postepeno se smanjuju pod istim uslovima koji se primjenjuju na ukidanje carina, u skladu s odredbama ovog ugovora koje se odnose na zajedničku trgovinsku politiku prema trećim zemljama;
- (d) druga vrsta pomoći koju Savjet odredi svojom odlukom koju donosi kvalifikovana većina glasova a na predlog Komisije.

Član 93

1. Komisija, u saradnji s državama članicama, neprestano ocjenjuje sve sisteme pomoći koji postoje u tim državama. Komisija im predlaže sve odgovarajuće mjere koje su potrebne za postepeni razvoj ili funkcionisanje zajedničkog tržišta.

2. Ukoliko Komisija ustanovi, nakon što je pozvala odnosne strane da podnesu svoje primjedbe, da podrška koju je dodijelila neka država ili podrška iz državnih sredstava nije u skladu sa zajedničkim tržištem u skladu s članom 92 ili da se takva podrška koristi na način koji je u suprotnosti s pravilima, ona donosi odluku prema kojoj odnosna država mora ukinuti ili izmijeniti takvu pomoć u roku koji odredi Komisija.

Ako odnosna država ne postupi u skladu s tom odlukom u propisanom roku, Komisija ili bilo koja druga zainteresovana država može, izuzetno od odredaba čl. 169 i 170, neposredno uputiti predmet Sudu pravde.

Na zahtjev države članice, Savjet može, izuzetno od odredaba člana 92 ili regulativa predviđenih članom 94, jednoglasno odlučiti da se, ako izuzetne okolnosti opravdavaju takvu odluku, pomoć koju ta država dodjeljuje ili namjerava da dodijeli smatra kompatibilnom sa zajedničkim tržištem. Ako je Komisija u vezi s tom podrškom već pokrenula postupak predviđen podstavom 1 ovog stava, činjenica da je odnosna država uputila svoj zahtjev Savjetu za posljedicu ima mirovanje tog postupka dok Savjet ne objavi svoj stav.

Međutim, ako Savjet u roku od tri mjeseca od podnošenja tog zahtjeva ne donese svoj stav, o predmetu odlučuje Komisija.

3. Komisija se na vrijeme obavještava o svim planovima za dodjelu ili izmjenu pomoći, kako bi o njoj mogla iznijeti svoj stav. Ako smatra da takav plan nije u skladu sa zajedničkim tržištem prema članu 92, Komisija bez odlaganja pokreće postupak u skladu sa stavom 2. Odnosna država članica ne primjenjuje predložene mjere sve dok se taj postupak ne okonča konačnom odlukom.

Član 94

Savjet može, kvalifikovanom većinom glasova, a na predlog Komisije, donijeti sve odgovarajuće propise za primjenu čl. 92 i 93, pri čemu naročito može odrediti uslove pod kojima se primjenjuje član 93 stav 3, kao i vrste pomoći koje su izuzete iz tog postupka.

Poglavlje 2

PORESKE ODREDBE

Član 95

Nijedna država članica ne uvodi neposredno ili posredno nacionalne poreze bilo koje vrste na proizvode drugih država članica u većoj mjeri od onih koji su neposredno ili posredno uvedeni na slične domaće proizvode.

Uz to, nijedna država članica ne uvodi nacionalne poreze na proizvode drugih država članica koji su takve prirode da omogućavaju posrednu zaštitu drugih proizvoda.

Države članice opozivaju ili mijenjaju i dopunjavaju svaku odredbu koja postoji na dan stupanja na snagu ovog ugovora a koja je u suprotnosti s prethodnim pravilima, najkasnije do početka druge faze.

Član 96

Kada se proizvodi izvoze na teritoriju neke države članice, povraćaj nacionalnih poreza ne smije premašivati iznos nacionalnih poreza koji su neposredno ili posredno uvedeni za te proizvode.

Član 97

Države članice koje ubiraju porez na promet obračunat na osnovu kumulativnog višefaznog poreskog sistema mogu, u slučaju nacionalnog oporezivanja uvezenih proizvoda ili povraćaja poreza koji odobravaju na izvezene proizvode, utvrditi prosječne stope za proizvode ili grupe proizvoda, pod uslovom da time ne krše načela utvrđena čl. 95 i 96.

U slučaju da prosječne stope koje je utvrdila država članica nijesu u skladu s navedenim načelima, Komisija odnosnoj državi upućuje odgovarajuće direktive ili odluke.

Član 98

U slučaju dažbina drugačijih od poreza na promet, akciza ili drugih oblika posrednog oporezivanja, ne mogu se odobravati smanjenja i povraćaji u pogledu izvoza u druge države članice, kao što se u pogledu uvoza iz država članica ne mogu naplaćivati ni kompenzacione naknade, izuzev ukoliko ih je Savjet, kvalifikovanom većinom glasova, a na predlog Komisije, prethodno odobrio na ograničeno vrijeme.

Član 99

Komisija razmatra na koji se način zakonodavstva različitih država članica u pogledu poreza na promet, akciza i ostalih oblika posrednih poreza, uključujući kompenzacione mjere primjenljive na trgovinu među državama članicama, mogu uskladiti u interesu zajedničkog tržišta.

Komisija podnosi predloge Savjetu koji odlučuje jednoglasno, ne dovodeći u pitanje odredbe čl. 100 i 101.

Poglavlje 3

USKLAĐIVANJE ZAKONODAVSTAVA

Član 100

Savjet, jednoglasno na predlog Komisije, donosi direktive za usklađivanje onih odredaba utvrđenih zakonom i drugim propisima država članica koje neposredno utiču na uspostavljanje i funkcionisanje zajedničkog tržišta.

Savjet se, u slučaju direktiva čije bi sprovođenje u jednoj ili više država članica uključivalo izmjene i dopune zakonodavstva, savjetuje sa Skupštinom i s Ekonomsko-socijalnim komitetom.

Član 101

Kada Komisija utvrdi da određena razlika među odredbama utvrđenim zakonom i drugim propisima država članica narušava uslove konkurencije na zajedničkom tržištu, kao i da nastali poremećaj treba otkloniti, ona se savjetuje s odnosnim državama članicama.

Ako takvo savjetovanje ne dovede do sporazuma kojim se otklanja taj poremećaj, Savjet donosi potrebne direktive, na predlog Komisije, jednoglasno tokom prve faze, a kvalifikovanom većinom nakon toga. Komisija i Savjet mogu preduzeti sve druge odgovarajuće mjere predviđene ovim ugovorom.

Član 102

1. Ukoliko postoji razlog za bojazan da bi donošenje ili izmjene i dopune odredaba utvrđenih zakonom i drugim propisima mogli prouzrokovati narušavanje u skladu s članom 101, država članica koja želi da nastavi s tim postupkom savjetuje se s Komisijom. Nakon savjetovanja s državama

Radna verzija

članicama, Komisija tim državama preporučuje odgovarajuće mjere kojima će se izbjeći takvo narušavanje.

2. Ukoliko država koja želi da donese ili izmijeni i dopuni svoje odredbe ne postupi u skladu s preporukom koju joj je uputila Komisija, ostale države članice nijesu dužne u skladu s članom 101 da izmijene i dopune svoje odredbe kako bi otklonile takav poremećaj. Ako država članica koja ignoriše preporuku Komisije izazove poremećaj koji šteti isključivo njoj samoj, odredbe člana 101 ne primjenjuju se.

Glava II

EKONOMSKA POLITIKA

Poglavlje 1

KONJUNKTURNA POLITIKA

Član 103

1. Države članice smatraju svoje konjunktturne politike pitanjem od zajedničkog interesa. Savjetuju se međusobno i s Komisijom o mjerama koje treba preduzeti s obzirom na preovladavajuće okolnosti.
2. Ne dovodeći u pitanje bilo koji drugi postupak predviđen ovim ugovorom, Savjet može, jednoglasno, a na predlog Komisije, odlučiti o mjerama koje odgovaraju situaciji.
3. Savjet, kvalifikovanom većinom glasova na predlog Komisije, kada je neophodno, donosi direktive potrebne za sprovođenje mjera donesenih u skladu sa stavom 2.

Radna verzija

4. Postupci predviđeni ovim članom primjenjuju se i u slučaju da se jave poteškoće u snabdijevanju određenim proizvodima.

Poglavlje 2

PLATNI BILANS

Član 104

Svaka država članica vodi ekonomsku politiku neophodnu za obezbjeđivanje ravnoteže cjelokupnog platnog bilansa i radi održavanja povjerenja u svoju valutu, pri čemu vodi računa o obezbjeđivanju visokog nivoa zaposlenosti i stabilnog nivoa cijena.

Član 105

1. Radi olakšanja postizanja ciljeva određenih članom 104, države članice koordinišu svoje ekonomske politike. U tu svrhu, one obezbjeđuju saradnju između svojih odgovarajućih upravnih tijela i centralnih banaka.

Komisija Savjetu podnosi preporuke o načinu ostvarivanja takve saradnje.

2. U svrhu promovisanja koordinacije monetarnih politika država članica neophodnih za funkcionisanje zajedničkog tržišta, uspostavlja se Monetarni odbor savjetodavnog karaktera. On ima sljedeće zadatke:

- prati monetarno i finansijsko stanje u državama članicama i u Zajednici, kao i opšte sisteme platnog prometa država članica i redovno o tome izvještava Savjet i Komisiju;

Radna verzija

- na zahtjev Savjeta ili Komisije ili na sopstvenu inicijativu, daje mišljenje navedenim institucijama.

Države članice i Komisija imenuju po dva člana Monetarnog odbora.

Član 106

1. Svaka država članica obavezuje se da odobri, u valuti države članice u kojoj boravi povjerilac ili korisnik, svako plaćanje vezano za kretanje robe, usluga ili kapitala, kao i svaki prenos kapitala i dobiti, u mjeri u kojoj je kretanje robe, usluga, kapitala i lica među državama članicama liberalizovano prema ovom ugovoru.

Države članice izjavljuju svoju spremnost da liberalizuju plaćanja u obimu većem od onog predviđenog prethodnim podstavom, u mjeri u kojoj to njihovo opšte privredno stanje i naročito stanje platnog bilansa dopuštaju.

2. U onoj mjeri u kojoj je kretanje robe, usluga i kapitala ograničeno samo ograničenjima plaćanja koja su vezana za to kretanje, ta ograničenja se postepeno ukidaju primjenom, *mutatis mutandis*, odredaba poglavlja koja se odnose na ukidanje kvantitativnih ograničenja, liberalizaciju usluga i slobodno kretanje kapitala.

3. Države članice se obavezuju da među sobom neće uvoditi bilo kakva nova ograničenja prenosa povezana s nevidljivim transakcijama navedenim u Aneksu III ovog ugovora.

Postepeno ukidanje postojećih ograničenja sprovodi se u skladu s odredbama čl. 63 do 65 u mjeri u kojoj se na ukidanje ne primjenjuju odredbe st. 1 i 2 ili poglavlja koje se odnosi na slobodno kretanje kapitala.

4. Države članice se, ukoliko je potrebno, međusobno savjetuju o mjerama koje treba preduzeti kako bi se omogućili plaćanja i prenos navedeni u ovom članu; takve mjere ne smiju dovoditi u pitanje ostvarivanje ciljeva iz ovog poglavlja.

Član 107

1. Svaka država članica smatra svoju politiku deviznog kursa pitanjem od zajedničkog interesa.
2. Ako država članica uvede izmjenu deviznog kursa koja nije u skladu s ciljevima određenim članom 104 i ozbiljno poremeti uslove konkurencije, Komisija može, nakon savjetovanja s Monetarnim odborom, odobriti ostalim državama članicama da u strogo ograničenom periodu preduzmu neophodne mjere, čije uslove i detalje određuje Komisija, kako bi suzbile posljedice takve izmjene.

Član 108

1. U slučaju da se država članica suoči s poteškoćama ili joj prijete poteškoće u odnosu na njen platni bilans, kao rezultat cjelokupne neuravnoteženosti njenog platnog bilansa ili vrste valute kojom raspolaže, i kada te poteškoće mogu ugroziti funkcionisanje zajedničkog tržišta ili postepeno sprovođenje zajedničke trgovinske politike, Komisija odmah istražuje položaj odnosne države i radnje koje je, koristeći sva njoj dostupna sredstva, odnosna država preduzela ili može preduzeti u skladu s odredbama člana 104. Komisija preporučuje odnosnoj državi koje mjere da preduzme.

Ukoliko se radnje države članice i mjere koje je preporučila Komisija pokažu nedovoljnim kako bi se savladale poteškoće koje su se pojavile ili koje prijete, Komisija, nakon savjetovanja s Monetarnim odborom, preporučuje Savjetu odobrenje međusobne pomoći, kao i prikladne metode za njeno sprovođenje.

Komisija redovno obavještava Savjet o situaciji i kako se ona odvija.

2. Savjet, odlučujući kvalifikovanom većinom glasova, odobrava takvu međusobnu pomoć; donosi direktive ili odluke kojima se utvrđuju uslovi i pojedinosti takve pomoći, čiji oblici mogu biti sljedeći:

Radna verzija

- (a) usklađeno djelovanje u odnosu na ili u okviru bilo kojih drugih međunarodnih organizacija kojima se države članice mogu obratiti;
- (b) mjere neophodne za izbjegavanje skretanja trgovinskih tokova, ako država članica koja je suočena s poteškoćama održava ili ponovo uvodi kvantitativna ograničenja u odnosu na treće zemlje;
- (c) odobravanje zajmova u ograničenom obimu od strane drugih država članica, uz njihovu saglasnost.

Tokom prelaznog perioda, međusobna pomoć može imati i oblik posebnog smanjenja carina ili povećanja kvota kako bi se olakšalo povećanje uvoza iz države koja je suočena s poteškoćama, uz saglasnost država koje preduzimaju takve mjere.

3. Ako Savjet ne odobri međusobnu pomoć koju je preporučila Komisija ili ako međusobna pomoć koja je odobrena i preduzete mjere nijesu dovoljne, Komisija državi suočenoj s poteškoćama odobrava preduzimanje zaštitnih mjera, čije uslove i pojedinosti određuje Komisija.

Savjet može, odlučujući kvalifikovanim većinom glasova, opozvati takvo odobrenje i izmijeniti uslove i pojedinosti primjene takvih mjera.

Član 109

1. Kad nastupi nepredviđena kriza platnog bilansa, a odluka u smislu člana 108 stav 2 nije odmah donesena, odnosna država članica može preventivno preduzeti neophodne zaštitne mjere. Takve mjere moraju prouzrokovati najmanji mogući poremećaj funkcionisanja zajedničkog tržišta, a obimom ne smiju prelaziti okvir koji je strogo neophodan za rješavanje nepredviđeno nastalih poteškoća.

2. Komisija i ostale države članice obavještavaju se o takvim zaštitnim mjerama najkasnije do njihovog stupanja na snagu. Komisija može preporučiti Savjetu odobravanje međusobne pomoći prema članu 108.

3. Nakon što Komisija donese mišljenje i nakon savjetovanja s Monetarnim odborom, Savjet može, kvalifikovanom većinom, odlučiti da odnosna država izmijeni i dopuni, obustavi ili ukine navedene zaštitne mjere.

Poglavlje 3

TRGOVINSKA POLITIKA

Član 110

Osnivanjem carinske unije između sebe države članice nastoje da, u zajedničkom interesu, doprinesu skladnom razvoju svjetske trgovine, postepenom ukidanju ograničenja u međunarodnoj trgovini i smanjivanju carinskih barijera.

Zajednička trgovinska politika uzima u obzir povoljan uticaj koji bi ukidanje carina među državama članicama mogao imati na povećanje konkurentnosti preduzeća u tim državama.

Član 111

Ne dovodeći u pitanje čl. 115 i 116, tokom prelaznog perioda primjenjuju se sljedeće odredbe:

1. Države članice usklađuju svoje trgovinske odnose s trećim zemljama, kako bi do kraja prelaznog perioda ispunile uslove neophodne za sprovođenje zajedničke spoljnotrgovinske politike.

Komisija podnosi Savjetu predloge u vezi s postupcima za zajedničko djelovanje tokom prelaznog perioda i za postizanje ujednačenosti trgovinskih politika.

Radna verzija

2. Komisija podnosi Savjetu preporuke za carinske pregovore s trećim zemljama o zajedničkoj carinskoj tarifi.

Savjet daje ovlaštenje Komisiji za započinjanje takvih pregovora.

Te pregovore vodi Komisija, uz savjetovanje s posebnim odborom koji imenuje Savjet, a koji pomaže Komisiji u obavljanju tih zadataka, i u okviru direktiva koje joj uputi Savjet.

3. U izvršavanju ovlaštenja koja su mu dodijeljena ovim članom, Savjet jednoglasno odlučuje tokom prve dvije faze, a nakon toga kvalifikovanim većinom glasova.
4. Države članice, uz savjetovanje s Komisijom, preduzimaju sve neophodne mjere, naročito one usmjerene ka postizanju prilagođavanja važećih carinskih sporazuma o tarifama s trećim zemljama, kako ne bi došlo do kašnjenja stupanja na snagu zajedničke carinske tarife.
5. Države članice među sobom teže obezbjeđivanju najvišeg mogućeg nivoa ujednačenosti liberalizacionih listi u odnosu na treće zemlje ili grupe trećih zemalja. U tu svrhu, Komisija daje državama članicama sve odgovarajuće preporuke.

Ukoliko države članice ukinu ili smanje kvantitativna ograničenja u odnosu na treće zemlje, o tome unaprijed obavještavaju Komisiju i drugim državama članicama odobravaju isti režim.

Član 112

1. Ne dovodeći u pitanje obaveze preuzete u okviru drugih međunarodnih organizacija, države članice prije kraja prelaznog perioda postepeno usklađuju sisteme dodjele pomoći za izvoz u treće zemlje, u mjeri u kojoj je to potrebno kako bi se obezbjedilo da se ne naruši konkurencija na tržištu između preduzeća unutar Zajednice.

Na predlog Komisije, Savjet, jednoglasno do završetka druge faze, a nakon toga kvalifikovanim većinom, donosi sve direktive koje su za to neophodne.

2. Prethodne odredbe ne primjenjuju se na povraćaj carina ili dažbina s istim dejstvom, ni na povraćaj posrednih poreza, uključujući porez na promet, akcize i ostale posredne poreze koji su dozvoljeni kada se roba iz države članice izvozi u neku treću zemlju, u mjeri u kojoj takav povraćaj nije veći od iznosa koji se neposredno ili posredno naplaćuje za izvezene proizvode.

Član 113

1. Nakon završetka prelaznog perioda, zajednička trgovinska politika zasniva se na jedinstvenim načelima, naročito u pogledu promjena carinskih stopa, sklapanja carinskih i trgovinskih sporazuma, ostvarivanja jedinstvenih mjera liberalizacije, izvozne politike i mjera za zaštitu trgovine poput onih koje se preduzimaju u slučaju dampinga ili subvencija.

2. Komisija Savjetu podnosi predloge za sprovođenje zajedničke trgovinske politike.

3. Kada je neophodno pregovarati o sklapanju sporazuma s trećim zemljama, Komisija daje preporuke Savjetu, koji daje ovlašćenje Komisiji da započne neophodne pregovore.

Komisija vodi te pregovore uz savjetovanje s posebnim odborom koji imenuje Savjet kako bi pomogao Komisiji pri obavljanju tog zadatka, a u okviru direktiva koje joj uputi Savjet.

4. Pri izvršavanju ovlašćenja koja su mu dodijeljena ovim članom, Savjet odlučuje kvalifikovanom većinom glasova.

Član 114

Sporazume iz člana 111 stav 2 i člana 113 sklapa Savjet u ime Zajednice, odlučujući jednoglasno tokom prve dvije faze, a kvalifikovanom većinom nakon toga.

Član 115

Kako bi se obezbjedilo da sprovođenje mjera trgovinske politike, koje su države članice preduzele u skladu s ovim ugovorom, ne bude spriječeno preusmjeravanjem trgovinskih tokova, ili kada razlike među tim mjerama dovode do ekonomskih poteškoća u jednoj državi članici ili u više njih, Komisija preporučuje metode potrebne saradnje između država članica. Ako to ne učini, Komisija može odobriti da države članice preduzmu neophodne zaštitne mjere, čije uslove i pojedinosti sama utvrđuje.

U hitnim slučajevima tokom prelaznog perioda, države članice mogu same preduzeti neophodne mjere i o njima obavještavaju ostale države članice i Komisiju, koja može odlučiti da te države članice izmijene i dopune ili ukinu te mjere.

Pri odabiru takvih mjera, prednost se daje onima koje će prouzrokovati najmanji poremećaj u funkcionisanju zajedničkog tržišta i koje u najvećoj mogućoj mjeri uzimaju u obzir potrebu što skorijeg uvođenja zajedničke carinske tarife.

Član 116

Od kraja prelaznog perioda nadalje, države članice, u odnosu na sva pitanja od posebnog interesa za zajedničko tržište, djeluju isključivo zajednički u okviru međunarodnih organizacija ekonomskog karaktera. U tu svrhu, Komisija Savjetu podnosi predloge o oblasti djelovanja i sprovođenju takvog zajedničkog djelovanja, o čemu Savjet odluku donosi kvalifikovanom većinom glasova.

Tokom prelaznog perioda, države članice se međusobno savjetuju radi usklađivanja djelovanja koje preduzimaju i zauzimanja, u mjeri u kojoj je to moguće, jedinstvenog stanovišta.

Glava III

SOCIJALNA POLITIKA

Poglavlje 1

SOCIJALNE ODREDBE

Član 117

Države članice saglasne su da je potrebno promovisati bolje uslove rada i bolji životni standard radnika kako bi se omogućilo njihovo ujednačavanje u postupku poboljšanja.

Države članice vjeruju da će do takvog razvoja doći ne samo zbog funkcionisanja zajedničkog tržišta, koje će biti pogodno za usklađivanje socijalnih sistema, nego i zbog postupaka predviđenih ovim ugovorom kao i zbog ujednačavanja odredaba utvrđenih zakonom i drugim propisima.

Član 118

Ne dovodeći u pitanje ostale odredbe ovog ugovora i u skladu s njegovim opštim ciljevima, zadatak Komisije je promovisanje bliske saradnje među državama članicama u socijalnoj oblasti, naročito u pitanjima koja se odnose na:

- zapošljavanje;
- radno pravo i uslove rada;
- osnovno i napredno stručno obrazovanje;

Radna verzija

- socijalnu zaštitu;
- sprečavanje nesreća na radu i profesionalnih bolesti;
- higijenu na radu;
- pravo na udruživanje i kolektivno pregovaranje između poslodavaca i radnika.

U tu svrhu, Komisija blisko saraduje s državama članicama izrađivanjem studija, davanjem mišljenja i savjetovanjem o problemima koji se javljaju na nacionalnom nivou i o onima koji su od interesa za međunarodne organizacije.

Prije davanja mišljenja propisanih ovim članom, Komisija se savjetuje s Ekonomsko-socijalnim komitetom.

Član 119

Svaka država članica tokom prve faze obezbjeđuje, a zatim održava, primjenu načela jednake plate muškaraca i žena za jednak rad.

U ovom članu, izraz „plata“ je redovna osnovna ili minimalna zarada ili plata i svaka druga naknada, u novcu ili naturi, koju radnik neposredno ili posredno prima od svog poslodavca po osnovu zaposlenja.

Jednaka plata bez diskriminacije na osnovu pola znači:

- (a) da se plata za isti rad plaćen po učinku obračunava na osnovu iste mjerne jedinice;
- (b) da je plata za rad plaćen po vremenskoj jedinici ista za isto radno mjesto.

Član 120

Države članice nastoje da održe postojeću jednakost među sistemima plaćenih neradnih dana.

Član 121

Savjet može, jednoglasnom odlukom, nakon savjetovanja s Ekonomsko-socijalnim komitetom, prenijeti na Komisiju zadatke vezane za sprovođenje zajedničkih mjera, naročito u odnosu na socijalnu zaštitu radnika migranata iz čl. 48 do 51.

Član 122

U svoj godišnji izvještaj Skupštini, Komisija uključuje posebno poglavlje o socijalnim kretanjima unutar Zajednice.

Skupština može pozvati Komisiju da izradi izvještaj o bilo kojim posebnim problemima koji su vezani za socijalne uslove.

Poglavlje 2

EVROPSKI SOCIJALNI FOND

Član 123

Kako bi se poboljšale mogućnosti zapošljavanja radnika na zajedničkom tržištu i time doprinijelo poboljšanju životnog standarda, osniva se Evropski socijalni fond u skladu s doljenavedenim odredbama; Evropski socijalni fond ima zadatak da olakša zapošljavanje radnika i da poveća njihovu geografsku i profesionalnu mobilnost unutar Zajednice.

Član 124

Fondom upravlja Komisija.

U izvršavanju ovog zadatka, Komisiji pomaže odbor sastavljen od predstavnika vlada, sindikata i unija poslodavaca, a kojim predsjedava član Komisije.

Član 125

1. Fond, na zahtjev države članice, u okviru pravila predviđenih članom 127, snosi 50 % troškova koje je ta država ili organ nakon stupanja na snagu ovog ugovora namijenila za:

- (a) obezbjeđivanje produktivnog ponovnog zapošljavanja radnika putem:
    - stručne prekvalifikacije;
    - naknade za preseljenje;
  - (b) dodjele pomoći radnicima čije je zaposlenje, u cjelosti ili djelimično, smanjeno ili privremeno suspendovano radi prelaska preduzeća na novu proizvodnju kako bi zadržali jednake nivoe plata do njihovog ponovnog zaposlenja na puno radno vrijeme.
2. Pomoć Fonda za troškove stručne prekvalifikacije dodjeljuje se pod uslovom da je nezaposlene radnike bilo moguće zaposliti samo u novom zanimanju i samo ako su bili produktivno zaposleni najmanje šest mjeseci u zanimanju za koje su prekvalifikovani.

Pomoć za naknade za preseljenje dodjeljuje se samo ukoliko su nezaposleni radnici bili primorani da se presele unutar Zajednice i ako su produktivno bili zaposleni najmanje šest mjeseci u novom mjestu boravišta.

Pomoć za radnike u slučaju promjene djelatnosti preduzeća dodjeljuje se samo:

- (a) ako su ti radnici ponovo u punom radnom odnosu u tom preduzeću na najmanje šest mjeseci;
- (b) ako je odnosna vlada unaprijed dostavila plan koji je sastavilo odnosno preduzeće za tu promjenu djelatnosti i za njegovo finansiranje;
- (c) ako je Komisija prethodno dala svoje odobrenje za plan promjene djelatnosti.

Član 126

Po okončanju prelaznog perioda, Savjet, po prijemu mišljenja Komisije i nakon savjetovanja s Ekonomsko-socijalnim komitetom i Skupštinom, može:

- (a) kvalifikovanom većinom glasova odlučiti da se pomoć iz člana 125 više ne dodjeljuje ni u cjelosti ni djelimično; ili
- (b) jednoglasno odrediti nove zadatke Fonda u okviru njegovih zadataka utvrđenih članom 123.

Član 127

Savjet, kvalifikovanom većinom glasova a na predlog Komisije i nakon savjetovanja s Ekonomsko-socijalnim komitetom i Skupštinom, utvrđuje odredbe potrebne za sprovođenje čl. 124 do 126; a naročito određuje pojedinosti uslova na osnovu kojih Fond dodjeljuje pomoć u skladu s članom 125, kao i vrste preduzeća čiji radnici imaju pravo na pomoć predviđenu članom 125 stav 1 tačka b.

Član 128

Savjet, na predlog Komisije i nakon savjetovanja s Ekonomsko-socijalnim komitetom, utvrđuje opšta načela za sprovođenje zajedničke politike stručne obuke koja bi mogla doprinijeti usklađenom razvoju kako nacionalnih privreda, tako i zajedničkog tržišta.

Glava IV

EVROPSKA INVESTICIONA BANKA

Član 129

Osniva se Evropska investiciona banka; ona ima svojstvo pravnog lica.

Članovi Evropske investicione banke su države članice.

Statut Evropske investicione banke je utvrđen u Protokolu koji je priložen uz ovaj ugovor.

Član 130

Zadatak Evropske investicione banke jeste da, u interesu Zajednice, doprinosi uravnoteženom i stalnom razvoju zajedničkog tržišta, pri čemu ima pristup tržištu kapitala i koristi sopstvena sredstva. U tu svrhu, Banka, djelujući na neprofitnoj osnovi, odobrava zajmove i izdaje garancije koje u svim sektorima privrede olakšavaju finansiranje sljedećih projekata:

- (a) projekata za razvoj slabije razvijenih regiona;
- (b) projekata za modernizaciju ili promjenu djelatnosti preduzeća ili za razvoj novih djelatnosti koje su postale potrebne postepenim uspostavljanjem zajedničkog tržišta, ako su ti projekti

Radna verzija

takvog obima ili prirode da ih nije moguće u cjelini financirati iz različitih sredstava dostupnih u pojedinim državama članicama;

- (c) projekata od zajedničkog interesa za više država članica, koji su takvog obima ili prirode da se ne mogu u cjelini financirati iz različitih sredstava dostupnih u pojedinim državama članicama.

Dio četvrti

PRIDRUŽIVANJE PREKOMORSKIH ZEMALJA I TERITORIJA

Član 131

Države članice saglasne su da se Zajednici pridruže neevropske zemlje i teritorije koje imaju posebne odnose s Belgijom, Francuskom, Italijom i Holandijom. Te zemlje i teritorije (u daljem tekstu: zemlje i teritorije) navedene su u Aneksu IV ovog ugovora.

Svrha pridruživanja jeste promovisanje ekonomskog i socijalnog razvoja tih zemalja i teritorija, kao i uspostavljanje bliskih ekonomskih odnosa između njih i Zajednice u cjelini.

U skladu s načelima koja su određena u preambuli ovog ugovora, pridruživanje prvenstveno služi promovisanju interesa i napretka stanovnika tih zemalja i teritorija, kako bi se povele ka ekonomskoj, socijalnoj i kulturnoj razvijenosti kojoj teže.

Član 132

Pridruživanje ima sljedeće ciljeve:

1. Države članice na trgovinu s tim zemljama i teritorijama primjenjuju isti režim koji na osnovu ovog ugovora odobravaju jedna drugoj.

Radna verzija

2. Svaka zemlja ili teritorija primjenjuje, na trgovinu s državama članicama i s ostalim zemljama i teritorijama, isti režim koji primjenjuje i prema evropskoj državi s kojom ima posebne odnose.
3. Države članice doprinose ulaganjima neophodnim za postepeni razvoj tih zemalja i teritorija.
4. Sva fizička i pravna lica koja su državljani države članice ili neke od zemalja i teritorija mogu ravnopravno učestvovati u javnim nadmetanjima i nabavkama za ulaganja koja finansira Zajednica.
5. U međusobnim odnosima država članica i zemalja i teritorija pravo osnivanja preduzeća državljana, kao i društava ili firmi, uređuje se u skladu s odredbama i postupcima utvrđenim u poglavlju koje se odnosi na pravo osnivanja preduzeća, i to na nediskriminatornoj osnovi i u skladu s posebnim odredbama utvrđenim prema članu 136.

Član 133

1. Carine na uvoz robe porijeklom iz tih zemalja i teritorija u države članice u potpunosti se ukidaju u skladu s postepenim ukidanjem carina među državama članicama, u skladu s odredbama ovog ugovora.
2. Carine na uvoz u svaku zemlju ili teritoriju iz država članica ili iz drugih zemalja ili teritorija postepeno se ukidaju u skladu s odredbama čl. 12, 13, 14, 15 i 17.
3. Međutim, te zemlje i teritorije mogu uvesti carine koje su potrebne za njihov razvoj i industrijalizaciju ili za finansiranje njihovog budžeta.

Carine iz prethodnog podstava, bez obzira na to, postepeno se snižavaju na nivo onih koje su uvedene za uvoz proizvoda iz države članice s kojom svaka zemlja ili teritorija ima posebne odnose. Procenti i vremenski raspored umanjenja predviđenih ovim ugovorom primjenjuju se na razliku između carina uvedenih za proizvod iz države članice koja ima posebne odnose s odnosnom zemljom ili teritorijom i

Radna verzija

carina koje se pri uvozu u Zajednicu primjenjuju na isti proizvod porijeklom iz Zajednice pri ulasku u zemlju ili na teritoriju koja proizvod uvozi.

4. Stav 2 ne primjenjuje se na zemlje i teritorije koje u trenutku stupanja na snagu ovog ugovora zbog svojih posebnih međunarodnih obaveza već primjenjuju nediskriminatornu carinsku tarifu.

5. Uvođenje ili bilo kakva promjena carina na robu uvezenu u zemlje i na teritorije ne dovodi ni *de iure* niti *de facto* do bilo kakve neposredne ili posredne diskriminacije među uvozima iz različitih država članica.

Član 134

Ukoliko bi visina carina koje se na robu iz treće zemlje primjenjuju pri ulasku u neku zemlju ili na teritoriju mogla, nakon primjene odredaba člana 133 stav 1, prouzrokovati preusmjerenje trgovinskih tokova na štetu bilo koje države članice, ta država članica može zahtijevati od Komisije da ostalim državama članicama predloži mjere potrebne za popravljavanje stanja.

Član 135

Pridržavajući se odredaba koje se odnose na javno zdravlje, javnu bezbjednost ili javni poredak, sloboda kretanja radnika iz zemalja i teritorija unutar država članica, kao i radnika iz država članica unutar zemalja i teritorija, uređuje se sporazumima koji se naknadno sklapaju uz jednoglasno odobrenje država članica.

Član 136

Za početni period od pet godina od stupanja na snagu ovog ugovora, pojedivosti i postupci za pridruživanje zemalja i teritorija Zajednici uređuju se sprovedbenom konvencijom koja je priložena uz ovaj ugovor.

Radna verzija

Prije prestanka važenja konvencije iz prethodnog stava, Savjet, na osnovu stečenog iskustva i načela određenih ovim ugovorom, jednoglasno utvrđuje odredbe za naredni period.

Dio peti

INSTITUCIJE ZAJEDNICE

Glava I

ODREDBE O INSTITUCIJAMA

Poglavlje 1

INSTITUCIJE

Odsjek 1

SKUPŠTINA

Član 137

Skupština, koja se sastoji od predstavnika naroda država okupljenih u Zajednici, izvršava savjetodavna i nadzorna ovlašćenja koja su joj dodijeljena ovim ugovorom.

Član 138

1. Skupština se sastoji od delegata koje imenuju parlamenti država članica iz reda svojih članova, u skladu s postupkom koji određuje svaka država članica.

2. Broj navedenih delegata je sljedeći:

Belgija	14
Njemačka	36
Francuska	36
Italija	36
Luksemburg	6
Holandija	14

3. Skupština izrađuje predloge za neposredne opšte izbore prema jedinstvenom postupku u svim državama članicama.

Savjet, odlučujući jednoglasno, utvrđuje odgovarajuće odredbe i preporučuje državama članicama da ih usvoje u skladu sa svojim ustavnim pravilima.

Član 139

Skupština održava godišnje zasjedanje. Sastaje se trećeg utorka u oktobru bez potrebe za sazivanjem.

Skupština se može sastati na vanrednom zasijedanju na zahtjev većine svojih članova, ili na zahtjev Savjeta ili Komisije.

Član 140

Skupština bira svog predsjednika i svoje predsjedništvo iz reda svojih članova.

Radna verzija

Članovi Komisije mogu prisustvovati svim sjednicama i, na sopstveni zahtjev, govore u ime Komisije.

Na pitanja koja joj postavi Skupština ili njeni članovi, Komisija odgovara usmeno ili u pisanom obliku.

Savjet govori pred Skupštinom u skladu s uslovima koje sâm utvrdi svojim poslovníkom.

Član 141

Osim ako je ovim ugovorom predviđeno drugačije, Skupština odlučuje apsolutnom većinom glasova.

Kvorum se utvrđuje poslovníkom.

Član 142

Skupština donosi svoj poslovník odlukom većine svojih članova.

Zapisnici sa sjednica Skupštine objavljuju se na način utvrđen poslovníkom.

Član 143

Skupština na javnoj sjednici raspravlja o opštem godišnjem izvještaju koji joj dostavlja Komisija.

Član 144

Ako se Skupštini podnese predlog za izglasavanje nepovjerenja Komisiji u vezi s njenim aktivnostima, ona o tom predlogu ne može glasati prije nego što isteknu tri dana od podnošenja predloga, i to samo putem javnog glasanja.

Ako se predlog za izglasavanje nepovjerenja prihvati dvotrećinskom većinom glasova, koja predstavlja većinu članova Skupštine, članovi Komisije moraju podnijeti kolektivnu ostavku. Oni nastavljaju s obavljanjem tekućih poslova dok ne budu zamijenjeni u skladu s članom 158.

Odsjek 2

SAVJET

Član 145

Kako bi obezbjedio ostvarivanje ciljeva određenih ovim ugovorom, Savjet, u skladu s odredbama ovog ugovora:

- obezbjeđuje koordinaciju opštih ekonomskih politika država članica;
- ima ovlašćenje da donosi odluke.

Član 146

Savjet čine predstavnici država članica. Svaka vlada delegira po jednog svog člana.

Članovi Savjeta naizmjenično obavljaju dužnost predsjednika u periodima od šest mjeseci prema abecednom redu država članica.

Član 147

Savjet se sastaje kada ga sazove njegov predsjednik na sopstvenu inicijativu ili na inicijativu nekog od njegovih članova ili Komisije.

Član 148

1. Osim ako je ovim ugovorom predviđeno drugačije, Savjet odlučuje većinom svojih članova.
2. Kada je za donošenje akata Savjeta potrebna kvalifikovana većina, glasovi njegovih članova odmjeravaju se na sljedeći način:

Belgija	2
Njemačka	4
Francuska	4
Italija	4
Luksemburg	1
Holandija	2

Za usvajanje akata Savjeta potrebno je najmanje:

- dvanaest glasova za ako se, u skladu s ovim ugovorom, donose na predlog Komisije;
- dvanaest glasova za, koje su dala najmanje četiri člana, u ostalim slučajevima.

3. Uzdržani glasovi lično prisutnih ili zastupanih članova ne sprečavaju donošenje akata Savjeta za koje je potrebna jednoglasna odluka.

Član 149

Ako, na osnovu ovog ugovora, Savjet odlučuje na predlog Komisije, za donošenje akta kojim se mijenja i dopunjava taj predlog potrebna je jednoglasna odluka.

Sve dok Savjet ne donese odluku, Komisija može promijeniti svoj prvobitni predlog, naročito ako se o njemu savjetovala sa Skupštinom.

Član 150

Pri glasanju, svaki član Savjeta može djelovati i u ime najviše još jednog člana.

Član 151

Savjet donosi svoj poslovnik.

Poslovnikom se može predvidjeti osnivanje odbora koji se sastoji od predstavnika država članica. Savjet određuje zadatak i ovlašćenja tog odbora.

Član 152

Savjet može zatražiti od Komisije da izradi sve studije koje Savjet smatra poželjnim za postizanje zajedničkih ciljeva i dostaviti mu sve odgovarajuće predloge.

Član 153

Nakon što dobije mišljenje Komisije, Savjet utvrđuje pravila koja se primjenjuju na odbore predviđene ovim ugovorom.

Član 154

Odlučujući kvalifikovanom većinom, Savjet utvrđuje zarade, naknade i penzije predsjednika i članova Komisije, kao i predsjednika, sudija, generalnih advokata i sekretara Suda pravde. Savjet kvalifikovanom većinom utvrđuje i svaku isplatu koja se daje umjesto ličnog dohotka.

Odsjek 3

KOMISIJA

Član 155

U svrhu obezbjeđivanja pravilnog funkcionisanja i razvoja zajedničkog tržišta, Komisija:

- obezbjeđuje primjenu odredaba ovog ugovora i mjera koje na osnovu ovog ugovora sprovode institucije;
- formuliše preporuke ili daje mišljenja u oblastima obuhvaćenim ovim ugovorom, ako se njime to izričito predviđa ili ako to Komisija smatra neophodnim;
- na način predviđen ovim ugovorom, ovlašćena je da samostalno odlučuje i učestvuje u oblikovanju mjera koje preduzimaju Savjet i Skupština;

Radna verzija

- izvršava ovlaštenja koja joj je Savjet dodijelio radi sprovođenja pravila koja on utvrdi.

Član 156

Komisija objavljuje opšti izvještaj o aktivnostima Zajednice svake godine, najkasnije mjesec dana prije početka zasjedanja Skupštine.

Član 157

1. Komisija se sastoji od devet članova koji se biraju na osnovu njihove opšte sposobnosti i čija je nezavisnost nesumnjiva.

Savjet može, odlučujući jednoglasno, izmijeniti broj članova Komisije

Članovi Komisije mogu biti samo državljani država članica.

Najviše dva člana Komisije mogu imati državljanstvo iste države.

2. Članovi Komisije vrše svoje funkcije potpuno nezavisno i u opštem interesu Zajednice.

U vršenju svojih dužnosti, članovi Komisije ne smiju tražiti niti prihvatati uputstva bilo koje vlade ili drugog tijela. Članovi Komisije se uzdržavaju od svake radnje nespojive s njihovom funkcijom. Svaka država članica obavezuje se da će poštovati to načelo i da neće pokušati da utiče na članove Komisije u vršenju njihovih poslova.

Članovi Komisije za vrijeme svog mandata ne smiju obavljati nijednu drugu profesionalnu djelatnost, s naknadom ili bez naknade. Prilikom stupanja na dužnost, oni se svečano obavezuju da će, za vrijeme i nakon svog mandata, poštovati obaveze koje iz toga proizilaze, a naročito dužnost da se nakon isteka svog mandata, u pogledu prihvatanja određenih imenovanja ili povlastica, ponašaju časno i uzdržano. U slučaju povrede tih obaveza, Sud pravde može, u postupku koji pokrene Savjet ili Komisija, odlučiti da

Radna verzija

se odnosni član, u zavisnosti od okolnosti, razriješi u skladu s članom 160, ili da mu se oduzme pravo na penziju ili druge naknade koje je zamjenjuju.

Član 158

Članove Komisije imenuju vlade država članica uz zajedničku saglasnost.

Mandat članova Komisije traje četiri godine. Članovi Komisije mogu biti ponovo imenovani.

Član 159

Pored redovne zamjene ili smrti, dužnosti člana Komisije prestaju njegovom ostavkom ili razrješenjem.

Mjesto upražnjeno na navedeni način popunjava se do kraja mandata tog člana. Savjet može jednoglasno odlučiti da to upražnjeno mjesto ne treba popunjavati.

Osim u slučaju razrješenja dužnosti iz člana 160, članovi Komisije ostaju na dužnosti dok ne budu zamijenjeni.

Član 160

Sud pravde može, na zahtjev Savjeta ili Komisije, razriješiti člana Komisije koji više ne ispunjava uslove potrebne za vršenje svoje funkcije ili je učinio ozbiljan propust.

U tom slučaju, Savjet može, odlučujući jednoglasno, privremeno suspendovati člana s dužnosti i pobrinuti se za njegovu zamjenu do odluke Suda pravde.

Sud pravde može, na predlog Savjeta ili Komisije, privremeno suspendovati člana s dužnosti.

Član 161

Predsjednik i dva potpredsjednika Komisije imenuju se iz reda njenih članova na period od dvije godine, u skladu s postupkom utvrđenim za imenovanje članova Komisije. Predsjednik i potpredsjednici Komisije mogu biti ponovo imenovani.

Osim u slučaju zamjene Komisije u cjelosti, takva imenovanja vrše se nakon savjetovanja s Komisijom.

U slučaju ostavke, razrješenja ili smrti, predsjednik i potpredsjednici zamjenjuju se do kraja njihovog mandata u skladu s odredbama stava 1.

Član 162

Savjet i Komisija međusobno se savjetuju i uz zajedničku saglasnost utvrđuju načine saradnje.

Komisija donosi svoj poslovnik kako bi obezbijedila da ona i njeni sektori djeluju u skladu s odredbama ovog ugovora. Komisija obezbjeđuje objavljivanje tog poslovnika.

Član 163

Komisija odlučuje većinom članova čiji je broj predviđen članom 157.

Sjednica Komisije smatra se punovažnom samo ako joj prisustvuje broj članova utvrđen njenim poslovnikom.

Odsjek 4

SUD PRAVDE

Član 164

Sud pravde obezbjeđuje poštovanje prava prilikom tumačenja i primjene ovog ugovora.

Član 165

Sud pravde sastoji se od sedam sudija.

Sud pravde zasijeda u punom sastavu. Međutim, Sud može osnivati sudska vijeća koja čine po tri ili pet sudija, radi sprovođenja određenih pripremnih radnji ili odlučivanja o određenim vrstama predmeta, prema u tu svrhu utvrđenim pravilima.

Sud pravde zasijeda u punom sastavu kad god sudi u predmetima koje je pred njega uputila država članica ili jedna od institucija Zajednice, ili kada treba odlučivati o prethodnim pitanjima koja su mu podnesena u skladu s članom 177.

Na zahtjev Suda pravde, Savjet može, odlučujući jednoglasno, povećati broj sudija i izvršiti potrebna prilagođavanja st. 2 i 3 ovog člana, kao i člana 167 stav 2.

Član 166

Sudu pravde pomažu dva generalna advokata.

Radna verzija

Dužnost generalnog advokata jeste da potpuno nepristrasno i nezavisno, na javnoj sjednici, podnosi obrazložene zaključne predloge o predmetima koji su pokrenuti pred Sudom pravde, kako bi Sudu pomogao u obavljanju zadatka koji mu je dodijeljen članom 164.

Na zahtjev Suda pravde, Savjet može, odlučujući jednoglasno, povećati broj generalnih advokata i izvršiti potrebna prilagođavanja člana 167 stav 3.

Član 167

Sudije i generalni advokati biraju se iz reda lica čija je nezavisnost nesumnjiva i koja imaju kvalifikacije potrebne za imenovanje na najviše pravosudne funkcije u svojim zemljama ili koja su priznati pravnici; imenuju ih sporazumno vlade država članica na period od šest godina.

Svake tri godine vrši se djelimična zamjena sudija. Naizmjenično se zamjenjuju tri i četiri sudije. Tri sudije čiji mandat ističe na kraju prvog perioda od tri godine biraju se žrijebom.

Svake tri godine sprovodi se djelimična zamjena generalnih advokata. Generalni advokat čiji mandat ističe na kraju prvog perioda od tri godine bira se žrijebom.

Sudije i generalni advokati kojima ističe mandat mogu biti ponovo imenovani.

Predsjednika Suda pravde biraju sudije između sebe na mandat od tri godine. On može biti ponovo izabran.

Član 168

Sud pravde imenuje svog sekretara i utvrđuje pravila kojima se uređuje njegova služba.

Član 169

Ako Komisija smatra da neka država članica nije ispunila obavezu iz ovog ugovora, ona o tome daje obrazloženo mišljenje, nakon što je toj državi omogućila da se izjasni.

Ako odnosna država ne postupi u skladu s mišljenjem u roku koji je utvrdila Komisija, Komisija se može obratiti Sudu pravde.

Član 170

Država članica koja smatra da neka druga država članica nije ispunila neku obavezu iz ovog ugovora može se obratiti Sudu pravde.

Prije nego što država članica podnese tužbu protiv druge države članice zbog navodne povrede obaveze iz ovog ugovora, obratiće se Komisiji.

Komisija daje obrazloženo mišljenje nakon što je objema državama dala mogućnost da usmeno ili pisano iznesu svoj predmet i izjasne se na predmet druge strane.

Ako Komisija ne da svoje mišljenje u roku od tri mjeseca od dana kada joj je predmet podnesen, izostanak takvog mišljenja ne sprečava upućivanje predmeta Sudu pravde.

Član 171

Ako Sud utvrdi da neka država članica nije ispunila obavezu iz ovog ugovora, ta država obavezna je da preduzme potrebne mjere kako bi postupila u skladu s presudom Suda pravde.

Član 172

Regulativama koje donosi Savjet u skladu s odredbama ovog ugovora, Sudu pravde može se dati neograničena nadležnost u vezi s kaznama predviđenim tim regulativama.

Član 173

Sud pravde ocjenjuje zakonitost akata Savjeta i Komisije, izuzev preporuka ili mišljenja. U tu svrhu, Sud pravde nadležan je za tužbe koje podnese država članica, Savjet ili Komisija zbog nenadležnosti, bitne povrede postupka, povrede ovog ugovora ili bilo kojeg pravnog pravila koje se odnosi na njegovu primjenu ili zbog zloupotrebe ovlašćenja.

Svako fizičko ili pravno lice može, pod istim uslovima, pokrenuti postupak protiv odluke koja mu je upućena ili protiv odluke koja ga se neposredno i lično tiče, iako je donesena u obliku regulative ili odluke upućene drugom licu.

Postupak predviđen ovim članom pokreće se, zavisno od slučaja, u roku od dva mjeseca od objavljivanja akta ili obavještanja tužioca o tom aktu, odnosno, ako to izostane, od dana kada je tužilac za njega saznao.

Član 174

Ako je tužba osnovana, Sud pravde proglašava odnosni akt ništavim.

Međutim, ako je riječ o regulativi, Sud pravde, ako to smatra potrebnim, navodi dejstva akta koji je proglašen ništavim koja treba smatrati konačnima.

Član 175

Ako Savjet ili Komisija propuste da djeluju i time povrijede ovaj ugovor, države članice i druge institucije Zajednice mogu podnijeti tužbu Sudu pravde za utvrđivanje povrede.

Tužba je dopuštena samo ako je odnosna institucija prethodno bila pozvana da djeluje. Ako u roku od dva mjeseca od takvog poziva odnosna institucija ne zauzme stav, tužba se može podnijeti u roku od dodatna dva mjeseca.

Svako fizičko ili pravno lice može, pod uslovima iz prethodnih stavova, podnijeti žalbu Sudu pravde zbog toga što neka institucija Zajednice nije na to lice naslovila neki akt, izuzev preporuke ili mišljenja.

Član 176

Institucija čiji je akt proglašen ništavim, ili čije je propuštanje da djeluje proglašeno protivnim ovom ugovoru, obavezna je da preduzme potrebne mjere kako bi postupila u skladu s presudom Suda pravde.

Ova obaveza ne utiče na obavezu koja bi mogla proisteći iz primjene člana 215 stav 2.

Član 177

Sud pravde nadležan je za donošenje prethodnih odluka o:

- (a) tumačenju ovog ugovora;

Radna verzija

- (b) važenju i tumačenju akata institucija Zajednice;
- (c) tumačenju statuta organa koji su osnovani aktom Savjeta, osim ako je tim statutima predviđeno drugačije.

Kada se takvo pitanje pojavi pred bilo kojim sudom države članice, taj sud može, ako smatra da je odluka o tom pitanju potrebna da bi mu se omogućilo da donese presudu, zatražiti od Suda pravde da o tome donese odluku.

Kada se takvo pitanje postavi u predmetu koji je u toku pred sudom države članice protiv čijih odluka domaćim pravom nije predviđen pravni lijek, taj sud dužan je da se obrati Sudu pravde.

Član 178

Sud pravde nadležan je za sporove koji se odnose na naknadu štete iz člana 215 stav 2.

Član 179

Sud pravde nadležan je za svaki spor između Zajednice i njenih službenika u granicama i pod uslovima utvrđenim propisima o službenicima ili uslovima zaposlenja.

Član 180

U niže utvrđenim granicama, Sud pravde nadležan je u sporovima koji se odnose na:

- (a) ispunjavanje obaveza država članica iz Statuta Evropske investicione banke. S tim u vezi, Odbor direktora Banke ima ovlašćenja koja su prema članu 169 dodijeljena Komisiji;

Radna verzija

- (b) mjere koje donosi Savjet guvernera Banke. S tim u vezi, svaka država članica, Komisija ili Odbor direktora Banke mogu pokrenuti postupak prema uslovima koji su utvrđeni članom 173;
- (c) mjere koje donosi Odbor direktora Banke. Postupak protiv tih mjera mogu, prema uslovima koji su utvrđeni članom 173, pokrenuti samo države članice ili Komisija, i to samo zbog povrede postupka predviđenog članom 21 st. 2, 5, 6 i 7 Statuta Banke.

Član 181

Sud pravde nadležan je da donese presudu na osnovu bilo koje klauzule o arbitraži sadržane u ugovoru koji je zaključila Zajednica ili je zaključen u njeno ime, bez obzira na to da li se na njega primjenjuje javno ili privatno pravo.

Član 182

Sud pravde nadležan je u svakom sporu između država članica koji se odnosi na predmet ovog ugovora, ako je taj spor Sudu pravde podnesen u skladu s posebnim sporazumom između stranaka.

Član 183

Izuzev kad je ovim ugovorom nadležnost dodijeljena Sudu pravde, sporovi u kojima je Zajednica stranka nijesu po tom osnovu izuzeti iz nadležnosti sudova država članica.

Član 184

Bez obzira na istek roka iz člana 173 stav 3, svaka se stranka može, u slučaju spora koji se odnosi na regulativu Savjeta ili Komisije, pred Sudom pravde Evropske unije pozvati na neprimjenljivost te regulative iz razloga navedenih u članu 173 stav 1.

Član 185

Osim ako je ovim ugovorom predviđeno drugačije, tužbe podnesene Sudu pravde ne odlažu primjenu akta. Međutim, Sud pravde može narediti odlaganje primjene osporavanog akta ako smatra da to okolnosti zahtijevaju.

Član 186

Sud pravde može u svim predmetima koji se pred njim vode odrediti sve potrebne privremene mjere.

Član 187

Presude Suda pravde izvršne su pod uslovima iz člana 192.

Član 188

Statut Suda pravde utvrđen je u posebnom protokolu.

Sud pravde donosi svoj poslovnik. Za njegovo donošenje potrebno je jednoglasno odobrenje Savjeta.

Poglavlje 2

ODREDBE ZAJEDNIČKE ZA VIŠE INSTITUCIJA

Član 189

Radi izvršavanja svojih zadataka, u skladu s odredbama ovog ugovora, Savjet i Komisija donose regulative, direktive i odluke, daju preporuke ili mišljenja.

Regulativa ima opštu primjenu. Obavezujuća je u cjelini i neposredno se primjenjuje u svakoj državi članici.

Direktiva obavezuje svaku državu članicu kojoj je upućena u pogledu rezultata koji treba postići, ali nacionalnim organima prepušta izbor forme i načina.

Odluka je u cjelini obavezujuća za one kojima je upućena.

Preporuke i mišljenja nijesu obavezujući.

Član 190

U regulativama, direktivama i odlukama Savjeta i Komisije navode se razlozi na kojima se zasnivaju i upućuje se na sve predloge ili mišljenja koje je bilo potrebno pribaviti u skladu s ovim ugovorom.

Član 191

Regulative se objavljuju u Službenom listu Zajednice. Stupaju na snagu na dan koji je naveden u njima ili, ako isti nije naveden, dvadesetog dana od dana objavljivanja.

O direktivama i odlukama obavještavaju se oni kojima su upućene, a stupaju na snagu od trenutka obavještavanja.

Član 192

Odluke Savjeta ili Komisije, kojima se nameće novčana obaveza licima osim država, izvršne su.

Izvršenje je uređeno propisima o građanskom postupku koji su na snazi u državi na čijoj se teritoriji izvršenje sprovodi. Nalog za izvršenje uz odluku, bez druge formalnosti osim one kojom se provjerava vjerodostojnost odluke, prilaže nacionalni organ koji je u tu svrhu vlada svake države članice odredila i o tome obavijestila Komisiju i Sud pravde.

Nakon ispunjenja tih formalnosti na zahtjev odnosne stranke, stranka može pokrenuti izvršenje u skladu s domaćim zakonodavstvom neposrednim obraćanjem nadležnom organu.

Izvršenje može biti prekinuto samo odlukom Suda pravde. Sudovi odnosne zemlje, međutim, nadležni su za prigovore koji se odnose na nepravilnosti u izvršenju.

Poglavlje 3

EKONOMSKO-SOCIJALNI KOMITET

Član 193

Osniva se Ekonomsko-socijalni komitet. On ima savjetodavni status.

Komitet se sastoji od predstavnika različitih kategorija privredne i socijalne djelatnosti, a naročito od predstavnika proizvođača, poljoprivrednika, prevoznika, radnika, trgovaca, zanatlija, slobodnih zanimanja i predstavnika javnosti.

Član 194

Broj članova Komiteta je sljedeći:

Belgija	12
Njemačka	24
Francuska	24
Italija	24
Luksemburg	5
Holandija	12

Savjet imenuje članove Komiteta na period od četiri godine odlučujući jednoglasno. Članovi Komiteta mogu biti ponovo imenovani.

Članovi Komiteta imenuju se u ličnom svojstvu i nijesu obavezani nikakvim obavezujućim uputstvom.

Član 195

1. Za imenovanje članova Komiteta, svaka država članica dostavlja Savjetu listu koja sadrži dvostruko više kandidata od broja mjesta dodijeljenih njenim državljanima.

Pri određivanju sastava Komiteta uzima se u obzir potreba obezbjeđivanja odgovarajuće zastupljenosti različitih kategorija privredne i socijalne djelatnosti.

2. Savjet se savjetuje s Komisijom. Savjet može pribaviti mišljenja reprezentativnih evropskih tijela iz različitih privrednih i socijalnih sektora kojih se tiču aktivnosti Zajednice.

Član 196

Komitet iz reda svojih članova bira predsjednika i predsjedništvo na period od dvije godine.

Komitet donosi svoj poslovnik i podnosi ga Savjetu na odobrenje, koje mora biti jednoglasno.

Komitet saziva predsjednik na zahtjev Savjeta ili Komisije.

Član 197

Komitet obuhvata specijalizovane odsjeke za glavne oblasti obuhvaćene ovim ugovorom.

Naročito, Komitet obuhvata odsjek za poljoprivredu i odsjek za saobraćaj koji su predmet posebnih odredaba u glavama koje se odnose na poljoprivredu i saobraćaj.

Ti specijalizovani odsjeci djeluju u okviru opštih nadležnosti Komiteta. S njima se ne može savjetovati nezavisno od Komiteta.

Radna verzija

Unutar Komiteta mogu se osnivati i pododbori za pripremu nacрта mišljenja o određenim pitanjima ili u određenim oblastima, koji se podnose Komitetu na razmatranje.

Poslovníkom se određuju načini sastavljanja, kao i nadležnost specijalizovanih odsjeka i pododborá.

Član 198

Savjet ili Komisija moraju se savjetovati s Komitetom kada je to predviđeno ovim ugovorom. Te institucije mogu se savjetovati s Komitetom u svim slučajevima kada to smatraju primjerenim.

Ako to smatraju neophodnim, Savjet ili Komisija određuju Komitetu rok za davanje mišljenja, koji ne može biti kraći od deset dana od dana kada predsjednik o tome primi obavještenje. Izostanak mišljenja nakon isteka tog roka ne sprečava dalje djelovanje.

Mišljenje Komiteta i mišljenje specijalizovanog odsjeka dostavljaju se Savjetu i Komisiji zajedno sa zapisnikom o njihovim razmatranjima.

Glava II

FINANSIJSKE ODREDBE

Član 199

Sve stavke prihoda i rashoda Zajednice, uključujući i one koje se odnose na Evropski socijalni fond, obuhvaćene su procjenama koje se izrađuju za svaku finansijsku godinu i prikazuju se u budžetu.

Prihodi i rashodi prikazani u budžetu moraju biti uravnoteženi.

Član 200

1. Prihodi budžeta, bez obzira na druge prihode, obuhvataju finansijske doprinose država članica prema sljedećem ključu za raspodjelu:

Belgija	7,9
Njemačka	28
Francuska	28
Italija	28
Luksemburg	0,2
Holandija	7,9

2. Međutim, finansijski doprinosi država članica koji pokrivaju rashode Evropskog socijalnog fonda, određuju se prema sljedećem ključu za raspodjelu:

Belgija	8,8
Njemačka	32
Francuska	32
Italija	20
Luksemburg	0,2
Holandija	7

3. Savjet može, odlučujući jednoglasno, promijeniti ključ za raspodjelu doprinosa.

Član 201

Komisija ispituje uslove pod kojima finansijski doprinosi država članica predviđeni članom 200 mogu biti zamijenjeni sopstvenim sredstvima Zajednice, naročito onim od poreza iz zajedničke carinske tarife kada ona konačno bude uvedena.

Radna verzija

Komisija, u tu svrhu, podnosi predloge Savjetu.

Nakon savjetovanja sa Skupštinom o tim predlozima, Savjet može, odlučujući jednoglasno, utvrditi odgovarajuće odredbe i preporučiti državama članicama da ih usvoje u skladu sa svojim ustavnim pravilima.

Član 202

Izdaci prikazani u budžetu odobravaju se za jednu finansijsku godinu, osim ako je drugačije predviđeno regulativama donesenim na osnovu člana 209.

U skladu s uslovima koji se utvrđuju na osnovu člana 209, sva odobrena budžetska sredstva, osim onih koja se odnose na izdatke za zaposlene, koja nijesu utrošena do kraja finansijske godine, mogu se prenijeti samo u sljedeću finansijsku godinu.

Odobrena budžetska sredstva kojima se pokrivaju izdaci raspoređuju se po različitim poglavljima u kojima se stavke izdataka grupišu prema vrsti ili namjeni i dalje se dijele, u potrebnoj mjeri, u skladu s propisima donesenim na osnovu člana 209.

Izdaci Skupštine, Savjeta, Komisije i Suda pravde iskazuju se u odvojenim djelovima budžeta, ne dovodeći u pitanje posebna rješenja za određene zajedničke stavke izdataka.

Član 203

1. Finansijska godina traje od 1. januara do 31. decembra.
2. Svaka institucija Zajednice izrađuje procjenu svojih izdataka. Komisija objedinjuje te procjene u prednacrtnu budžeta. Prednacrtnu prilaže mišljenje koje može sadržati drugačije procjene.

Radna verzija

Komisija prednacrt budžeta podnosi Savjetu najkasnije do 30. septembra godine koja prethodi godini u kojoj će se izvršiti budžet.

Kad namjerava da odstupi od prednacrt budžeta, Savjet se savjetuje s Komisijom i, po potrebi, s ostalim zainteresovanim institucijama.

3. Savjet utvrđuje nacrt budžeta, odlučujući kvalifikovanom većinom, i dostavlja ga Skupštini.

Nacrt budžeta podnosi se Skupštini najkasnije do 31. oktobra godine koja prethodi godini u kojoj će se izvršiti budžet.

Skupština ima pravo da Savjetu predloži izmjene nacrt budžeta.

4. Ako Skupština u roku od mjesec dana od kada joj je podnesen nacrt budžeta dâ odobrenje ili ne dostavi svoje mišljenje Savjetu, smatra se da je nacrt budžeta konačno usvojen.

Ako u tom roku Skupština predloži izmjene, tako izmijenjeni nacrt budžeta dostavlja se Savjetu. Savjet o njemu raspravlja s Komisijom i, po potrebi, s ostalim zainteresovanim institucijama i konačno usvaja budžet, odlučujući kvalifikovanom većinom.

5. Za usvajanje dijela budžeta koji se odnosi na Evropski socijalni fond, glasovi članova Savjeta se odmjeravaju na sljedeći način:

Belgija	8
Njemačka	32
Francuska	32
Italija	20
Luksemburg	1
Holandija	7

Za donošenje akata Savjeta potrebno je najmanje 67 glasova za.

Član 204

Ako na početku finansijske godine budžet još nije izglasan, iznos do najviše jedne dvanaestine odobrenih budžetskih sredstava za prethodnu finansijsku godinu može se utrošiti svakog mjeseca za bilo koje poglavlje ili dio budžeta u skladu s odredbama regulativa donesenih na osnovu člana 209; međutim, ovim se Komisiji ne smiju staviti na raspolaganje sredstva koja prelaze jednu dvanaestinu onih predviđenih u nacrtu budžeta koji je u pripremi.

Savjet može, odlučujući kvalifikovanom većinom, odobriti izdatke koji prelaze jednu dvanaestinu, pod uslovom da se poštuju ostali uslovi iz stava 1.

Države članice plaćaju svakog mjeseca, na privremenoj osnovi i u skladu s ključem za raspodjelu utvrđenim za prethodnu finansijsku godinu, iznose potrebne radi obezbjeđivanja primjene ovog člana.

Član 205

Komisija izvršava budžet, u skladu s odredbama regulativa donesenih u skladu s članom 209, na sopstvenu odgovornost i u granicama odobrenih budžetskih sredstava.

Regulativama se za svaku instituciju utvrđuju detaljna pravila u vezi s njenom ulogom u izvršavanju sopstvenih izdataka.

U okviru budžeta Komisija može, u skladu s ograničenjima i uslovima utvrđenim regulativama donesenim na osnovu člana 209, prenijeti odobrena budžetska sredstva iz jednog poglavlja u drugo ili iz jednog njegovog dijela u drugi.

Član 206

Reviziju računa svih prihoda i rashoda prikazanih u budžetu vrši Revizorski odbor, koji se sastoji od revizora čija je nezavisnost nesumnjiva, a od kojih je jedan predsjedavajući. Savjet jednoglasno određuje broj revizora. Revizore i predsjedavajućeg Revizorskog odbora imenuje Savjet jednoglasno na period od pet godina. Savjet određuje njihovu naknadu za rad odlučujući kvalifikovanom većinom.

Svrha revizije, koja se vrši na osnovu dokumentacije i, kada je to potrebno, na licu mjesta, jeste da se utvrdi zakonitost i regularnost svih prihoda i rashoda, kao i ispravnost finansijskog upravljanja. Po završetku svake finansijske godine, Revizorski odbor sastavlja izvještaj koji usvaja većinom svojih članova.

Komisija svake godine podnosi Savjetu i Skupštini izvještaje za prethodnu finansijsku godinu koji se odnose na izvršenje budžeta, zajedno s izvještajem Revizorskog odbora. Komisija im dostavlja i finansijski izvještaj koji prikazuje imovinu i obaveze Zajednice.

Savjet, odlučujući kvalifikovanom većinom, razdužuje Komisiju u vezi s izvršenjem budžeta. Savjet svoju odluku dostavlja Skupštini.

Član 207

Budžet se izrađuje u obračunskoj jedinici utvrđenoj u skladu s odredbama regulativa donesenih u skladu s članom 209.

Finansijske doprinose predviđene članom 200 stav 1 države članice stavljaju na raspolaganje Zajednici u svojim nacionalnim valutama.

Raspoloživa sredstva iz tih doprinosa deponuju se na račune državnih trezora država članica ili tijela koje one odrede. Dok su deponovana, takva sredstva zadržavaju vrijednost koja odgovara paritetu na dan deponovanja, u odnosu na obračunsku jedinicu iz stava 1.

Radna verzija

Raspoloživa sredstva mogu se ulagati u skladu s uslovima koje dogovore Komisija i zainteresovana država članica.

Regulative donesene u skladu s članom 209 utvrđuju tehničke uslove pod kojima se vrši finansijsko poslovanje koje se odnosi na Evropski socijalni fond.

Član 208

Komisija može, pod uslovom da o tome obavijesti nadležne organe zainteresovanih država članica, svoja sredstva koja su u valuti jedne od država članica promijeniti u valutu druge države članice, u mjeri u kojoj je to potrebno, kako bi se ta sredstva mogla iskoristiti u svrhe za koje su namijenjena prema ovom ugovoru. Komisija u najvećoj mogućoj mjeri izbjegava ovakve konverzije ako raspolaže gotovinom ili likvidnim sredstvima u valutama koje su joj potrebne.

Komisija sa svakom državom članicom komunicira putem organa koji odredi odnosna država. Za obavljanje finansijskih poslova Komisija koristi usluge emisione banke odnosne države članice ili druge finansijske institucije koju odobri ta država.

Član 209

Odlučujući jednoglasno na predlog Komisije, Savjet:

- (a) donosi finansijske propise kojima se naročito predviđa postupak koji treba usvojiti za utvrđivanje i izvršenje budžeta kao i za prikazivanje i reviziju računa;
- (b) određuje metode i postupke kojima se doprinosi država članica stavljaju na raspolaganje Komisiji;

Radna verzija

- (c) utvrđuje pravila koja se tiču odgovornosti službenika za ovjeravanje i računovodstvenih službenika, i odgovarajuće mjere nadzora.

Dio šesti

OPŠTE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 210

Zajednica ima svojstvo pravnog lica.

Član 211

Zajednica u svakoj državi članici ima najširu pravnu sposobnost koja se pravnim licima priznaje njihovim nacionalnim zakonodavstvom; Zajednica može, naročito, sticati pokretnu i nepokretnu imovinu ili njome raspolagati i može biti stranka u sudskom postupku. U tu svrhu, Zajednicu zastupa Komisija.

Član 212

Savjet, odlučujući jednoglasno, u saradnji s Komisijom i nakon savjetovanja s ostalim zainteresovanim institucijama, utvrđuje propise za službenike koji se odnose na zvaničnike i uslove zaposlenja ostalih službenika Zajednice.

Nakon što ovaj ugovor bude na snazi četiri godine, Savjet može izmijeniti propise za službenike i uslove zaposlenja odlučujući kvalifikovanom većinom na predlog Komisije i nakon savjetovanja s ostalim zainteresovanim institucijama.

Član 213

U okviru ograničenja i prema uslovima koje utvrdi Savjet u skladu s odredbama ovog ugovora, Komisija može prikupljati sve podatke i vršiti sve provjere koje su potrebne za obavljanje zadataka koji su joj povjereni.

Član 214

Članovi institucija Zajednice, članovi odbora, kao i zvaničnici i ostali službenici Zajednice ne smiju, čak ni nakon prestanka njihove dužnosti, otkrivati one podatke koji su obuhvaćeni obavezom čuvanja profesionalne tajne, a naročito podatke o preduzećima, njihovim poslovnim odnosima ili troškovima.

Član 215

Ugovorna odgovornost Zajednice uređuje se pravom koje je mjerodavno za predmetni ugovor.

U slučaju vanugovorne odgovornosti, Zajednica je, u skladu s opštim načelima koja su zajednička zakonodavstvima država članica, dužna da nadoknadi svaku štetu koju njene institucije ili službenici prouzrokuju prilikom vršenja svojih dužnosti.

Lična odgovornost službenikâ prema Zajednici uređuje se odredbama utvrđenim u propisima za službenike i uslovima zaposlenja koji se na njih primjenjuju.

Član 216

Sjedište institucija Zajednice saglasno utvrđuju vlade država članica.

Član 217

Ne dovodeći u pitanje odredbe sadržane u poslovniku Suda pravde, Savjet, odlučujući jednoglasno, utvrđuje pravila kojima se uređuje upotreba jezika u institucijama Zajednice.

Član 218

Na teritorijama država članica, Zajednica uživa one privilegije i imunitete koji su potrebni za obavljanje njenih zadataka prema uslovima utvrđenim u posebnom protokolu.

Član 219

Države članice se obavezuju da sporove o tumačenju ili primjeni ovog ugovora neće rješavati ni na koji drugi način osim onog koji je njime predviđen.

Član 220

U mjeri u kojoj je to neophodno, države članice ulaze u međusobne pregovore kako bi u korist svojih državljana obezbijedile:

- zaštitu lica i ostvarivanje i zaštitu prava pod uslovima koji su jednaki onima koje svaka država obezbjeđuje svojim državljanima;
- ukidanje dvostrukog oporezivanja unutar Zajednice;
- uzajamno priznavanje društava ili firmi u smislu člana 58 stav 2, zadržavanje svojstva pravnog lica u slučaju preseljenja njihovih sjedišta iz jedne zemlje u drugu, kao i mogućnost spajanja društava ili firmi osnovanih u skladu sa zakonodavstvima različitih zemalja;

Radna verzija

- pojednostavljivanje formalnosti kojima se uređuje uzajamno priznavanje i izvršenje presuda sudova kao i arbitražnih presuda.

Član 221

U vezi s učešćem u kapitalu društava ili firmi u smislu člana 58, u roku od tri godine od stupanja na snagu ovog ugovora, države članice državljanima drugih država članica obezbjeđuju isti režim koji imaju i njihovi državljani, ne dovodeći u pitanje primjenu ostalih odredaba ovog ugovora.

Član 222

Ovaj ugovor ni na koji način ne dovodi u pitanje pravila kojima se u državama članicama uređuje sistem vlasništva.

Član 223

1. Odredbe ovog ugovora ne isključuju primjenu sljedećih pravila:
  - (a) nijedna država članica nije obavezna da daje informacije ukoliko smatra da bi njihovo otkrivanje bilo u suprotnosti s osnovnim interesima njene bezbjednosti;
  - (b) svaka država članica može preduzeti one mjere koje smatra neophodnim za zaštitu osnovnih interesa svoje bezbjednosti koji se tiču proizvodnje ili trgovine oružjem, municijom i ratnom opremom; takve mjere ne smiju štetno uticati na uslove konkurencije na zajedničkom tržištu u pogledu proizvoda koji nijesu posebno namijenjeni za vojne svrhe.
2. Tokom prve godine nakon stupanja na snagu ovog ugovora, Savjet, odlučujući jednoglasno, sastavlja listu proizvoda na koje se primjenjuju odredbe stava 1 tačka b.
3. Savjet može, odlučujući jednoglasno, a na predlog Komisije, izmijeniti navedenu listu.

Član 224

Države članice međusobno se savjetuju o preduzimanju zajedničkih koraka koji su neophodni kako bi spriječile da na funkcionisanje zajedničkog tržišta utiču mjere na čije bi preduzimanje neka država članica mogla biti primorana u slučaju ozbiljnih unutrašnjih poremećaja koji utiču na očuvanje javnog reda u slučaju rata, ozbiljnih međunarodnih napetosti koje predstavljaju ratnu prijetnju ili radi ispunjavanja obaveza koje je prihvatila radi očuvanja mira i međunarodne bezbjednosti.

Član 225

Ukoliko mjere koje su preduzete u okolnostima navedenim u čl. 223 i 224 dovedu do narušavanja uslova konkurencije na zajedničkom tržištu, Komisija, zajedno sa zainteresovanom državom, ispituje načine na koje se te mjere mogu uskladiti s pravilima utvrđenim ovim ugovorom.

Izuzetno od postupka utvrđenog čl. 169 i 170, Komisija ili bilo koja država članica mogu predmet uputiti neposredno Sudu pravde ako smatraju da druga država članica zloupotrebljava ovlašćenja predviđena čl. 223 i 224. Sud pravde o tome odlučuje na zatvorenoj sjednici.

Član 226

1. Ukoliko se tokom prelaznog perioda u bilo kojem sektoru privrede pojave ozbiljne poteškoće koje bi mogle duže potrajati ili dovesti do ozbiljnog nazadovanja stanja privrede određene oblasti, država članica može zatražiti odobrenje za preduzimanje zaštitnih mjera kako bi popravila stanje i prilagodila odnosni sektor privredi zajedničkog tržišta.

Radna verzija

2. Na predlog odnosne države, Komisija, hitnim postupkom i bez odlaganja, utvrđuje zaštitne mjere koje smatra neophodnim, određujući okolnosti i načine prema kojima one treba da budu preduzete.
3. Mjere odobrene prema stavu 2 mogu sadržati izuzeća od pravila ovog ugovora u onoj mjeri i za onoliko vremena koliko je strogo potrebno kako bi se postigli ciljevi iz stava 1. Prednost se daje onim mjerama koje će najmanje poremetiti funkcionisanje zajedničkog tržišta.

Član 227

1. Ovaj ugovor primjenjuje se na Kraljevinu Belgiju, Saveznu Republiku Njemačku, Republiku Francusku, Republiku Italiju, Veliko Vojvodstvo Luksemburg i Kraljevinu Holandiju.

2. U odnosu na Alžir i francuske prekomorske posjede, opšte i posebne odredbe ovog ugovora o:

- slobodnom kretanju robe;
- poljoprivredi, izuzev člana 40 stav 4;
- liberalizaciji usluga;
- pravilima konkurencije;
- zaštitnim mjerama predviđenim čl. 108, 109 i 226;
- institucijama;

primjenjuju se od stupanja na snagu ovog ugovora.

U roku od dvije godine od stupanja na snagu ovog ugovora, Savjet, odlučujući jednoglasno na predlog Komisije, odlukama određuje uslove pod kojima se primjenjuju ostale odredbe ovog ugovora.

Institucije Zajednice, u okviru postupaka predviđenih ovim ugovorom, a naročito članom 226, obezbjeđuju privredni i socijalni razvoj navedenih oblasti.

3. Na prekomorske zemlje i teritorije navedene u Aneksu IV ovog ugovora primjenjuje se poseban režim pridruživanja predviđen u četvrtom dijelu ovog ugovora.
4. Odredbe ovog ugovora primjenjuju se na evropske teritorije za čije je spoljne odnose odgovorna država članica.

Član 228

1. U slučaju da je ovim ugovorom predviđeno sklapanje sporazuma između Zajednice i jedne države ili više država ili međunarodne organizacije, pregovore o takvim sporazumima vodi Komisija. U zavisnosti od ovlašćenja koja su data Komisiji u ovoj oblasti, takve sporazume sklapa Savjet nakon savjetovanja sa Skupštinom, kada se to zahtijeva ovim ugovorom.

Savjet, Komisija ili država članica mogu unaprijed zatražiti mišljenje Suda pravde o tome da li je predviđeni sporazum u skladu s odredbama ovog ugovora. Ako je mišljenje Suda pravde negativno, sporazum može stupiti na snagu samo u skladu s članom 236.

2. Sporazumi sklopljeni u skladu s ovim uslovima obavezujući su za institucije Zajednice i države članice.

Član 229

Komisija obezbjeđuje održavanje svih odgovarajućih odnosa s organima Ujedinjenih nacija, njihovih specijalizovanih institucija i Opšteg sporazuma o carinama i trgovini.

Komisija održava odgovarajuće odnose i sa svim međunarodnim organizacijama.

Član 230

Zajednica uspostavlja sve odgovarajuće oblike saradnje sa Savjetom Evrope.

Član 231

Zajednica uspostavlja blisku saradnju s Organizacijom za evropsku ekonomsku saradnju, čije se pojednosti utvrđuju zajedničkom saglasnošću.

Član 232

1. Odredbe ovog ugovora ne utiču na odredbe Ugovora o osnivanju Evropske zajednice za uglj i čelik, naročito kada se radi o pravima i obavezama država članica, ovlašćenjima institucija i Zajednice i pravilima koja su tim ugovorom utvrđena za funkcionisanje zajedničkog tržišta uglja i čelika.
2. Odredbe ovog ugovora ne odstupaju od odredaba Ugovora o osnivanju Evropske zajednice za atomsku energiju.

Član 233

Odredbe ovog ugovora ne isključuju postojanje ili ostvarivanje regionalnih unija između Belgije i Luksemburga, ili između Belgije, Luksemburga i Holandije, u mjeri u kojoj se ciljevi tih regionalnih unija ne postižu primjenom ovog ugovora.

Član 234

Odredbe ovog ugovora ne utiču na prava i obaveze koje proizilaze iz sporazuma sklopljenih prije stupanja na snagu ovog ugovora, a koje su sklopile jedna ili više država članica s jedne strane i jedna ili više trećih zemalja s druge strane.

Ukoliko ti sporazumi nijesu u skladu s ovim ugovorom, odnosno država članica ili odnosne države članice preduzimaju sve odgovarajuće korake za otklanjanje utvrđenih neusklađenosti. U tu svrhu, države članice po potrebi pomažu jedna drugoj i, po potrebi, zauzimaju zajednički stav.

U primjeni sporazuma iz stava 1, države članice uzimaju u obzir činjenicu da prednosti koje su svakoj državi članici dodijeljene na osnovu ovog ugovora čine sastavni dio osnivanja Zajednice, pa su stoga neodvojivo povezane sa stvaranjem zajedničkih institucija, davanjem ovlašćenja tim institucijama i pružanjem istih prednosti od strane svih drugih država članica.

Član 235

Ukoliko se tokom funkcionisanja zajedničkog tržišta ukaže potreba za djelovanjem Zajednice radi postizanja jednog od njenih ciljeva, a da za to ovim ugovorom nijesu utvrđena potrebna ovlašćenja, Savjet preduzima odgovarajuće mjere, odlučujući jednoglasno, na predlog Komisije i nakon savjetovanja sa Skupštinom.

Član 236

Vlada bilo koje države članice ili Komisija mogu podnijeti Savjetu predloge za izmjene i dopune ovog ugovora.

Ako Savjet, nakon savjetovanja sa Skupštinom i, po potrebi, s Komisijom, dâ pozitivno mišljenje o sazivanju konferencije predstavnika vlada država članica, konferenciju saziva predsjednik Savjeta radi usaglašenog utvrđivanja izmjena i dopuna ovog ugovora.

Izmjene i dopune stupaju na snagu nakon što ih potvrde sve države članice u skladu sa svojim ustavnim pravilima.

Član 237

Svaka evropska država može podnijeti zahtjev za članstvo u Zajednici. Svoj zahtjev upućuje Savjetu koji odlučuje jednoglasno nakon pribavljanja mišljenja Komisije.

Uslovi prijema u članstvo i prilagođavanja ovog ugovora koja ono povlači za sobom utvrđuju se sporazumom između država članica i države koja podnosi zahtjev. Ovaj sporazum dostavlja se na potvrđivanje svim državama ugovornicama, u skladu s njihovim ustavnim pravilima.

Član 238

Zajednica može s trećom državom, savezom država ili međunarodnom organizacijom sklapati sporazume kojima se ostvaruje udruživanje koje obuhvata uzajamna prava i obaveze, zajedničko djelovanje i posebne postupke.

Takve sporazume sklapa Savjet, odlučujući jednoglasno, nakon savjetovanja sa Skupštinom.

Kada takvi sporazumi zahtijevaju izmjene i dopune ovog ugovora, te izmjene i dopune se prethodno moraju usvojiti u skladu s postupkom iz člana 236.

Član 239

Protokoli koji su na osnovu saglasnosti država članica priloženi uz ovaj ugovor čine njegov sastavni dio.

Član 240

Ovaj ugovor zaključuje se na neodređeno vrijeme.

OSNIVANJE INSTITUCIJA

Član 241

Savjet se sastaje u roku od mjesec dana od stupanja na snagu ovog ugovora.

Član 242

Savjet, u roku od tri mjeseca od svog prvog sastanka, preduzima sve odgovarajuće mjere u cilju osnivanja Ekonomsko-socijalnog komiteta.

Član 243

Skupština se sastaje u roku od dva mjeseca od prvog sastanka Savjeta, nakon što je sazove predsjednik Savjeta, kako bi izabrala svoje predstavnike i sastavila svoj poslovnik. Do izbora predsjedništva, Skupštinom predsjedava njen najstariji član.

Član 244

Sud pravde preuzima svoje dužnosti odmah nakon imenovanja svojih članova. Njegov prvi predsjednik imenuje se na period od tri godine na isti način kao i njegovi članovi.

Sud pravde donosi svoj poslovnik u roku od tri mjeseca od preuzimanja svojih dužnosti.

Radna verzija

Nijedan predmet ne može se uputiti Sudu pravde prije objavljivanja njegovog poslovnika. Rok u kome postupak se mora pokrenuti postupak počinje tek od dana tog objavljivanja.

Predsjednik Suda pravde nakon imenovanja izvršava ovlašćenja koja su mu dodijeljena ovim ugovorom.

Član 245

Komisija preuzima svoje dužnosti i odgovornosti koje su joj dodijeljene ovim ugovorom odmah nakon imenovanja svojih članova.

Nakon preuzimanja svojih dužnosti, Komisija sprovodi studije i uspostavlja veze koje su potrebne za izradu sveobuhvatnog pregleda ekonomskog stanja Zajednice.

Član 246

1. Prva finansijska godina počinje na dan stupanja na snagu ovog ugovora i traje do 31. decembra iste godine. Međutim, ako ovaj ugovor stupi na snagu u drugoj polovini godine, prva finansijska godina traje do 31. decembra naredne godine.
2. Do uspostavljanja budžeta za prvu finansijsku godinu, države članice daju Zajednici beskamratne akontacije koje se oduzimaju od njihovih finansijskih doprinosa za sprovođenje tog budžeta.
3. Do utvrđivanja propisa za službenike koji se odnose na zvaničnike i uslova zaposlenja za ostale službenike predviđenih članom 212 svaka institucija zapošljava osoblje koje joj je potrebno i u tu svrhu sklapa ugovore na određeno vrijeme.

Svaka institucija zajedno sa Savjetom razmatra sva pitanja o broju, naknadi i rasporedu radnih mjesta.

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 247

Visoke strane ugovornice potvrđuju ovaj ugovor u skladu sa svojim ustavnim pravilima. Isprave o potvrđivanju polažu se kod Vlade Republike Italije.

Ovaj ugovor stupa na snagu prvog dana mjeseca koji slijedi nakon što posljednja država potpisnica položi ispravu o potvrđivanju. Međutim, ako se to polaganje isprave o potvrđivanju obavi manje od petnaest dana prije početka sljedećeg mjeseca, ovaj ugovor stupa na snagu prvog dana drugog mjeseca od dana tog polaganja.

Član 248

Ovaj ugovor, sačinjen u jednom izvornom primjerku na holandskom, francuskom, njemačkom i italijanskom jeziku, s tim da su sva četiri teksta jednako autentična, deponuje se u arhivu Vlade Republike Italije koja dostavlja ovjereni primjerak vladama ostalih država potpisnica.

KAO POTVRDU NAVEDENOG, doljepotpisani punomoćnici potpisali su ovaj ugovor.

Sačinjeno u Rimu, 25. marta 1957. godine.

P. A. SPAK (P. H. SPAAK)
ADENAUER (ADENAUER)
PINO (PINEAU)
Antonio SENJI (Antonio SEGNI)

Ž. Š. SNOA i DOPIER (J. Ch. SNOY et d'OPPUERS)
HOLŠTAJN (HALLSTEIN)
M. FOR (M. FAURE)
Gaetano MARTINO (Gaetano MARTINO)

Radna verzija

BEH (BECH)

Ž. LUNS (J. LUNS)

Lambert ŠAUS (Lambert SCHAUS)

J. LINTHORST HOMAN (J. LINTHORST HOMAN)

Aneksi

I

LISTE

Aneks I

LISTE A DO G IZ ČL. 19 I 20 OVOG UGOVORA

Lista A

LISTA TARIFNIH BROJEVA ZA KOJE SE ARITMETIČKI PROSJEK RAČUNA
POMOĆU CARINSKE STOPE IZ 3. KOLONE

-1- Br. Briselske nomenklature	-2- Opis proizvoda	-3- Carina (u %) koja važi za Francusku
ex 15.10	Kisjela ulja od rafiniranja	18
15.11	Glicerol i lužine glicerola: sirovi	6
	pročišćeni	10
19.04	Tapioka i sago; zamjene tapioke i saga dobijene iz krompira ili drugog skroba	45
ex 28.28	Vanadijum pentoksid	15
ex 28.37	Neutralni natrijum sulfit	20
ex 28.52	Cerijum hloridi; cerijum sulfati	20
ex 29.01	Aromatični ugljovodonici	
	Ksileni:	
	izomeri ksilena u mješavini	20
	o-ksilen, m-ksilen, p-ksilen	25
	monomer stiren	20
	izopropilbenzen (kumen)	25

Radna verzija

-1-	-2-	-3-
Br. Briselske nomenklature	Opis proizvoda	Carina (u %) koja važi za Francusku
ex 29.02	Diklorometan	20
	Vinilhlorid monomer	25
ex 29.03	Toluenparasulfonil hlorid	15
ex 29.15	Dimetil tereftalat	30
ex 29.22	Etilen diamin i njegove soli	20
ex 29.23	Ciklični aminoaldehidi, ciklični aminoketoni i aminokinoni, njihovi halogenovani, sulfonovani, nitrovani ili nitrozovani derivati, njihove soli i esteri	25
ex 29.25	Homoveratrilamin	25
29.28	Diazo-, azo- i azoksi-jedinjenja	25
ex 29.31	Disulfid hloriranog benzila	25
ex 29.44	Antibiotici (osim penicilina, streptomicina, hloramfenikola i njihovih soli, i aureomicin)	15
ex 30.02	Vakcine protiv slinavke i šapa, kulture mikroorganizama za proizvodnju vakcina; serumi i vakcine protiv svinjske kuge	15
ex 30.03	Sarkomicin	18
ex 31.02	Mineralna ili hemijska gnojiva, azotna, složena	20
ex 31.03	Mineralna ili hemijska gnojiva, fosfatna: čista: superfosfati: koštani ostalo mješavine	10 12 7
ex 31.04	Mineralna ili hemijska gnojiva, kalijumska, miješana	7
ex 31.05	Ostala gnojiva, uključujući mješavine i spojeve gnojiva: fosfornitrati i kalijumovi fosfati ostala gnojiva, osim rastopljenih organskih gnojiva gnojiva u tabletama, pastilama i sličnim pripremljenim oblicima ili pakovanjima bruto mase ne veće od deset kilograma	10 7 15
ex 32.07	Prirodni magnetit, fino usitnjen, koji se može koristiti za pigmente, namijenjen isključivo za čišćenje uglja	25
ex 37.02	Film u rolnama, osjetljiv na svjetlo, neosvijetljeni, perforirani: za jednobojne slike (pozitive), koji se uvoze u pakovanju od tri jedinice koje nijesu zasebno iskoristive, radi oblikovanja osnovne filma u boji za slike u boji, dužine veće od 100 metara	20 20
ex 39.02	Polimeri viniliden hlorida; polivinil butiral u listovima	30
ex 39.03	Celulozni esteri, osim nitrata i acetata Plastični materijali s osnovom od celuloznih estera (osim nitrata i acetata) Plastični materijali s osnovom od etera ili drugih hemijskih derivata celuloze	20 15 30
ex 39.06	Alginska kisjelina, njene soli i esteri, u suvom stanju	20

Radna verzija

-1-	-2-	-3-
Br. Briselske nomenklature	Opis proizvoda	Carina (u %) koja važi za Francusku
ex 48.01	Papir i karton, mašinski proizveden:	
	kraft papir i karton	25
	ostali, u rolnama, koji se sastoje iz dva ili više slojeva, s unutrašnjosti od kraft papira	25
48.04	Višeslojni papir ili karton (izrađen lijepljenjem slojeva), koji nije premazan na površini ni impregniran, s unutrašnjim ojačanjem ili ne, u rolnama ili listovima	25
ex 48.05	Valoviti papir i karton	25
	kraft papir i karton, krep ili plisiran	25
ex 48.07	Kraft papir i karton, lijepljivi	25
ex 51.01	Pređa vještačkih (regenerisanih) vlakana (nerezanih), nepredena ili predena na manje od 400 okretaja	20
ex 55.05	Pamučna pređa, višenitna, osim štampane, sirova, dužine 337.500 metara ili više po kilogramu pojedinačne niti	20
ex 57.07	Pređa od kokosovog vlakna	18
ex 58.01	Tepisi, tapeti i krpe, čvorasti, od svile, od otpatka svile osim neobrađene svile, od vještačkih (sintetičkih) vlakana, od pređe iz tarifnog broja 52.01, od metalnih niti, od vune, ili fine životinjske dlake	80
ex 59.04	Višenitna pređa od kokosovog vlakna	18
ex 71.04	Dijamantna prašina i prah	10
ex 84.10	Kućišta za pumpe ili držači, od čelika, osim nerđajućeg čelika ili laganih metala ili njihovih legura, za klipne motore za pogon aviona	15
ex 84.11	Kućišta ili držači za pumpe ili kompresore od čelika, osim nerđajućeg čelika ili laganih metala ili njihovih legura za klipne motore za pogon aviona	15
ex 84.37	Mašine za izradu tila, s uzorkom i bez uzorka, i čipke	10
	Mašine za vezenje, osim rastezalnih i vezivnih mašina (mašina za izradu rupičastog veza)	10

Radna verzija

-1- Br. Briselske nomenklature	-2- Opis proizvoda	-3- Carina (u %) koja važi za Francusku
ex 84.38	Pomoćne mašine koje se koriste s mašinama za izradu tila, s uzorkom ili bez uzorka, i čipke:	
	mašine za dizanje vodilice	10
	žakarske mašine	18
	pomoćne mašine za upotrebu s mašinama za vezenje:	
	automatske mašine	18
	mašine za bušenje kartica, mašine za reprodukovanje kartica,	10
	kontrolne mašine, mašine za namotavanje	
	djelovi i pribor za mašine za izradu tila, s uzorkom ili bez uzorka, i	
	čipke kao i za njihove pomoćne mašine:	
	klizači, vretena, češljevi, šipke vodilica i zupci češljeva za mašine za	10
	ravno pletenje, vretena (njihovi tanjiri i noževi), vretena i djelovi	
	vretena i kalemi za mašine za kružno pletenje	
	djelovi i oprema za mašine za vezenje i za njihove pomoćne mašine:	
	čunjevi, kutije za čunjeve uključujući njihove ploče; spojevi	10
ex 84.59	mašine za navijanje žica vodiča struje i izolacione ili zaštitne trake za proizvodnju električnih navoja i spirala	23
	starteri, s neposrednim pogonom ili inercijom, za avione	25
ex 84.63	Koljeničaste osovine za klipne motore aviona	10
ex 85.08	Starteri za avione	20
	magneti za paljenje, uključujući dinamomagnete za avione	25
88.01	Baloni i cepelini	25
ex 88.03	Djelovi balona i cepelina	25
88.04	Padobrani i njihovi djelovi kao i dodatna oprema	12
88.05	Katapult i slična oprema za lansiranje za avione i njihovi djelovi	15
	simulatori letenja i njihovi djelovi	20
ex 90.14	Instrumenti za vazдушnu navigaciju	18
ex 92.10	Mehanizmi i klavijature (s 85 ili više nota) za klavire	30

Lista B

LISTA TARIFNIH BROJEVA ZA KOJE STOPE CARINA IZ ZAJEDNIČKE CARINSKE TARIFE
NE SMIJU BITI VEĆE OD 3 %

- 1 -

Br. Briselske
nomenklature
Poglavlje 5

05.01

05.02

05.03

05.05

05.06

ex 05.07

Perje, koža i ostali djelovi ptica s perjem ili paperjem, neobrađeni (osim perja ili paperja za jorgane i jastuke, neobrađeni)

od 05.09 do

05.12.

ex 05.13

Prirodne spužve, sirove

Poglavlje 13

13.01

13.02

Poglavlje 14

od 14.01 do

14.05.

Poglavlje 25

25.02

ex 25.04

Prirodni grafit, nepripremljen u pakovanja za maloprodaju

25.05

25.06

ex 25.07

Glina (osim kaolina), andaluzit i kijanit, pečeni ili ne, isključujući ekspandirane gline iz tarifnog broja 68.07; mulit; šamotne i dinaste zemlje

ex 25.08

Kreda, nepripremljena u pakovanju za maloprodaju

ex 25.09

Zemljane boje, nepečene i nemiješane; prirodni oksidi željeza

25.10

25.11

ex. 25.12

Silikatno fosilno brašno i slične silikatne zemlje (na primjer, kremenka, tripolit ili diatomit) pečene ili ne, prividne gustoće 1 ili manje, nepripremljena u pakovanju za maloprodaju

ex 25.13

Plavac, šmirgla, prirodni korund i ostali prirodni abrazivi, nepripremljeni u pakovanju za maloprodaju

25.14

- 2 -

Opis proizvoda

ex 25.17

Kremen; drobljenac, makadam i tarmakadam, obluci i šljunak, vrste koja se uobičajeno koristi za nasipanje puteva, za željezničke nasipe, balaste ili za agregat za beton; šindra

ex 25.18

Dolomit uključujući dolomit koji je samo grubo klesan, razrezan u kvadrate ili blokove

25.20

25.21

25.24

25.25

25.26

ex 25.27

Prirodni steatit, uključujući prirodni steatit koji je samo grubo klesan, razrezan u kvadrate ili blokove; talk osim u pakovanju neto mase ne veće od 1 kilograma

25.28

25.29

25.31

25.32

Poglavlje 26

ex 26.01

Metalne rude i koncentracije osim olovnih ruda, ruda cinka i proizvoda iz nadležnosti Evropske zajednice za uglj i čelik; prženi željezni piriti

26.02

ex 26.03

Pepeo i ostaci (osim iz proizvodnje željeza i čelika) koji sadrže metale ili metalna jedinjenja, osim onih koje sadrže cink

26.04

Poglavlje 27

27.03

ex 27.04

Koks i polukoks iz uglja, za proizvodnju elektroda i koks iz treseta

27.05

27.05 (bis)

27.06

ex 27.13

Ozokerit, vosak iz lignita i vosak iz treseta, sirov

27.15

27.17

Poglavlje 31

31.01

ex 31.02

Prirodni natrijum nitrat

Poglavlje 40

40.01

40.03

40.04

Poglavlje 41

41.09

Poglavlje 43

43.01

Poglavlje 44

44.01

Radna verzija

- 1 -

Br. Briselske
nomenklature

Poglavlje 47

47.02

Poglavlje 50

50.01

Poglavlje 53

53.01

53.02

53.03

53.05

Poglavlje 55

ex 55.02

Pamučni linters, osim sirovog

55.04

Poglavlje 57

57.04

Poglavlje 63

63.02

Poglavlje 70

ex 70.01

Razbijeno staklo (otpadno)

Poglavlje 71

ex 71.01

Biseri, neobrađeni

ex 71.02

Drago i poludrago kamenje, neobrađeno

71.04

71.11

Poglavlje 77

ex 77.04

Berilijum, u sirovom obliku

- 2 -

Opis proizvoda

Lista C

LISTA TARIFNIH BROJEVA ZA KOJE STOPE CARINA ZAJEDNIČKE CARINSKE TARIFE NE MOGU BITI VEĆE OD 10 %

- 1 -

Br. Briselske
nomenklature

Poglavlje 5

ex 05.07.

Perje, koža i ostali djelovi ptica s perjem ili paperjem, osim neobrađenih

05.14

- 2 -

Opis proizvoda

Radna verzija

- 1 -

Br. Briselske
nomenklature

Poglavlje 13
ex 13.03

Biljni sokovi i ekstrakti; agar-agar i druge prirodne sluzi i zgušnjivači, dobijeni od biljnih materijala (osim pektina)

Poglavlje 15
ex 15.04

Masti i ulja, riba ili morskih sisara, rafinirani ili nerafinirani (osim kitovog ulja)

15.05

15.06

15.09

15.11

15.14

Poglavlje 25

ex 25.09

Zemljane boje, pečene ili u mješavini

ex 25.15

Mermer, travertin, ekozin i drugi krečnjački kamen za spomenike i za građevinarstvo prosječne gustine 2,5 ili više i alabaster, rezan testerom u blokove ne deblje od 25 centimetara

ex 25.16

Granit, porfir, bazalt, pješčar i ostali kamen za spomenike i za građevinarstvo, rezan u kvadratne blokove ne deblje od 25 centimetara

ex 25.17

Granule, otpaci od rada dljetom i prašina kamena iz tarifnog broja 25.15 ili 25.16

ex 25.18

Dolomit, pečen ili aglomerisan (uključujući terdolomit)

25.22

25.23

Poglavlje 27

ex 27.07

Ulja i ostali proizvodi iz destilacije katranske smole pri visokim temperaturama i ostala ulja i proizvodi iz napomene 2 uz ovo poglavlje, osim fenola, kresola i ksilenola

27.08

ex 27.13

Ozokerit, vosak iz lignita i vosak iz treseta, osim sirovog

ex 27.14

Bitumen i ostali ostaci od nafte ili ulja i bituminoznih minerala, osim naftnog koksa

27.16

Poglavlje 30

ex 30.01

Žlijezde ili drugi organi za organo-terapeutske namjene, sušeni, u prahu ili ne

Poglavlje 32

ex 32.01

Ekstrakti za štavljenje kože biljnog porijekla, osim ekstrakta mimoze i kebrača (quebracho)

32.02

32.03

32.04

Poglavlje 33

ex 33.01

Eterična ulja (sa ili bez terpena) čista ili bez primjesa, osim ulja agruma; rezinoidi

33.02

33.03

33.04

Poglavlje 38

38.01

38.02

- 2 -

Opis proizvoda

Radna verzija

- 1 -

Br. Briselske
nomenklature

38.04

38.05

38.06

ex 38.07 Smolni ili sulfatni drvni terpentini; sirov; sirovi dipenteni

38.08

38.10

Poglavlje 40

40.05

ex 40.07 Tekstilna vlakna presvučena ili impregnirana vulkanizovanom gumom

40.15

Poglavlje 41

41.02

ex 41.03 Ovcja i jagnjeća koža, dalje obrađena i štavljena

ex 41.04 Kozja i jareća koža, dalje obrađena i štavljena

41.05

41.06

41.07

41.10

Poglavlje 43

43.02

Poglavlje 44

od 44.06

do

44.13

44.16

44.17

44.18

Poglavlje 48

ex 48.01 Novinski papir u rolnama

Poglavlje 50

50.06

50.08

Poglavlje 52

52.01

Poglavlje 53

od 53.06

do

53.09

Poglavlje 54

54.03

Poglavlje 55

55.05

Poglavlje 57

ex 57.05 Pređa iz prave konoplje, nepripremljena u pakovanju za maloprodaju

ex 57.06 Pređa iz jute, nepripremljena u pakovanju za maloprodaju

- 2 -

Opis proizvoda

Radna verzija

- 1 -

Br. Briselske
nomenklature

ex 57.07

ex 57.08

Poglavlje 68

68.01

68.03

68.08

ex 68.10

ex 68.11

ex 68.12

ex 68.13

Poglavlje 69

69.01

69.02

69.04

69.05

Poglavlje 70

ex 70.01

70.02

70.03

70.04

70.05

70.06

70.16

Poglavlje 71

ex 71.05

ex 71.06

ex 71.07

ex 71.08

ex 71.09

ex 71.10

Poglavlje 73

73.04

73.05

ex 73.07

ex 73.10

- 2 -

Opis proizvoda

Pređa iz ostalih biljnih tekstilnih vlakana, nepripremljena u pakovanju za maloprodaju

Papirna pređa, nepripremljena u pakovanju za maloprodaju

Građevinski proizvodi od gipsanih materijala

Građevinski proizvodi od cementa (uključujući vulkanski cement) od betona ili vještačkog kamena (uključujući granulirani mermer aglomerisan s cementom), armirani ili ne

Građevinski proizvodi od azbest-cementa, od celuloznog cementa ili slično

Obrađeni azbest; mješavine na podlozi azbesta i mješavine na podlozi azbesta i magnezijum karbonata

Staklo u masi (osim optičkog stakla)

Srebro, neobrađeno

Posrebreni metali, neobrađeni

Zlato, neobrađeno

Pozlaćeni metali na podlozi metala ili srebra, neobrađeni

Platina i drugi platinasti metali, neobrađeni

Metali ili plemeniti metali presvučeni platinom ili drugim platinastim metalima, neobrađeni

Željezo ili čelik u žici, palicama, pločama i listovima (uključujući pocinčane) (osim proizvoda iz nadležnosti Evropske zajednice za uglj i čelik); djelovi od željeza ili čelika, grubo oblikovani kovanjem

Šipke i profili (uključujući valjanu žicu), od željeza ili čelika, toplo-valjani, kovani, istisnuti, hladno-valjani ili hladno-obrađeni (uključujući preciznu izradu); izdubljeni rudarski čelik za bušenje (osim proizvoda iz nadležnosti Evropske zajednice za uglj i čelik)

Radna verzija

- 1 -

Br. Briselske
nomenklature

ex 73.11

Uglovi, profili i modeli, od željeza ili čelika, toplo-valjani, kovani, istisnuti, hladno-valjani ili hladno-obrađeni; željezne ili čelične ploče, bušene ili nebušene, ili izrađene iz sastavnih elemenata (osim proizvoda iz nadležnosti Evropske zajednice za ugalj i čelik)

ex 73.12

Obruč i traka, od željeza ili čelika, toplo-valjani ili hladno-valjani (osim proizvoda iz nadležnosti Evropske zajednice za ugalj i čelik)

ex 73.13

Šipke i ploče od željeza ili čelika, toplo-valjane ili hladno-valjane (osim proizvoda iz nadležnosti Evropske zajednice za ugalj i čelik)

73.14

ex 73.15

Legura čelika i čelik s visokim sadržajem ugljenika u oblicima iz tarifnih brojeva od 73.06 do 73.14 (osim proizvoda iz nadležnosti Evropske zajednice za ugalj i čelik)

Poglavlje 74

74.03

74.04

ex 74.05

Bakrena folija, reljefna ili ne, izrezana, perforirana, presvučena ili štampana, osim onih s podlogom od ojačanog materijala

ex 74.06

Bakreni prah (osim neopipljivog praha)

Poglavlje 75

75.02

75.03

ex 75.05

Anode za galvanizaciju, od nikla, neizrađene, proizvedene livenjem

Poglavlje 76

76.02

76.03

ex 76.04

Aluminijska folija, reljefna ili ne, izrezana, perforirana, presvučena ili štampana, osim s podlogom od ojačanog materijala

ex 76.05

Aluminijski prah (osim neopipljivog praha)

Poglavlje 77

ex 77.02

Izrađene šipke i profili, uglovi, modeli i drugi profili od magnezijuma; magnezijumova žica; izrađene ploče i trake od magnezijuma; magnezijumova folija; turpije i blanje standardne veličine; magnezijumov prah (osim neopipljivog praha)

ex 77.04

Izrađene šipke i profili, uglovi, modeli i drugi profili od berilijuma; berilijumova žica; izrađene ploče i trake od berilijuma; berilijumova folija

Poglavlje 78

78.02

78.03

ex 78.04

Olovne folije, reljefne ili ne, izrezane, perforirane, presvučene ili štampane, osim s podlogom od ojačanog materijala

Poglavlje 79

79.02

79.03

Poglavlje 80

80.02

80.03

- 2 -

Opis proizvoda

Radna verzija

- 1 -

Br. Briselske
nomenklature

ex 80.04

Kalajne folije, reljefne ili ne, izrezane, perforirane, presvučene ili štampane, osim s podlogom od ojačanog materijala

Poglavlje 81

ex 81.01

Izrađene šipke i profili, uglovi, modeli i drugi profili od tungstena (volframa); izrađene ploče i trake od tungstena (volframa); folija od tungstena (volframa); žica i sijalično vlakno od tungstena (volframa)

ex 81.02

Izrađene šipke i profili, uglovi, modeli i drugi profili od molibdena; izrađene ploče i trake od molibdena; folija od molibdena; žica i sijalično vlakno od molibdena

ex 81.03

Izrađene šipke i profili, uglovi, modeli i drugi profili od tantala; izrađene ploče i trake od tantala; folija od tantala; žica i sijalično vlakno od tantala

ex 81.04

Izrađene šipke i profili, uglovi, modeli i drugi profili od drugih običnih metala; izrađene ploče i trake od drugih običnih metala; folija od drugih metala; žica i sijalično vlakno od drugih običnih metala

Poglavlje 93

ex 93.06

Drške i drugi drveni djelovi za pištolje

Poglavlje 95

ex od 95.01

Grubo obrađen materijal za rezbarenje, na primjer ploče, trake, šipke, cijevi i slični oblici, nepolirani ili na drugi način obrađeni

do
95.07

Poglavlje 98

ex 98.11

Grubo obrađeno drvo ili korijen za proizvodnju lula

- 2 -

Opis proizvoda

Lista D

LISTA TARIFNIH BROJEVA ZA KOJE STOPE CARINA IZ ZAJEDNIČKE CARINSKE TARIFE
NE SMIJU BITI VEĆE OD 15 %

- 1 -

Br. Briselske
nomenklature

Poglavlje 28

Neorganski proizvodi; organska i neorganska jedinjenja plemenitih metala, metala rijetkih u zemlji, radioaktivnih elemenata ili izotopa

ex 28.01

Halogeni (isključujući od sirovog joda i broma)

ex 28.04

Vodonik, rijetki gasovi i ostali metaloidi i nekovine (isključujući selen i fosfor)

od 28.05

do

28.10

ex 28.11

Arsenikov trioksid; arsenska kiselina

od 28.13

- 2 -

Opis proizvoda

Radna verzija

- 1 -

Br. Briselske
nomenklature
do
28.22
28.24

- 2 -

Opis proizvoda

Radna verzija

- 1 -

Br. Briselske
nomenklature
od 28.26
do
28.31
ex 28.32
ex 28.34
od 28.35
do
28.45
od 28.47
do
28.58

- 2 -

Opis proizvoda

Hlorati (osim natrijum hlorata i kalijum hlorata i perhlorata)
Oksijodidi i perjodati

Lista E

LISTA TARIFNIH BROJEVA ZA KOJE STOPE CARINA IZ ZAJEDNIČKE CARINSKE TARIFE
NE SMIJU BITI VEĆE OD 25 %

- 1 -

Br. Briselske
nomenklature
Poglavlje 29
ex 29.01
29.02
29.03
ex 29.04

29.05
ex 29.06
od 29.07
do
29.45
Poglavlje 32
32.05
32.06
Poglavlje 39
od 39.01
do
39.06

- 2 -

Opis proizvoda

Organski hemijski proizvodi
Ugljovodonici (osim naftalena)

Aciklični alkoholi i njihovi halogenovani, sulfonovani, nitrovani ili nitrozovani
derivati (osim butil i izobutil alkohola)

Fenoli (osim fenola, kresola i ksilenola) i fenol-alkoholi

Radna verzija

LISTA TARIFNIH BROJEVA ZA KOJE SU STOPE CARINA ZAJEDNIČKE CARINSKE TARIFE
UTVRĐENE ZAJEDNIČKOM SAGLASNOŠĆU

- 1 - Br. Briselske nomenklature	- 2 - Opis proizvoda	- 3 - Zajednička carinska tarifa (<i>ad valorem</i> stopa u %)
ex 01.01	Živi konji za klanje	11
ex 01.02	Žive životinje vrste goveda (osim čistokrvnih životinja za uzgoj) ¹	16
ex 01.03	Žive svinje (osim čistokrvnih životinja za uzgoj) ²	16
ex 02.01	Meso i jestive iznutrice, svježe, rashlađeno ili smrznuto: konja	16
	životinja vrste goveda ³	20
	svinja ⁴	20
02.02	Mrtva živina (odnosno kokoške, patke, guske, ćurke i biserke) i jestive iznutrice (osim jetre), svježe, rashlađeno ili smrznuto	18
ex 02.06	Konjetina, usoljena ili sušena	16
ex 03.01	Slatkovodna riba, svježa (živa ili mrtva), rashlađena ili smrznuta: pastrmka ili druga riba iz porodice pastrmki	16
	ostalo	10
ex 03.03	Rakovi, školjke i mekušci, u ljusci ili ne, svježi (živi ili mrtvi), rashlađeni, smrznuti, usoljeni, u rasolu ili sušeni; rakovi, u ljusci, kuvani u vodi: potočni rak i jastog	25
	rakovi, škampi i kozice	18
	ostrige	18
04.03	Maslac	24
ex 04.05	Ptičja jaja u ljusci, svježa ili konzervirana: od 16. februara do 31. avgusta	12
	od 1. septembra do 15. februara	15
04.06	Prirodni med	30
ex 05.07	Perje za punjenje i paperje, neobrađeno	0
05.08	Kosti i srž rogova, neobrađeni, odmašćeni, jednostavno pripremljeni, ali neoblikovani, obrađeni kiselinom ili deželatinovani; prah i otpad tih proizvoda	0

¹ Samo domaće vrste.

² Samo domaće vrste.

³ Samo domaće vrste.

⁴ Samo domaće vrste.

Radna verzija

- 1 -

Br. Briselske
nomenklature

- 2 -

Opis proizvoda

- 3 -

Zajednička
carinska tarifa
(*ad valorem*
stopa u %)

Radna verzija

- 1 - Br. Briselske nomenklature	- 2 - Opis proizvoda	- 3 - Zajednička carinska tarifa (<i>ad valorem</i> stopa u %)
ex 06.03	Rezano cvijeće i cvjetni pupoljci vrste prikladne za bukete ili za ukrašavanje, svježe:	
	od 1. juna do 31. oktobra	24
	od 1. novembra do 31. maja	20
07.01	Povrće, svježe ili rashlađeno:	
	crni luk, ljutika, bijeli luk	12
	mladi krompir:	
	od 1. januara do 15. maja	15
	od 16. maja do 30. juna	21
	ostalo ¹	
07.04	Povrće, sušeno, dehidrirano ili evaporirano, u komadu, rezano, smrvljeno ili u prahu, ali dalje neobrađeno:	
	crni luk	20
	ostalo	16
ex 07.05	Suvo mahunasto povrće, u ljusci, oljušteno ili razrezano ili ne:	
	grašak i pasulj	10
ex 08.01	Banane, svježe	20
08.02	Agrumi, svježi ili sušeni:	
	narandže:	
	od 15. marta do 30. septembra	15
	van tog perioda	20
	mandarine i klementine	20
	limuni	8
	grejpfrut	12
	ostalo	16
ex 08.04	Grožđe, svježe:	
	od 1. novembra do 14. jula	18
	od 15. jula do 31. oktobra	22
08.06	Jabuke, kruške i dunje, svježe ²	8
08.07	Košunjavo voće, svježe:	
	kajsije	25
	ostalo ³	
ex 08.12	Šljive	18
ex 09.01	Sirova kafa	16

¹ Stopa se obično utvrđuje na nivou aritmetičke sredine. To se prema potrebi može prilagoditi određivanjem sezonskih stopa u okviru poljoprivredne politike Zajednice.

² Stopa se obično utvrđuje na nivou aritmetičke sredine. To se prema potrebi može prilagoditi određivanjem sezonskih stopa u okviru poljoprivredne politike Zajednice.

³ Stopa se obično utvrđuje na nivou aritmetičke sredine. To se prema potrebi može prilagoditi određivanjem sezonskih stopa u okviru poljoprivredne politike Zajednice.

Radna verzija

- 1 - Br. Briselske nomenklature	- 2 - Opis proizvoda	- 3 - Zajednička carinska tarifa (<i>ad valorem</i> stopa u %)
od 10.01 do 10.07	Žitarice ¹	
ex 11.01	Pšenično brašno ²	
12.01	Uljano sjemenje i plodovi uljarica, čitavi ili lomljeni	0
ex 12.03	Sjemenje koje se koristi za sjetvu (osim sjemena repe)	10
12.06	Hmelj i lupulin	12
15.15	Pčelinji vosak i voskovi od ostalih insekata, obojeni ili neobojeni: sirov	0
	ostalo	10
15.16	Biljni voskovi, obojeni ili neobojeni: sirov	0
	ostalo	8
ex 16.04	Pripremljene ili konzervirane ribe: pastrmke	20
ex 16.05	Rakovi, pripremljeni ili konzervirani	20
17.01	Šećer od šećerne repe ili šećerne trske, u čvrstom stanju	80
18.01	Kakao u zrnu, cijeli ili lomljen, sirov ili pržen	9
18.02	Ljuske kakaa, kožice i otpaci	9
19.02	Preparati od brašna, skroba ili koncentrata slada, vrste koja se upotrebljava kao hrana za dojenčad ili za dijetetsku prehranu ili za kuvanje, s udjelom kakaa manjim od 50 %	25
ex 20.02	Kisjeli kupus	20
21.07	Pripremljena hrana koja nije drugdje navedena ili uključena	25

¹

(a) Stope carina Zajedničke carinske tarife za žitarice i pšenično brašno odgovaraju aritmetičkom prosjeku tih stopa u nacionalnim tarifama.

(b) Dok se ne utvrdi postupak koji se primjenjuje u okviru mjera predviđenih članom 40 stav 2, države članice mogu, odstupajući od odredaba člana 23, privremeno obustaviti ubiranje carina na te proizvode.

(c) Ako bi proizvodnja ili prerada žitarica ili pšeničnog brašna u bilo kojoj državi članici ozbiljno bila ugrožena ili oštećena obustavljanjem carina u drugoj državi članici, odnosno države članice započinju pregovore o tome. Ne uspiju li se sporazumjeti, Komisija može odobriti da oštećena državu preduzme odgovarajuće mjere, koje se primjenjuju na način koji određuje Komisija, u mjeri u kojoj razliku u cijeni ne nadoknađuje postojanje unutrašnje organizacije tržišta žitaricama u državi članici koja je obustavila primjenu carina.

²

(a) Stope carina Zajedničke carinske tarife za žitarice i pšenično brašno odgovaraju aritmetičkom prosjeku tih stopa u nacionalnim tarifama.

(b) Dok se ne utvrdi postupak koji se primjenjuje u okviru mjera predviđenih članom 40 stav 2, države članice mogu, odstupajući od odredaba člana 23, privremeno obustaviti ubiranje carina na te proizvode.

(c) Ako bi proizvodnja ili prerada žitarica ili pšeničnog brašna u bilo kojoj državi članici ozbiljno bila ugrožena ili oštećena privremenom obustavom carina u drugoj državi članici, odnosno države članice započinju pregovore o tome. Ne uspiju li se sporazumjeti, Komisija može odobriti da oštećena država preduzme odgovarajuće mjere koje se primjenjuju na način koji određuje Komisija, u mjeri u kojoj razliku u cijeni ne nadoknađuje postojanje unutrašnje organizacije tržišta žitaricama u državi članici koja je privremeno obustavila primjenu carina.

Radna verzija

- 1 -	- 2 -	- 3 -
Br. Briselske nomenklature	Opis proizvoda	Zajednička carinska tarifa (ad valorem stopa u %)
22.04	Šira od grožđa, u fermentaciji ili sa zaustavljenim vrenjem bez dodavanja alkohola	40
23.01	Brašno i grubo mljeveno brašno, neprikladno za ljudsku hranu: od mesa i otpadaka; čvarci od ribe, rakova ili mekušaca	4 5
24.01	Nepretrađeni duvan; duvanski otpaci	30
ex 25.07	Kaolin, silimanit	0
ex 25.15	Mermer, uključujući samo grubo obrađeni, isječeni ili izrezani testerom, debljine veće od 25 centimetara	0
ex 25.16	Granit, porfir, bazalt, pješčar i ostali kamen za spomenike i za građevinarstvo, uključujući grubo rezan u kvadratne blokove, ili rezan testerom debljine veće od 25 centimetara	0
25.19	Prirodni magnezijum karbonat (magnezit), pečen ili ne, osim magnezijum oksida	0
ex 25.27	Talk u pakovanju neto mase do jednog kilograma	8
ex 27.07	Fenoli, kresoli i ksilenoli, sirovi	3
27.09	Nafta i ulje, sirovi	0
ex 27.14	Naftni koks	0
28.03	Ugalj, uključujući mrki ugalj, mrki antracen, mrki acetilen i čađ	5
ex 28.04	Fosfor	15
	Selen	0
28.23	Oksidi željeza i hidroksidi, uključujući zemljane boje koje sadrže 70 % ili više masenog udjela vezanog željeza proračunatog kao Fe ₂ O ₃	10
28.25	Titanijum oksidi	15
ex 28.32	Natrijum i kalijum hlorati	10
ex 29.01	Aromatični ugljovodonici naftalen	8
ex 29.04	Tercijarni butil alkohol	8
ex 32.07	Bijeli titanijum	15
ex 33.01	Eterična ulja agruma (s terpenom ili ne), čista ili zgusnuta	12
34.04	Vještački voskovi (uključujući voskove topljive u vodi); pripremljeni voskovi, neemulgovani i bez rastvarača	12
ex 40.07	Vlakno i niti iz vulkanizovanog kaučuka presvučeno tekstilom ili ne	15
41.01	Sirove ovčje kože (svježe, usoljene, sušene, ukiseljene ili obrađene vapnom), cijepane ili ne	0
ex 41.03	Ovčje i jagnjeće kože, ne dalje obrađene, samo štavljene: indijskih ukrštenih ovaca i koza	0
	ostalo	6
ex 41.04	Koža koze i jarića, ne dalje obrađena, samo štavljena: indijske koze	0
	ostalo	7
41.08	Lakirana ili metalizovana koža	12

Radna verzija

- 1 -	- 2 -	- 3 -
Br. Briselske nomenklature	Opis proizvoda	Zajednička carinska tarifa (ad valorem stopa u %)
44.14	Furnirske ploče i ploče za šperploču (rezane testerom, sječene ili guljene) debljine do pet milimetara, ojačane papirom ili materijalom ili ne	10
44.15	Šperploča, blok-ploče, laminirane ploče, ploče od letvica i furnirane ploče, s dodatkom drugih materijala osim drva; drvena intarzija i markerija	15
53.04	Otpad ovčje ili jagnjeće vune ili dlake drugih životinja (fini ili grubi), iščupana ili izvučena (uključujući otpatke od prediva ili raščupane tekstilne materijale)	0
54.01	Lan, sirov ili prerađen, ali nepreden; lanena kučina i otpaci (uključujući otpatke od prediva ili raščupane tekstilne materijale)	0
54.02	Ramija, sirova ili prerađena, ali ne ispredena; predivo i otpaci iz tih vlakana (uključujući otpatke od prediva ili raščupane tekstilne materijale)	0
55.01	Pamuk, ne greben ili češljan	0
ex 55.02	Pamučni linters, sirovi	0
55.03	Otpad pamuka (uključujući otpatke od prediva ili raščupane tekstilne materijale), negrebeni i nečešljani	0
57.01	Prava konoplja (<i>Cannabis sativa</i>), sirova ili prerađena, ali nepredena; kučina i otpaci od konoplje (uključujući otpatke od prediva ili raščupane tekstilne materijale)	0
57.02	Manilska konoplja (abaca) (<i>Musa textilis</i>), sirova ili obrađena, ali ne ispredena; predivo i otpaci iz tih vlakana (uključujući otpatke od prediva ili raščupane tekstilne materijale)	0
57.03	Juta, sirova ili obrađena, ali ne ispredena; predivo i otpaci iz tih vlakana (uključujući otpatke od prediva ili raščupane tekstilne materijale)	0
74.01	Cementni bakar; neobrađeni bakar (rafiniran ili nerafiniran); otpaci i ostaci bakra	0
74.02	Bakrene predlegure	0
75.01	Niklov kamen, („matte“, sintrani oksidi nikla i drugi zamjenski proizvodi metalurgije nikla; sirovi nikal (osim anoda); otpaci i ostaci nikla	0
80.01	Neobrađeni kalaj; ostaci i otpaci kalaja	0
ex 85.08	Svjećice	18

Lista G

LISTA TARIFNIH BROJEVA ZA KOJE SU STOPE CARINA ZAJEDNIČKE CARINSKE TARIFE
PREDMET PREGOVORA MEĐU DRŽAVAMA ČLANICAMA

- 1 -

Br. Briselske
nomenklature

ex 03.01	Slatkovodna riba, svježa (živa ili mrtva), rashlađena ili smrznuta
03.02	Riba, usoljena, u rasolu, sušena ili dimljena
04.04	Sir i surutka
11.02	Prekrupa i krupica; ostala obrađena zrna žitarica (na primjer, valjana, drobljena, ljuštena, ali dalje neobrađena), osim oljuštene, polirane, lomljene riže; klice žitarica, čitave, valjane ili mljevene
11.07	Slad, pržen ili nepržen
ex 15.01	Salo i ostala nezasićena svinjska mast
15.02	Nezasićena mast goveda, ovaca ili koza; loj (uključujući „premier jus“) proizveden iz tih masti
15.03	Stearin od svinjske masti, stearin iz ulja i lojni stearin; ulje svinjske masti, oleo-margarin i lojno ulje, neemulgovan i nemiješan ili pripremljen na bilo koji način
ex 15.04	Kitovo ulje, rafinirano ili ne
15.07	Stabilna biljna ulja, tečna ili čvrsta, sirova, rafinirana ili pročišćena
15.12	Životinjske ili biljne masti i ulja, hidrogenovana, rafinirana ili nerafinirana, ali dalje neobrađena
18.03	Kakao pasta (u komadu ili u rinfuzi), odmašćena ili neodmašćena
18.04	Kakao maslac (mast ili ulje)
18.05	Kakao u prahu, nezaslađeni
18.06	Čokolada i ostali prehrambeni proizvodi koji sadrže kakao
19.07	Hljeb, dvopek, keks i ostali uobičajeni pekarski proizvodi, koji ne sadrže šećer, med, jaja, masti, sir ili voće
19.08	Peciva, keks, kolači i ostali fini pekarski proizvodi, bez obzira na to da li sadrže kakao ili ne, i to u bilo kojoj mjeri
21.02	Ekstrakti, esencije ili koncentрати, kafe, čaja ili mate čaja; priprema s osnovom od tih ekstrakata, esencija ili koncentrata
22.05	Vino od svježeg grožđa; šira od grožđa čija je fermentacija zaustavljena dodavanjem alkohola
22.08	Nedenaturisani etanol sa sadržajem alkohola od 80 % ili više; denaturisani etanoli (uključujući etil alkohol i neutralna alkoholna pića) s bilo kojim sadržajem etanola
22.09	Alkoholna pića (osim onih iz tarifnog broja 22.08); likeri i ostala alkoholna pića; složeni alkoholne preparati (poznati kao „koncentrovani ekstrakti“) za proizvodnju pića
25.01	Prirodna so (uključujući kamenu so, morsku so i jestivu so); čisti natrijum hlorid; slani rastvori, morska voda

- 2 -

Opis proizvoda

Radna verzija

- 1 -

Br. Briselske
nomenklature

25.03	Sumpor svih vrsta, osim sublimisanog sumpora, taloženog sumpora i koloidnog sumpora
25.30	Čvrsti prirodni borati i njegovi koncentraciji (pečeni ili nepečeni) isključujući borate izlučene iz prirodnog rasola; čvrsta prirodna borna kiselina s masenim udjelom H_3BO_3 do 85 % računato na suvom proizvodu
ex 26.01	Rude olova i cinka
ex 26.03	Pepeo i ostaci, koji sadrže cink
27.10	Nafta i ulja, osim sirova; proizvodi koji nijesu drugdje navedeni ili uključeni, s najmanje 70 % masenog udjela nafte i ulja, s tim da je ulje osnovni sastojak tih proizvoda
27.11	Naftni gasovi i drugi gasovi ugljovodonici
27.12	Vazelin
ex 27.13	Parafinski vosak, vosak iz nafte ili bituminoznih materijala, parafinski otpaci obojeni ili ne, osim voska ozokerita, lignita i treseta
ex 28.01	Sirov jod i brom
28.02	Sumpor, sublimisan ili taložen; koloidni sumpor
ex 28.11	Arsenov pentoksid
28.12	Bor-trioksid i borna kiselina
28.33	Bromidi, oksibromidi, bromati i perbromati, i hipobromiti
ex 28.34	Jodidi i jodati
28.46	Borati i perborati
ex 29.04	Butilni i izobutilni alkoholi (osim tercijarnih butilnih alkohola)
ex 29.06	Fenoli, kresoli i ksilenoli
ex 32.01	Ekstrakti kebrača (<i>quebracho</i>) i mimoze
40.02	Sintetički kaučuk, uključujući sintetički lateks, vulkanizovan ili ne; faktis dobijen iz ulja
44.03	Drvo, neobrađeno, s korom ili bez ili samo oguljeno
44.04	Drvo, grubo izrezano ili polu izrezano, ali dalje neobrađeno
44.05	Drvo rezano testerom po dužini, prerezano ili oguljeno, ali dalje neobrađeno, debljine veće od 5 milimetara
45.01	Prirodna pluta, neobrađeno, drobljeno, granulirano ili mljeveno; otpaci od plute
45.02	Prirodna pluta u pločama, rebrima ili trakama (uključujući pravougaone ili četvrtaste oblike, izrezane za čepove ili zatvarače)
47.01	Celuloza dobijena mehaničkim ili hemijskim putem iz bilo kojeg vlaknastog biljnog materijala
50.02	Sirova svila (nepredena)
50.03	Otpaci svile (uključujući svilčeve čaure nepodobne za navijanje, otpatke svile i razvučene ili rastrgane krpe)
50.04	Svileno predivo, osim prediva iz otpadaka svile, koja nije namijenjena za maloprodaju
50.05	Predivo od otpada svile osim otpada neobrađene svile, nepripremljena u pakovanju za maloprodaju
ex 62.03	Korišćene vreće i torbe; od jute, vrste koja se koristi za pakovanje robe
ex 70.19	Staklene perlice, imitacije bisera, imitacije dragog i poludragog kamenja, imitacije sintetičkog kamena i sličnih dekorativnih staklenih proizvoda

- 2 -

Opis proizvoda

Radna verzija

- 1 -

Br. Briselske
nomenklature

ex 73.02	Fero-legure (osim fero-mangana s visokim udjelom ugljenika)
76.01	Neobrađeni aluminijum; otpaci i ostaci aluminija ¹
77.01	Neobrađeni magnezijum; otpaci i ostaci magnezijuma (osim piljevine standardne veličine) ²
78.01	Neobrađeno olovo (uključujući posrebrano olovo); otpaci i ostaci olova ³
79.01	Cink sirov; neobrađeni cink; otpaci i ostaci cinka ⁴
ex 81.01	Tungsten (volfram) neobrađen, u prahu ⁵
ex 81.02	Molibden, neobrađen ⁶
ex 81.03	Tantal, neobrađeni ⁷
ex 81.04	Drugi osnovni metali, neobrađeni ⁸
ex 84.06	Motori za pogon motornih vozila, aviona, brodova, i ostalih plovila, djelovi takvih motora
ex 84.08	Reaktivni pogonski motori, djelovi i oprema za iste
84.45	Mašine za izradu metala ili metalnih karbida, osim mašina iz tarifnog broja 84.49 ili 84.50
84.48	Oprema i djelovi pogodni za upotrebu isključivo ili uglavnom uz mašine iz tarifnog broja 84.45 do 84.47, uključujući držače za rad ili držače alata, samootvarajuće glave za narezivanje navoja, razdiobne glave i ostale aparate za mašinske alate; držači alata za mehaničke ručne alate iz tarifnog broja 82.04, 84.49 ili 85.05
ex 84.63	Transmisioni djelovi za motore za pogon motornih vozila
87.06	Djelovi i dodaci za motorna vozila iz tarifnog broja 87.01, 87.02 ili 87.03
88.02	Letjelice, jedrilice i zmajevi; rotošuti
ex 88.03	Djelovi letjelica, jedrilica i zmajeva

- 2 -

Opis proizvoda

-
- ¹ Stope carine primjenjive na poluproizvode preispituju se prema stopi utvrđenoj za neobrađene metale, u skladu s postupkom iz člana 21 stav 2 ovog ugovora.
- ² Stope carine primjenjive na poluproizvode preispituju se prema stopi utvrđenoj za neobrađene metale, u skladu s postupkom iz člana 21 stav 2 ovog ugovora.
- ³ Stope carine primjenjive na poluproizvode preispituju se prema stopi utvrđenoj za neobrađene metale, u skladu sa postupkom iz člana 21 stav 2 ovog ugovora.
- ⁴ Stope carine primjenjive na poluproizvode preispituju se prema stopi utvrđenoj za neobrađene metale, u skladu s postupkom iz člana 21 stav 2 ovog ugovora.
- ⁵ Stope carine primjenjive na poluproizvode preispituju se prema stopi utvrđenoj za neobrađene metale, u skladu s postupkom iz člana 21 stav 2 ovog ugovora.
- ⁶ Stope carine primjenjive na poluproizvode preispituju se prema stopi utvrđenoj za neobrađene metale, u skladu s postupkom iz člana 21 stav 2 ovog ugovora.
- ⁷ Stope carine primjenjive na poluproizvode preispituju se prema stopi utvrđenoj za neobrađene metale, u skladu s postupkom iz člana 21 stav 2 ovog ugovora.
- ⁸ Stope carine primjenjive na poluproizvode preispituju se prema stopi utvrđenoj za neobrađene metale, u skladu s postupkom iz člana 21 stav 2 ovog ugovora.

LISTA IZ ČLANA 38 OVOG UGOVORA

- 1 -

Br. Briselske
nomenklature

Poglavlje 1	Žive životinje
Poglavlje 2	Meso i jestivi klanički proizvodi
Poglavlje 3	Ribe, rakovi i mekušci
Poglavlje 4	Mlijeko i drugi mliječni proizvodi; ptičja jaja; prirodni med
Poglavlje 5	
05.04	Crijeva, mjehuri i želuci životinja (osim riba), cijeli i njihovi djelovi
05.15	Proizvodi životinjskog porijekla koji nijesu drugdje navedeni ili uključeni; mrtve životinje iz poglavlja 1 ili poglavlja 3, neupotrebljive za ljudsku prehranu
Poglavlje 6	Živo drveće i druge biljke; lukovice, korijenje i slično; rezano cvijeće i ukrasno lišće
Poglavlje 7	Jestivo povrće, neko korijenje i gomolji
Poglavlje 8	Jestivo voće i orašasti plodovi; kore lubenica ili agruma
Poglavlje 9	Kafa, čaj i začini, osim mate čaja (tarifni broj 09.03)
Poglavlje 10	Žitarice
Poglavlje 11	Proizvodi mlinske industrije; slad i škrob; gluten; inulin
Poglavlje 12	Uljano sjemenje i plodovi; razne žitarice, sjemena i plodovi; industrijsko i ljekovito bilje; slama i stočna hrana
Poglavlje 13 ex 13.03	Pektin
Poglavlje 15	
15.01	Salo i ostala zasićena svinjska mast; zasićena mast živine
15.02	Nezasićena mast goveda, ovaca ili koza; loj (uključujući „premier jus“) proizveden iz tih masti
15.03	Stearin od svinjske masti, stearin iz ulja i lojni stearin; ulje svinjske masti, oleo-margarin i lojno ulje, neemulgovan i nemiješan ili pripremljen na bilo koji način
15.04	Masti i ulja od ribe i morskih sisara, rafinirani ili nerafinirani
15.07	Stabilna biljna ulja, tečna ili čvrsta, sirova, rafinirana ili pročišćena
15.12	Životinjske ili biljne masti i ulja, hidrogenovana, rafinirana ili nerafinirana, ali dalje neobrađena
15.13	Margarin, proizvodi od loja i drugi pripremljeni proizvodi od jestivih masnoća
15.17	Ostaci iz proizvodnje masti i ulja ili voska životinjskog ili biljnog porijekla
Poglavlje 16	Prerađevine od mesa, riba, rakova ili mekušaca
Poglavlje 17	
17.01	Šećer od šećerne repe ili šećerne trske, u čvrstom stanju
17.02	Ostali šećeri; šećerni sirupi; vještački med (pomiješan s prirodnim medom ili ne); karamel
17.03	Melase s dodatkom boje ili ne
Poglavlje 18	

- 2 -

Opis proizvoda

Radna verzija

- 1 -

Br. Briselske
nomenklature
18.01

- 2 -

Opis proizvoda

Kakao u zrnu, cijeli ili lomljen, sirov ili pržen

Radna verzija

- 1 -

Br. Briselske
nomenklature

18.02

Ljuske kaka, kožice i otpaci

Poglavlje 20

Proizvodi od povrća, voća ili ostalih djelova biljaka

Poglavlje 22

22.04

Šira od grožđa, u fermentaciji ili sa zaustavljenim vrenjem bez dodavanja alkohola

22.05

Vino od svježeg grožđa; šira od grožđa čija je fermentacija zaustavljena dodavanjem alkohola

22.07

Druga fermentisana pića (npr. jabukovača, kruškovača ili medovina)

Poglavlje 23

Ostaci i otpaci od prehrambene industrije; pripremljena životinjska hrana

Poglavlje 24

24.01

Nepretrađeni duvan; duvanski otpaci

Poglavlje 45

45.01

Prirodna pluta, neobrađena, drobljena, granulirana ili mljevena; otpaci od plute

Poglavlje 54

54.01

Lan, sirov ili prerađeni, ali nepredeni; lanena kučina i otpaci (uključujući otpatke od prediva i raščupane tekstilne materijale)

Poglavlje 57

57.01

Prava konoplja (*Cannabis sativa*), sirova ili prerađena, ali nepredena; kučina i otpaci od konoplje (uključujući otpatke od prediva i raščupane tekstilne materijale)

- 2 -

Opis proizvoda

Aneks III

SPISAK NEVIDLJIVIH TRANSAKCIJA IZ ČLANA 106 OVOG UGOVORA

- Pomorske vozarine, uključujući zakup broda, lučke troškove, naknade za ribarske brodice itd.
- Vozarine za plovidbu unutrašnjim plovnim putevima, uključujući zakup broda.
- Drumski prevoz: putnici i vozarine, uključujući zakup.
- Avionski prevoz: putnici i vozarine, uključujući zakup.

Plaćanja međunarodnih avionskih karata i naplata viška prtljaga od strane putnika; plaćanje nadoknada međunarodne avio vozarine i zakupljenih letova.

Radna verzija

Prihodi od prodaje međunarodnih avionskih karata, naplate viška prtljaga, nadoknada za međunarodnu avio vozarinu i zakupljenih letova.

- Za sve vrste pomorskog prevoza: lučke usluge (točenje goriva i nabavka, održavanje, popravke, troškovi za posadu itd).

Za sve vrste prevoza unutrašnjim plovnim putevima: lučke usluge (točenje goriva i nabavka, održavanje i manje popravke opreme, troškovi za posadu itd).

Za sva sredstva komercijalnog drumskog prevoza: gorivo, ulje, manje popravke, garažiranje, troškovi za vozače i posadu itd.

Za sve vrste avio prevoza: operativni troškovi i opšti režijski troškovi, uključujući popravke aviona i aviotransportne opreme.

- Naknade za skladištenje i odlaganje, troškovi carinjenja.
- Carine i naknade.
- Naknade za tranzit.
- Naknade za popravke i sastavljanje.

Obrada, završna obrada, ispunjenje ugovorenog posla i ostalih usluga iste prirode.

- Popravka brodova.

Popravka prevoznih sredstava, osim brodova i aviona.

Radna verzija

- Tehnička pomoć (pomoć u odnosu na proizvodnju i distribuciju robe i usluga u svim fazama, pružena u ograničenom vremenskom periodu u skladu s posebnom svrhom takve pomoći koja uključuje npr. savjet ili posjetu stručnjaka, pripremu planova i nacрта, nadzor proizvodnje, istraživanje tržišta, obuku osoblja).

- Provizija i brokerska provizija.

Dobit stečena transportnim poslovima ili prodajom prekrcaja.

Bankarske provizije i nadoknade.

Troškovi reprezentacije.

- Oglašavanje u svim medijima.
- Poslovna putovanja.
- Učestvovanje filijala i ogranaka u režijskim troškovima matičnih preduzeća sa sjedištem u inostranstvu i obratno.
- Građevinski poslovi (izgradnja i održavanje zgrada, puteva, mostova, luka itd. koje obavljaju specijalizovana preduzeća i, uopšte, po utvrđenim cijenama nakon otvorenog poziva na podnošenje ponuda).
- Razlike, marže i dospjeli depoziti u odnosu na poslovanje na terminskoj robnoj berzi u skladu s uobičajenom *bona fide* trgovačkom praksom.
- Turizam.
- Putovanja u privatne svrhe (obrazovanje).

Radna verzija

- Putovanja u privatne svrhe (zdravlje).
- Putovanja u privatne svrhe (porodica).
- Pretplata na novine, časopise, knjige, muzičke publikacije.

Novine, časopisi, knjige, muzičke publikacije i snimci.

- Razvijeni filmovi, komercijalni, dokumentarni, obrazovni itd. (iznajmljivanje, članarine, pretplate, nadoknade za umnožavanje i sinhronizaciju, itd.)
- Članarine.
- Tekuće održavanje i popravke privatne imovine u inostranstvu.
- Državni rashodi (službena predstavništva u inostranstvu, doprinosi međunarodnim organizacijama).
- Takse, sudski troškovi, troškovi registracije patenata i zaštitnih znakova.

Naknade štete.

Povraćaj novca u slučaju otkaza ugovora i povraćaj novca u slučaju preplate.

Novčane kazne.

- Periodične uplate u vezi s javnim prevozom i poštanskim, telegrafskim i telefonskim uslugama.
- Devizna odobrenja izdata sopstvenim državljanima ili stranim državljanima koji se iseljavaju.

Radna verzija

- Devizna odobrenja izdata sopstvenim državljanima ili stranim državljanima koji se vraćaju u svoju zemlju porijekla.
  - Plate i zarade (graničnih ili sezonskih radnika i ostalih nerezidenata, ne dovodeći u pitanje prava države da zakonski uredi uslove zapošljavanja stranih državljana).
  - Doznake emigranata (ne dovodeći u pitanje prava države da zakonski uredi uslove imigracije).
  - Naknade.
  - Dividende i udjeli u dobiti.
  - Kamate na obveznice, hipoteke itd.
  - Najam i zakup.
  - Ugovorna amortizacija (uz izuzetak prenosa u vezi s amortizacijom koja ima karakter očekivanih ponovnih isplata ili otpust zaostalih dugovanja).
  - Dobit od obavljanja poslovne djelatnosti.
  - Autorski honorari.
- Patenti, industrijski dizajni, zaštitni znakovi i pronalasci (prenos i dodjela licenci za patentna prava, industrijske dizajne, zaštitne znakove i pronalaskes, bez obzira na to da li su zaštićeni zakonom ili ne, i prenosi koji proizlaze iz takvog ustupanja ili dodjele licence).
- Konzularni prihodi.
  - Penzije i drugi prihodi slične prirode.

Radna verzija

Alimentacija koja potiče iz zakonske obaveze izdržavanja ili koja je utvrđena odlukom suda i finansijska pomoć u slučaju poteškoća.

Prenos u ratama sredstava iz jedne države članice od strane lica koja su nastanjena u drugoj državi članici, čiji lični dohodak u toj državi članici nije dovoljan za pokrivanje troškova života.

- Transakcije i prenosi u vezi s direktnim osiguranjem.
- Transakcije i prenosi u vezi s reosiguranjem i retrocesijom.
- Odobravanje i povraćaj sredstava komercijalnih ili industrijskih zajmova.
- Prenos manjih iznosa u inostranstvo.
- Troškovi izrade dokumentacije bilo koje vrste koje snose ovlašćene mjenjačnice.
- Sportske nagrade i zarade na trkama.
- Nasljedstva.
- Mirazi.

PREKOMORSKE ZEMLJE I TERITORIJE
NA KOJE SE PRIMJENJUJU ODREDBE DIJELA IV OVOG UGOVORA

Francuska Zapadna Afrika: Senegal, Francuski Sudan, Francuska Gvineja, Obala Slonovače, Dahomej, Mauritanija, Niger i Gornja Volta,

Francuska Ekvatorijalna Afrika: Srednji Kongo, Ubangi-Šari, Čad i Gabon,

Sveti Petar i Mikelon, Komorska ostrva, Madagaskar i pridružene teritorije, Francuski Somalilend, Nova Kaledonija i pridružene teritorije, francuske kolonije u Okeaniji, Južne i Antarktičke Teritorije,

Autonomna Republika Togolend,

Starateljska teritorija Kameruna pod francuskom upravom,

Belgijski Kongo i Ruanda-Urundi,

Starateljska teritorija Somalilenda pod italijanskom upravom,

Holandska Nova Gvineja.

II

PROTOKOLI

PROTOKOL

O

STATUTU EVROPSKE INVESTICIONE BANKE

VISOKE STRANE UGOVORNICE,

S NAMJEROM da utvrde Statut Evropske investicione banke prema članu 129 ovog ugovora,

SAGLASILE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu uz ovaj ugovor:

Član 1

Osniva se Evropska investiciona banka prema članu 129 ovog ugovora (u daljem tekstu: Banka); ona svoje funkcije i djelatnosti obavlja u skladu s odredbama ovog ugovora i ovog statuta.

Sjedište Banke zajedničkom saglasnošću određuju vlade država članica.

Član 2

Zadatak Banke utvrđuje se članom 130 ovog ugovora.

Član 3

U skladu s članom 129 ovog ugovora, članice Banke su:

- Kraljevina Belgija;
- Savezna Republika Njemačka;
- Republika Francuska;
- Republika Italija;
- Veliko Vojvodstvo Luksemburg;
- Kraljevina Holandija.

Član 4

1. Kapital Banke iznosi hiljadu miliona obračunskih jedinica, koje upisuju države članice kako slijedi:

Njemačka	300 miliona
Francuska	300 miliona
Italija	240 miliona
Belgija	86,5 miliona
Holandija	71,5 miliona
Luksemburg	2 miliona

Radna verzija

Vrijednost obračunske jedinice iznosi 0,88867088 grama čistog zlata.

Države članice odgovaraju samo do visine svog udjela u upisanom, a ne u uplaćenom kapitalu.

2. Pristupanjem novog člana, upisani kapital povećava se za iznos koji odgovara kapitalu koji unosi novi član.
3. Savjet guvernera može, odlučujući jednoglasno, povećati upisani kapital.
4. Udio člana u upisanom kapitalu ne može se prenositi, zalagati niti plijeniti.

Član 5

1. Države članice uplaćuju 25 % upisanog kapitala u pet jednakih rata koje dopijevaju najkasnije dva, devet, šesnaest, dvadeset tri i trideset mjeseci nakon stupanja na snagu ovog ugovora.

Četvrtina svake rate plaća se u zlatu ili u slobodnoj konvertibilnoj valuti, a tri četvrtine u nacionalnoj valuti.

2. Odbor direktora može zahtijevati uplatu preostalih 75 % iznosa upisanog kapitala, u mjeri u kojoj je to neophodno radi ispunjavanja obaveza Banke prema njenim zajmodavcima.

Svaka država članica takvu uplatu obavlja srazmjerno svom udjelu u upisanom kapitalu, u valutama koje su Banci potrebne za ispunjenje navedenih obaveza.

Član 6

1. Savjet guvernera može, na predlog Odbora direktora, kvalifikovanom većinom glasova odlučiti da države članice odobre Banci posebne zajmove uz kamatu, ako je to neophodno, i u mjeri u kojoj su Banci takvi zajmovi potrebni radi finansiranja određenih projekata i ukoliko Odbor direktora utvrdi da Banka ne može dobiti neophodna sredstva na tržištu kapitala pod uslovima koji odgovaraju prirodi i svrsi projekata koji se finansiraju.
2. Posebni zajmovi ne smiju se uzimati do početka četvrte godine nakon stupanja na snagu ovog ugovora. Oni ne smiju premašivati 400 miliona obračunskih jedinica ukupno i 100 miliona obračunskih jedinica godišnje.
3. Rok otplate posebnih zajmova određuje se u zavisnosti od roka otplate zajmova ili garancija koje Banka namjerava da odobri iz sredstava posebnih zajmova; taj rok ne smije prelaziti dvadeset godina. Savjet guvernera može, na predlog Odbora direktora, kvalifikovanom većinom glasova odlučiti o prevremenoj otplati posebnih zajmova.
4. Kamatna stopa na posebne zajmove iznosi 4 % godišnje, osim ako Savjet guvernera, uzimajući u obzir trend i nivo kamatnih stopa na tržištu kapitala, odredi drugačiju stopu.
5. Države članice odobravaju posebne zajmove srazmjerno svom udjelu u upisanom kapitalu; isplata se obavlja u nacionalnoj valuti u roku od šest mjeseci od zahtjeva za takve zajmove.
6. Ako Banka pokrene postupak likvidacije, posebni zajmovi koje su odobrile države članice otplaćuju se tek nakon izmirenja ostalih dugova Banke.

Član 7

1. Ako se paritet valute države članice smanji u odnosu na obračunsku jedinicu utvrđenu članom 4, iznos udjela u kapitalu koji ta država članica plaća u nacionalnoj valuti usklađuje se srazmjerno promjeni pariteta dodatnom uplatom u korist Banke. Međutim, iznos koji je predmet usklađivanja ne smije prelaziti ukupan iznos zajmova koje je Banka odobrila u odnosnoj valuti i novčana sredstava Banke u toj valuti. Uplata se vrši u roku od dva mjeseca ili, u mjeri u kojoj se odnosi na zajmove, na datume njihovog dospijeca.
2. Ukoliko se paritet valute države članice poveća u odnosu na obračunsku jedinicu utvrđenu članom 4, iznos udjela u kapitalu koji ta država članica plaća u nacionalnoj valuti usklađuje se srazmjerno promjeni pariteta povraćajem odgovarajućeg dijela uplaćenog iznosa toj državi. Međutim, iznos koji je predmet usklađivanja ne smije prelaziti ukupan iznos zajmova koje je Banka odobrila u odnosnoj valuti i novčana sredstava Banke u toj valuti. Isplata se vrši u roku od dva mjeseca ili, u mjeri u kojoj se odnosi na zajmove, na datume njihovog dospijeca.
3. Paritet valute države članice u odnosu na obračunsku jedinicu utvrđenu članom 4 jeste odnos između mase čistog zlata koju sadrži ta obračunska jedinica i mase čistog zlata koja odgovara paritetu te valute dostavljenom Međunarodnom monetarnom fondu. U nedostatku toga, paritet se određuje na osnovu deviznog kursa koji država članica primjenjuje na tekuća plaćanja u odnosu s valutom koja je izražena ili zamjenjiva u zlatu.
4. Savjet guvernera može odlučiti da se st. 1 i 2 ne primjenjuju u slučaju jedinstvenog odnosa izmjene pariteta svih valuta svih članica Međunarodnog monetarnog fonda ili svih članica Banke.

Član 8

Bankom upravljaju i vode je Savjet guvernera, Odbor direktora i Upravni odbor.

Član 9

1. Savjet guvernera sastoji se od ministara koje određuju države članice.
2. Savjet guvernera donosi opšte direktive o kreditnoj politici Banke, s posebnom naznakom ciljeva koje treba ostvariti pri postepenom uspostavljanju zajedničkog tržišta.

Savjet guvernera obezbjeđuje sprovođenje ovih direktiva.

3. Uz to, Savjet guvernera:
  - (a) odlučuje o povećanju upisanog kapitala u skladu s članom 4 stav 3;
  - (b) izvršava ovlašćenja predviđena članom 6 u pogledu posebnih zajmova;
  - (c) izvršava ovlašćenja predviđena čl. 11 i 13 u pogledu imenovanja i razrješenja članova Odbora direktora i Upravnog odbora;
  - (d) daje izuzetna odobrenja predviđena članom 18 stav 1;
  - (e) odobrava godišnje izvještaje Odbora direktora;
  - (f) odobrava godišnji bilans stanja i bilans uspjeha;
  - (g) izvršava ovlašćenja i funkcije predviđene čl. 7, 14, 17, 26 i 27;
  - (h) odobrava poslovnik Banke.
4. Savjet guvernera je, u okviru ovog ugovora i ovog statuta, ovlašten da jednoglasno donosi sve odluke koje se odnose na obustavljanje poslovanja Banke i njenu eventualnu likvidaciju.

Član 10

Osim ako je ovim statutom određeno drugačije, odluke Savjeta guvernera donose se većinom glasova njegovih članova. Savjet guvernera glasa u skladu s odredbama člana 148 ovog ugovora.

Član 11

1. Odbor direktora isključivo je nadležan za donošenje odluka o odobravanju zajmova i garancija kao i odluka o podizanju zajmova; Odbor direktora određuje kamatne stope na odobrene zajmove, kao i provizije za garancije; stara se o pravilnom vođenju Banke; obezbjeđuje upravljanje Bankom u skladu s odredbama ovog ugovora i ovog statuta kao i opštim direktivama koje donese Savjet guvernera.

Na kraju finansijske godine, Odbor direktora podnosi izvještaj Savjetu guvernera i nakon odobrenja Savjeta guvernera isti objavljuje.

2. Odbor direktora sastoji se od dvanaest direktora i dvanaest zamjenika.

Direktore imenuje Savjet guvernera na period od pet godina na predlog država članica i Komisije kako slijedi:

- 2 direktora zajedničkom saglasnošću predlažu zemlje Beneluksa;
- 3 direktora predlaže Savezna Republika Njemačka;
- 3 direktora predlaže Republika Francuska;
- 3 direktora predlaže Republika Italija;
- 1 direktora predlaže Komisija.

Radna verzija

Direktori mogu biti ponovo imenovani.

Svakom direktoru pomaže jedan zamjenik imenovan pod istim uslovima i u skladu s istim postupkom kao i direktori.

Zamjenici mogu učestvovati na sastancima Odbora direktora; oni nemaju pravo glasa, osim kada zamjenjuju direktora koji je spriječen da prisustvuje.

Sastancima Odbora direktora predsjedava predsjednik Upravnog odbora ili, u njegovom odsustvu, jedan od potpredsjednika, ali ne učestvuje u glasanju.

Članovi Odbora direktora biraju se iz reda lica čija su nezavisnost i sposobnost izvan svake sumnje; oni odgovaraju isključivo Banci.

3. Savjet guvernera može, kvalifikovanom većinom glasova, donijeti odluku o razrješenju direktora s dužnosti samo u slučaju ako on više ne ispunjava uslove potrebne za obavljanje njegovih dužnosti.

Ako godišnji izvještaj nije odobren, Odbor direktora podnosi ostavku.

4. Svako mjesto koje je upražnjeno zbog smrti, dobrovoljne ostavke, razrješenja ili kolektivne ostavke popunjava se u skladu s odredbama stava 2. Novoizabrani član imenuje se na period do isteka mandata člana kojeg zamjenjuje, osim u slučaju promjene Odbora direktora u cjelosti.

5. Savjet guvernera određuje naknadu za članove Odbora direktora. Savjet guvernera, odlučujući jednoglasno, utvrđuje aktivnosti koje su nespojive s obavljanjem dužnosti direktora ili zamjenika direktora.

Član 12

1. U Odboru direktora, svaki direktor ima jedan glas.

Radna verzija

2. Izuzev ako je ovim statutom predviđeno drugačije, odluke Odbora direktora donose se prostom većinom glasova članova s pravom glasa. Za kvalifikovanu većinu glasova potrebno je osam glasova za. Poslovníkom Banke utvrđuje se broj članova Odbora direktora koji čini kvorum potreban za donošenje odluka.

Član 13

1. Upravni odbor čine predsjednik i dva potpredsjednika koje imenuje Savjet guvernera na predlog Odbora direktora i to na period od šest godina. Oni se mogu ponovo imenovati.

2. Na predlog Odbora direktora koji je usvojen kvalifikovanom većinom glasova, Savjet guvernera može, kvalifikovanom većinom glasova, razriješiti dužnosti člana Upravnog odbora.

3. Upravni odbor odgovoran je za tekuće poslovanje Banke, pod vođstvom predsjednika i pod nadzorom Odbora direktora.

Upravni odbor priprema odluke Odbora direktora, naročito odluke o podizanju zajmova, kao i one o odobravanju zajmova i garancija; Upravni odbor obezbjeđuje i sprovođenje navedenih odluka.

4. Upravni odbor odlučuje većinom glasova pri davanju mišljenja o predlozima za podizanje zajmova ili odobravanje zajmova i garancija.

5. Savjet guvernera određuje visinu naknade za članove Upravnog odbora i utvrđuje koje su djelatnosti nespojive s obavljanjem njihovih dužnosti.

6. Predsjednik ili, u slučaju njegove spriječenosti, potpredsjednik, zastupa Banku u sudskim i drugim predmetima.

Radna verzija

7. Zvaničnici i ostali zaposleni Banke su pod rukovodstvom predsjednika. On ih zapošljava i otpušta. Pri izboru osoblja, u obzir se uzimaju ne samo lična sposobnost i kvalifikacije, nego i pravedna zastupljenost državljana država članica.
8. Upravni odbor i osoblje Banke odgovaraju samo Banci i potpuno su nezavisni u obavljanju svojih dužnosti.

Član 14

1. Tročlani Odbor svake godine provjerava pravilnost poslovanja i knjigovodstva Banke. Članove Odbora, na osnovu njihovih kvalifikacija, imenuje Savjet guvernera.
2. Odbor potvrđuje da su bilans stanja i bilans uspjeha u skladu s računovodstvenim iskazima i da vjerno odražavaju položaj Banke u odnosu na njenu aktivnu i pasivu.

Član 15

Banka saraduje sa svakom državom članicom preko organa koji odredi ta država. U finansijskom poslovanju, Banka koristi usluge emisije banke odnosno države članice ili druge finansijske institucije koju odobri ta država.

Član 16

1. Banka saraduje sa svim međunarodnim organizacijama koje djeluju u sličnoj oblasti kao i ona.
2. Banka teži uspostavljanju svih korisnih kontakata u interesu saradnje s bankarskim i finansijskim institucijama u zemljama u kojima obavlja svoje poslovanje.

Član 17

Na zahtjev države članice ili Komisije, ili na sopstvenu inicijativu, Savjet guvernera tumači ili dopunjava direktive koje donosi u skladu s članom 9 ovog statuta, u skladu s istim odredbama koje uređuju njihovo donošenje.

Član 18

1. U okviru svog zadatka određenog članom 130 ovog ugovora, Banka odobrava zajmove svojim članovima ili privatnim ili javnim preduzećima za investicione projekte koji se sprovode na evopskim teritorijama država članica, u mjeri u kojoj ta sredstva nijesu dostupna iz drugih izvora pod razumnim uslovima.

Međutim, Banka može izuzetno, na osnovu odobrenja Savjeta guvernera o kojem se odlučuje jednoglasno na predlog Odbora direktora, odobriti zajmove za investicione projekte koji se u cjelosti ili djelimično sprovode izvan evropskih teritorija država članica.

2. Zajmovi se u najvećoj mogućoj mjeri odobravaju samo pod uslovom da se uz njih koriste i drugi izvori finansiranja.

3. Banka uslovljava odobrenje zajmova preduzeću ili organu koji nije država članica garancijom države članice na čijoj se teritoriji projekat sprovodi ili drugim odgovarajućim garancijama.

4. Banka može dati garanciju za zajmove koje ugovore privatna ili javna preduzeća ili drugi organi radi sprovođenja projekata predviđenih članom 130 ovog ugovora.

5. Ukupan iznos nepodmirenih zajmova i garancija koje odobri Banka ne smije prelaziti 250 % iznosa njenog upisanog kapitala.

Radna verzija

6. Banka se štiti od kursnih rizika time što u ugovore o zajmovima i garancijama uključuje one klauzule koje smatra prikladnim.

Član 19

1. Kamatne stope na zajmove i provizije na garancije Banke prilagođavaju se uslovima koji preovladavaju na tržištu kapitala i računaju tako da prihod od istih omogućuje Banci da ispunjava svoje obaveze, pokriva svoje troškove i uspostavi rezervni fond predviđen članom 24.

2. Banka ne odobrava popuste na kamatne stope. Ako je sniženje kamatne stope poželjno s obzirom na prirodu projekta koji se finansira, odnosno država članica ili neka treća ustanova može odobriti pomoć u plaćanju kamata u mjeri u kojoj je to usklađeno s odredbama člana 92 ovog ugovora.

Član 20

U poslovanju sa zajmovima i garancijama, Banka poštuje sljedeća načela:

1. Banka obezbjeđuje da se sredstva u najvećoj mogućoj mjeri racionalno koriste u interesu Zajednice.

Zajmove ili garancije Banka odobrava samo:

- (a) ako se, u slučaju projekata koje izvode preduzeća iz proizvodnog sektora, plaćanje kamata i amortizacije pokriva iz dobiti od poslovanja ili, u drugim slučajevima, preuzimanjem obaveze države članice u kojoj se projekat sprovodi ili na neki drugi način, i
- (b) ako izvođenje projekta doprinosi povećanju ekonomske produktivnosti uopšteno i podstiče uspostavljanje zajedničkog tržišta.

Radna verzija

2. Banka ne smije sticati udjele u preduzeću niti preuzimati odgovornost u njegovom rukovodstvu, osim ako je to neophodno radi zaštite njenih prava pri povraćaju sredstava koja su data na zajam.
3. Banka može raspolagati svojim potraživanjima na tržištu kapitala i može, u tu svrhu, tražiti od svojih dužnika da izdaju obveznice ili druge hartije od vrijednosti.
4. Ni Banka ni države članice ne smiju postavljati uslove koji bi određivali da je pozajmljena sredstva neophodno potrošiti unutar određene države članice.
5. Banka može, kao uslov za odobrenje zajmova, zahtijevati raspisivanje međunarodnih tendera.
6. Banka ne smije, ni u cjelosti ni djelimično, finansirati projekte kojima se protivi država članica na čijoj se teritoriji oni treba da se sprovedu.

Član 21

1. Zahtjevi za zajmove ili garancije mogu se uputiti Banci preko Komisije ili države članice na čijoj će se teritoriji projekat sprovoditi. Preduzeće može podnijeti zahtjev za zajam ili garanciju i Banci neposredno.
2. Zahtjevi upućeni preko Komisije podnose se na mišljenje državi članici na čijoj će se teritoriji projekat sprovoditi. Zahtjevi upućeni preko države članice podnose se na mišljenje Komisiji. Zahtjevi koje je neposredno podnijelo preduzeće podnose se na mišljenje odnosnoj državi članici i Komisiji.

Odnosna država članica i Komisija daju svoja mišljenja u roku od dva mjeseca. Ako u tom roku ne dostave svoje mišljenje, Banka može smatrati da nemaju primjedbi na odnosni projekat.

3. Odbor direktora odlučuje o zahtjevima za zajmove ili garancije koje mu dostavi Upravni odbor.

Radna verzija

4. Upravni odbor ispituje da li su mu dostavljeni zahtjevi za zajmove ili garancije u skladu s odredbama ovog statuta, naročito s članom 20. Kada Upravni odbor smatra da zajam ili garanciju treba odobriti, on podnosi Odboru direktora nacrt ugovora; Upravni odbor može dati pozitivno mišljenje uz one uslove koje smatra neophodnim. U slučaju da se Upravni odbor protivi odobrenju zajma ili garancije, isti podnosi relevantnu dokumentaciju zajedno sa svojim mišljenjem Odboru direktora.
5. U slučaju da Upravni odbor dâ nepovoljno mišljenje, Odbor direktora može odobriti zajam ili garanciju samo jednoglasnom odlukom.
6. Kad Komisija dâ nepovoljno mišljenje, Odbor direktora može odobriti zajam ili garanciju samo jednoglasnom odlukom u čijem donošenju ne učestvuje direktor kog je predložila Komisija.
7. Kad Upravni odbor i Komisija daju nepovoljno mišljenje, Odbor direktora ne može odobriti zajam ili garanciju.

Član 22

1. Banka pozajmljuje sredstva neophodna za obavljanje svojih zadataka na međunarodnim tržištima kapitala.
2. Banka može pozajmiti sredstva na tržištu kapitala države članice u skladu sa zakonskim odredbama koje se primjenjuju na unutrašnje emisije ili, ako nema takvih odredaba u državi članici, nakon što Banka i odnosna država članica saglasno utvrde i postignu sporazum o predloženom zajmu.

Nadležni organi odnosne države članice mogu odbiti da daju svoju saglasnost samo ukoliko postoji bojazan od ozbiljnog poremećaja na tržištu kapitala te države.

Član 23

1. Banka može koristiti sva raspoloživa sredstva koja joj trenutno ne trebaju za ispunjavanje svojih obaveza na sljedeće načine:
  - (a) može ulagati na tržištima novca;
  - (b) pridržavajući se odredaba člana 20 stav 2, može kupovati i prodavati hartije od vrijednosti koje sama izdaje ili koje izdaju oni koji su pozajmili sredstva od Banke;
  - (c) može obavljati bilo koje druge finansijske operacije povezane sa svojim ciljevima.
2. Ne dovodeći u pitanje odredbe člana 25, Banka, pri upravljanju sopstvenim ulaganjima, ne učestvuje ni u kakvoj valutnoj arbitraži koja nije neposredno potrebna za njeno poslovanje sa zajmovima ili ispunjenje obaveza koje proizilaze iz zajmova ili garancija koje ona odobrava.
3. Banka, u oblastima obuhvaćenim ovim članom, djeluje u dogovoru s nadležnim organima ili emisionom bankom odnosno države članice.

Član 24

1. Rezervni fond u iznosu od maksimalno 10 % upisanog kapitala uspostavlja se postepeno. Ako stanje pasive Banke to opravdava, Odbor direktora može odlučiti da se formiraju i dodatne rezerve. Do potpunog uspostavljanja rezervnog fonda on se održava iz:
  - (a) kamata na zajmove koje Banka odobri iz sredstava koja države članice uplaćuju prema članu 5;

Radna verzija

(b) kamata na zajmove koje Banka odobri iz sredstava od otplate zajmova iz tačke a;

u mjeri u kojoj taj prihod nije potreban za ispunjenje obaveza Banke ili radi pokrivanja njenih troškova.

2. Sredstva rezervnog fonda ulažu se tako da su u svako doba dostupna za ostvarenje svrhe fonda.

Član 25

1. Banka je u svakom trenutku ovlašćena da prenese svoja sredstva u valuti jedne države članice u valutu druge države članice radi finansijskog poslovanja u skladu sa svojim zadatkom određenim članom 130 ovog ugovora, a uzimajući u obzir odredbe člana 23 ovog statuta. Ako Banka raspolaže gotovinom ili sredstvima koja se mogu unovčiti u odnosnoj valuti, ona u najvećoj mogućoj mjeri izbjegava takve prenose.

2. Banka ne može mijenjati svoja sredstva u valuti države članice u valutu treće zemlje bez saglasnosti odnosno države članice.

3. Banka može slobodno raspolagati onim dijelom svog kapitala koji je uplaćen u zlatu ili konvertibilnoj valuti, kao i valutama pozajmljenim na tržištima izvan Zajednice.

4. Države članice obavezuju se da dužnicima Banke stave na raspolaganje valutu neophodnu za povraćaj glavnice i plaćanje kamata na zajmove ili provizija na garancije koje je odobrila Banka za projekte koji se sprovode na njihovim teritorijama.

Član 26

Ukoliko država članica ne ispuni članske obaveze koje proizilaze iz ovog statuta, naročito obavezu plaćanja svog udjela u upisanom kapitalu ili odobravanja posebnih zajmova ili otplate preuzetih zajmova, Savjet guvernera može, kvalifikovanom većinom glasova, donijeti odluku o obustavi odobravanja zajmova ili garancija toj državi članici ili njenim državljanima.

Takva odluka ne oslobađa državu članicu ili njene državljane obaveza prema Banci.

Član 27

1. Ukoliko Savjet guvernera odluči da obustavi poslovanje Banke, time prestaju sve njene djelatnosti, osim onih neophodnih za obezbjeđivanje pravilnog unovčenja, zaštite i očuvanja njene imovine i namirenja njenih obaveza.
2. U slučaju likvidacije, Savjet guvernera imenuje likvidatore i daje im uputstva za sprovođenje likvidacije.

Član 28

1. U svakoj državi članici Banka uživa najširu pravnu i poslovnu sposobnost koja se priznaje pravnim licima na osnovu njihovog domaćeg zakonodavstva; ona može sticati pokretnu i nepokretnu imovinu ili njima raspolagati i biti stranka u pravnom postupku.

Privilegije i imuniteti Banke utvrđuju se Protokolom predviđenim članom 218 ovog ugovora.

2. Imovina Banke izuzeta je od svih oblika zaplijene ili ekspropriacije.

Član 29

Sporove između Banke, s jedne strane, i njenih povjerilaca, dužnika ili bilo kojeg drugog lica, s druge strane, rješavaju nadležni nacionalni sudovi, osim kada je nadležnost prenesena na Sud pravde.

Banka ima adresu za dostavljanje podnesaka u svakoj državi članici. Međutim, ona može ugovorom odrediti posebnu adresu za dostavljanje podnesaka ili predvidjeti arbitražu.

Imovina i sredstva Banke mogu biti predmet zaplene ili prisilnog izvršenja samo na osnovu odluke suda.

Sačinjeno u Rimu, 25. marta 1957. godine.

P. A. SPAK (P. H. SPAAK)

ADENAUER (ADENAUER)

PINO (PINEAU)

Antonio SENJI (Antonio SEGNI)

BEH (BECH)

J. LUNS (J. LUNS)

Ž. Š. SNOA i DOPIER (J. Ch. SNOY et
d'OPPUERS)

HOLŠTAJN (HALLSTEIN)

M. FOR (M. FAURE)

Gaetano MARTINO (Gaetano MARTINO)

Lambert ŠAUS (Lambert SCHAUS)

J. LINTHORST HOMAN (J. LINTHORST
HOMAN)

PROTOKOL
O
NJEMAČKOJ UNUTRAŠNJOJ TRGOVINI I POVEZANIM PROBLEMIMA

VISOKE STRANE UGOVORNICE,

UZIMAJUĆI U OBZIR trenutnu situaciju koja postoji zbog podjele Njemačke,

SAGLASILE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu uz ovaj ugovor:

1. Budući da je trgovina između njemačkih teritorija na koje se primjenjuje Osnovni zakon Savezne Republike Njemačke i trgovina između njemačkih teritorija na koje se ne primjenjuje Osnovni zakon dio njemačke unutrašnje trgovine, primjena ovog ugovora u Njemačkoj ne zahtjeva izmjene u sadašnjem režimu koji se primjenjuje za tu trgovinu.
2. Svaka država članica obavještava ostale države članice i Komisiju o svakom trgovinskom sporazumu koji se odnosi na njemačke teritorije na koja se ne primjenjuje Osnovni zakon Savezne Republike Njemačke, kao i o svim odredbama za njegovo sprovođenje. Svaka država članica obezbjeđuje da sprovođenje takvih sporazuma nije u suprotnosti s načelima zajedničkog tržišta i naročito preduzima odgovarajuće mjere za sprečavanje štete koja bi mogla nastati u privredama drugih država članica.
3. Svaka država članica može preduzeti potrebne mjere radi sprečavanja poteškoća koje za nju proizilaze iz trgovine između druge države članice i njemačkih teritorija na koje se Osnovni zakon Savezne Republike Njemačke ne primjenjuje.

Sastavljeno u Rimu, 25. marta 1957. godine.

P. A. SPAK (P. H. SPAAK)

ADENAUER (ADENAUER)

PINO (PINEAU)

Antonio SENJI (Antonio SEGNI)

BEH (BECH)

J. LUNS (J. LUNS)

Ž. Š. SNOA i DOPIER (J. Ch. SNOY et
d'OPPUERS)

HOLŠTAJN (HALLSTEIN)

M. FOR (M. FAURE)

Gaetano MARTINO (Gaetano MARTINO)

Lambert ŠAUS (Lambert SCHAUS)

J. LINTHORST HOMAN (J. LINTHORST
HOMAN)

PROTOKOL
O
ODREĐENIM ODREDBAMA KOJE SE ODNOSU NA FRANCUSKU

VISOKE STRANE UGOVORNICE,

S NAMJEROM da u skladu s opštim ciljevima ovog ugovora riješe određene posebne probleme koji trenutno postoje,

SAGLASILE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu uz ovaj ugovor:

I. DAŽBINE I POMOĆ

1. Komisija i Savjet svake godine ispituju sistem pomoći za izvoz i posebnih uvoznih dažbina koje su na snazi u zoni franka.

Francuska Vlada, tokom tog ispitivanja, objavljuje mjere koje namjerava da preduzme radi umanjenja i racionalizacije te pomoći i dažbina.

Ona obavještava i Savjet i Komisiju o svim novim dažbinama koje namjerava da uvede radi dalje liberalizacije, kao i o svim prilagođavanjima pomoći i dažbina koje namjerava da izvrši u granicama najviše stope dažbina koja se primjenjuje 1. januara 1957. godine. Te različite mjere mogu biti predmet rasprave unutar tih institucija.

Radna verzija

2. Ukoliko Savjet smatra da neusklađenost šteti određenim sektorima industrije u drugim državama članicama, on može, kvalifikovanom većinom glasova na predlog Komisije, zahtijevati od francuske Vlade da preduzme određene mjere radi usklađivanja pomoći i dažbina u svakoj od sljedeće tri kategorije: sirovine, poluproizvodi i gotovi proizvodi. Ako francuska Vlada ne preduzme navedene mjere, Savjet, ponovo kvalifikovanom većinom glasova, odobrava drugim državama članicama preduzimanje zaštitnih mjera, čije uslove i pojedinosti određuje Savjet.

3. Ako je bilans tekućih plaćanja u zoni franka uravnotežen duže od jedne godine i ako su monetarne rezerve na zadovoljavajućem nivou, naročito u odnosu na obim njegove spoljne trgovine, Savjet može, kvalifikovanom većinom glasova na predlog Komisije, odlučiti da francuska Vlada mora ukinuti sistem dažbina i pomoći.

Ukoliko Komisija i francuska Vlada ne postignu saglasnost u vezi s pitanjem da li je nivo monetarnih rezervi zone franka zadovoljavajući, one upućuju pitanje na mišljenje licu ili organu koji zajedničkom saglasnošću odrede za arbitra. U slučaju neslaganja, arbitra određuje predsjednik Suda pravde.

Ukoliko se odluči da sistem dažbina i pomoći mora biti ukinut, ukidanje se vrši tako da se izbjegne rizik poremećaja ravnoteže u bilansima plaćanja; isti se može, naročito, sprovesti postepeno. Jednom kada se sistem ukine, odredbe ovog ugovora primjenjuju se u cjelosti.

Izraz „bilans tekućih plaćanja“ ima značenje koje su odredile međunarodne organizacije i Međunarodni monetarni fond; on obuhvata trgovinski bilans i nevidljive transakcije koje imaju karakter prihoda ili usluga.

II NAKNADA ZA PREKOVREMENI RAD

1. Države članice smatraju da će uspostavljanje zajedničkog tržišta do kraja prve faze dovesti do situacije u kojoj će broj sati nakon kojih se plaća prekovremeni rad i prosjek dodatnih plaćanja za prekovremeni rad u industriji odgovarati prosjeku postignutom u Francuskoj 1956.

Radna verzija

2. Ako do kraja prve faze ne nastane takva situacija, Komisija će odobriti Francuskoj da preduzme, u odnosu na sektor industrije pogođen nejednakostima u načinu plaćanja za prekovremeni rad, zaštitne mjere čije će uslove i pojedinosti odrediti Komisija, osim ako tokom te faze prosječno povećanje nivoa plata u istom sektoru industrije u drugim državama članicama, u poređenju s prosjekom za 1956. godinu, premašuje povećanje do kojeg je došlo u Francuskoj za procenat koji odredi Komisija uz odobrenje Savjeta, koji o tome odlučuje kvalifikovanom većinom glasova.

Sačinjeno u Rimu, 25. marta 1957. godine.

P. A. SPAK (P. H. SPAAK)

ADENAUER (ADENAUER)

PINO (PINEAU)

Antonio SENJI (Antonio SEGNI)

BEH (BECH)

J. LUNS (J. LUNS)

Ž. Š. SNOA i DOPIER (J. Ch. SNOY et d'OPPUERS)

HOLŠTAJN (HALLSTEIN)

M. FOR (M. FAURE)

Gaetano MARTINO (Gaetano MARTINO)

Lambert ŠAUS (Lambert SCHAUS)

J. LINTHORST HOMAN (J. LINTHORST HOMAN)

PROTOKOL

O

ITALIJI

VISOKE STRANE UGOVORNICE,

S NAMJEROM da riješe određene posebne probleme koji se odnose na Italiju,

SAGLASILE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu uz ovaj ugovor:

DRŽAVE ČLANICE ZAJEDNICE

PRIMAJU NA ZNANJE činjenicu da italijanska Vlada sprovodi desetogodišnji program ekonomskog razvoja namijenjen ispravljanju strukturnih neravnoteža u italijanskoj privredi, naročito stvaranjem infrastrukture za manje razvijena područja južne Italije i italijanskih ostrva i otvaranjem novih radnih mjesta u cilju smanjenja nezaposlenosti;

PODSJEĆAJU da su organizacije za međunarodnu saradnju, čiji su članovi države članice, razmotrile i odobrile načela i ciljeve tog programa italijanske vlade;

PRIZNAJU da je ostvarenje ciljeva italijanskog programa u njihovom zajedničkom interesu;

SAGLASNE SU da, radi olakšanja ostvarenja ovog zadatka od strane italijanske vlade, preporuča institucijama Zajednice da upotrijebe sva sredstva i postupke predviđene ovim ugovorom i, naročito, odgovarajuću upotrebu sredstava Evropske investicione banke i Evropskog socijalnog fonda;

SMATRAJU da institucije Zajednice pri primjeni ovog ugovora treba da uzmu u obzir napor koji treba da učini italijanska privreda u predstojećim godinama, kao i izbjegavanje stvaranja nepotrebnih napetosti, naročito u platnom bilansu ili nivou zaposlenosti, koje bi mogle ugroziti primjenu ovog ugovora u Italiji;

Radna verzija

PRIZNAJU da je u slučaju primjene čl. 108 i 109 potrebno voditi računa da svaka mjera koju zahtijeva italijanska Vlada ne dovodi u pitanje sprovođenje njenog programa ekonomskog razvoja i poboljšanje životnog standarda njenih stanovnika.

Sačinjeno u Rimu, 25. marta 1957. godine.

P. A. SPAK (P. H. SPAAK)

ADENAUER (ADENAUER)

PINO (PINEAU)

Antonio SENJI (Antonio SEGNI)

BEH (BECH)

J. LUNS (J. LUNS)

Ž. Š. SNOA i DOPIER (J. Ch. SNOY et d'OPPUERS)

HOLŠTAJN (HALLSTEIN)

M. FOR (M. FAURE)

Gaetano MARTINO (Gaetano MARTINO)

Lambert ŠAUS (Lambert SCHAUS)

J. LINTHORST HOMAN (J. LINTHORST HOMAN)

PROTOKOL
O
VELIKOM VOJVODSTVU LUKSEMBURGU

VISOKE STRANE UGOVORNICE,

S NAMJEROM da riješe određene posebne probleme koji se odnose na Veliko Vojvodstvo Luksemburg,

SAGLASILE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu uz ovaj ugovor:

Član 1

1. Velikom Vojvodstvu Luksemburgu se, zbog posebnog položaja njegove poljoprivrede, dopušta da zadrži kvantitativna ograničenja na uvoz proizvoda s liste koja je priložena uz Odluku ugovornih strana Opšteg sporazuma o carinama i trgovini od 3. decembra 1955. godine o poljoprivredi Luksemburga.

Belgija, Luksemburg i Holandija primjenjuju sistem predviđen članom 6 stav 3 Konvencije o ekonomskoj uniji Belgije i Luksemburga od 25. jula 1921. godine.

2. Veliko Vojvodstvo Luksemburg preduzima sve mjere strukturne, tehničke ili ekonomske prirode koje će omogućiti postepeno uključivanje njegove poljoprivrede u zajedničko tržište. Komisija može dati preporuke Velikom Vojvodstvu o mjerama koje treba da preduzme.

Na kraju prelaznog perioda Savjet, na predlog Komisije, odlučuje kvalifikovanom većinom glasova, o obimu u kojem se izuzeća koja su dopuštena Velikom Vojvodstvu Luksemburgu zadržavaju, mijenjaju ili ukidaju.

Radna verzija

Svaka zainteresovana država članica može podnijeti žalbu protiv ove odluke arbitražnom odboru imenovanom u skladu s članom 8 stav 4 ovog ugovora.

Član 2

Komisija, pri sastavljanju regulativa o slobodnom kretanju radnika predviđenih članom 48 stav 3 ovog ugovora, uzima u obzir, u odnosu na Veliko Vojvodstvo Luksemburg, posebno demografsko stanje u toj zemlji.

Sačinjeno u Rimu, 25. marta 1957. godine.

P. A. SPAK (P. H. SPAAK)

ADENAUER (ADENAUER)

PINO (PINEAU)

Antonio SENJI (Antonio SEGNI)

BEH (BECH)

J. LUNS (J. LUNS)

Ž. Š. SNOA i DOPIER (J. Ch. SNOY et d'OPPUERS)

HOLŠTAJN (HALLSTEIN)

M. FOR (M. FAURE)

Gaetano MARTINO (Gaetano MARTINO)

Lambert ŠAUS (Lambert SCHAUS)

J. LINTHORST HOMAN (J. LINTHORST HOMAN)

PROTOKOL

O

ROBI KOJA JE PORIJEKLOM I DOLAZI IZ ODREĐENIH ZEMALJA
I KOJA UŽIVA POSEBAN REŽIM PRI UVOZU U DRŽAVU ČLANICU

VISOKE STRANE UGOVORNICE,

S NAMJEROM da detaljnije utvrde primjenu ovog ugovora na određenu robu koja je porijeklom i dolazi iz određenih zemalja i koja uživa poseban režim pri uvozu u državu članicu,

SAGLASILE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu uz ovaj ugovor:

1. Primjena ugovora o osnivanju Evropske ekonomske zajednice ne zahtijeva nikakve izmjene u carinskom režimu koji se primjenjuje u trenutku stupanja na snagu ovog ugovora za uvoz:
  - (a) robe koja je porijeklom i koja dolazi iz Surinama ili Holandskih Antila u zemlje Beneluksa;
  - (b) robe koja je porijeklom i koja dolazi iz Maroka, Tunisa, Republike Vijetnama, Kambodže ili Laosa u Francusku. Navedene odredbe primjenjuju se i na francuske kolonije u Kondominijumu Novi Hebridi;
  - (c) robe koja je porijeklom i koja dolazi iz Libije ili starateljske teritorije Somalilenda, koja je trenutno pod italijanskom upravom, u Italiju.
2. Za robu koja se uvozi u državu članicu prema navedenom režimu ne smatra se da je u slobodnom prometu u toj državi u smislu člana 10 ovog ugovora pri ponovnom izvozu u drugu državu članicu.

Radna verzija

3. Prije kraja prve godine nakon stupanja na snagu ovog ugovora, države članice dostavljaju Komisiji i drugim državama članicama svoja pravila koja uređuju poseban režim iz ovog protokola, zajedno s listom robe na koju se navedeni režim primjenjuje.

One obavještavaju i Komisiju i ostale države članice o svim naknadnim promjenama navedene liste ili režima.

4. Komisija obezbjeđuje da primjena navedenih pravila ne šteti ostalim državama članicama; i s tim ciljem može preduzimati sve prikladne mjere koje se tiču odnosa između država članica.

Sačinjeno u Rimu, 25. marta 1957. godine.

P. A. SPAK (P. H. SPAAK)

ADENAUER (ADENAUER)

PINO (PINEAU)

Antonio SENJI (Antonio SEGNI)

BEH (BECH)

J. LUNS (J. LUNS)

Ž. Š. SNOA i DOPIER (J. Ch. SNOY et d'OPPUERS)

HOLŠTAJN (HALLSTEIN)

M. FOR (M. FAURE)

Gaetano MARTINO (Gaetano MARTINO)

Lambert ŠAUS (Lambert SCHAUS)

J. LINTHORST HOMAN (J. LINTHORST HOMAN)

PROTOKOL
O
REŽIMU KOJI SE PRIMJENJUJE NA
PROIZVODE IZ OBLASTI NADLEŽNOSTI EVROPSKE ZAJEDNICE ZA UGALJ I ČELIK
U ODNOSU NA ALŽIR I PREKOMORSKE POSJEDE REPUBLIKE FRANCUSKE

VISOKE STRANE UGOVORNICE,

SVJESNE činjenice da odredbe ovog ugovora koje se odnose na Alžir i prekomorske posjede Republike Francuske otvaraju pitanje koji režim treba primijeniti u odnosu na Alžir i navedene posjede za proizvode obuhvaćene Ugovorom o osnivanju Evropske zajednice za uglj i čelik,

S NAMJEROM da pronađu odgovarajuće rješenje u skladu s načelima ta dva ugovora,

OBAVEZUJU SE da će riješiti ovaj problem u duhu zajedničke saradnje u najkraćem mogućem roku i najkasnije do prve revizije Ugovora o osnivanju Evropske zajednice za uglj i čelik.

Sačinjeno u Rimu, 25. marta 1957. godine.

P. A. SPAK (P. H. SPAAK)

ADENAUER (ADENAUER)

PINO (PINEAU)

Antonio SENJI (Antonio SEGNI)

BEH (BECH)

J. LUNS (J. LUNS)

Ž. Š. SNOA i DOPIER (J. Ch. SNOY et d'OPPUERS)

HOLŠTAJN (HALLSTEIN)

M. FOR (M. FAURE)

Gaetano MARTINO (Gaetano MARTINO)

Lambert ŠAUS (Lambert SCHAUS)

J. LINTHORST HOMAN (J. LINTHORST HOMAN)

PROTOKOL
O
MINERALNIM ULJIMA I NJIHOVIM POJEDINIM DERIVATIMA

VISOKE STRANE UGOVORNICE,

SAGLASILE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu uz ovaj ugovor:

1. U periodu od šest godina po stupanju na snagu ovog ugovora, svaka država članica može u odnosu na ostale države članice i treće zemlje zadržati carine i takse s istim dejstvom koje su se primjenjivale na proizvode iz tarifnih brojeva 27.09, 27.10, 27.11, 27.12 i ex 27.13 (parafinski vosak, mikrokristalni naftni vosak, parafinski otpaci) Briselske nomenklature na dan 1. januara 1957. godine, ili na dan stupanja na snagu ovog ugovora ako su tada bile niže. Međutim, carina koje se zadržava za sirovu naftu ne smije prouzrokovati povećanje za više od 5 % razlike koja 1. januara 1957. godine postoji između carina na sirovu naftu i carina na navedene derivate. Ako takva razlika ne postoji, svaka naknadno uvedena razlika ne smije prelaziti 5 % carine koja se 1. januara 1957. godine primjenjuje na proizvode iz tarifnog broja 27.09. Ako, prije isteka navedenog perioda od šest godina, dođe do sniženja carina ili taksi s istim dejstvom za proizvode iz tarifnog broja 27.09, treba na odgovarajući način sniziti i carine ili takse s istim dejstvom koje se primjenjuju na ostale navedene proizvode.

Na kraju navedenog perioda, u odnosu na ostale države članice u potpunosti se ukidaju carine zadržane u skladu s prethodnim podstavom. Istovremeno, na treće zemlje počinje da se primjenjuje zajednička carinska tarifa.

2. Član 92 stav 3 tačka c ovog ugovora uređuje svu pomoć za proizvodnju mineralnih ulja iz tarifnog broja 27.09 Briselske nomenklature kada je takva pomoć potrebna za sniženje cijene sirove nafte na nivo cijena na svjetskom tržištu c.i.f. evropska luka države članice. Tokom prve dvije faze, Komisija koristi ovlaštenja predviđena članom 93 samo u mjeri u kojoj je to neophodno za sprečavanje zloupotrebe te pomoći.

Sačinjeno u Rimu, 25. marta 1957. godine.

Radna verzija

P. A. SPAK (P. H. SPAAK)

ADENAUER (ADENAUER)

PINO (PINEAU)

Antonio SENJI (Antonio SEGNI)

BEH (BECH)

J. LUNS (J. LUNS)

Ž. Š. SNOA i DOPIER (J. Ch. SNOY et
d'OPPUERS)

HOLŠTAJN (HALLSTEIN)

M. FOR (M. FAURE)

Gaetano MARTINO (Gaetano MARTINO)

Lambert ŠAUS (Lambert SCHAUS)

J. LINTHORST HOMAN (J. LINTHORST
HOMAN)

Radna verzija

PROTOKOL
O
PRIMJENI UGOVORA O OSNIVANJU EVROPSKE EKONOMSKE ZAJEDNICE
NA NEEVROPSKE DJELOVE KRALJEVINE HOLANDIJE

VISOKE STRANE UGOVORNICE,

U VELIKOJ ŽELJI da u trenutku potpisivanja Ugovora o osnivanju Evropske ekonomske zajednice utvrde oblast primjene odredaba člana 227 ovog ugovora u odnosu na Kraljevinu Holandiju,

SAGLASILE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu uz ovaj ugovor:

Vlada Kraljevine Holandije je, zbog ustavne strukture Kraljevine prema Statutu od 29. decembra 1954. godine, ovlašćena da, izuzetno od člana 227, potvrdi Ugovor samo u ime Kraljevine u Evropi i Holandske Nove Gvineje.

Sačinjeno u Rimu, 25. marta 1957. godine.

P. A. SPAK (P. H. SPAAK)

ADENAUER (ADENAUER)

PINO (PINEAU)

Antonio SENJI (Antonio SEGNI)

BEH (BECH)

J. LUNS (J. LUNS)

Ž. Š. SNOA i DOPIER (J. Ch. SNOY et d'OPPUERS)

HOLŠTAJN (HALLSTEIN)

M. FOR (M. FAURE)

Gaetano MARTINO (Gaetano MARTINO)

Lambert ŠAUS (Lambert SCHAUS)

J. LINTHORST HOMAN (J. LINTHORST HOMAN)

III

KONVENCIJA

SPROVEDBENA KONVENCIJA O

PRIDRUŽIVANJU PREKOMORSKIH ZEMALJA I TERITORIJA ZAJEDNICI

VISOKE STRANE UGOVORNICE,

S NAMJEROM da sklope Sprovedbenu konvenciju predviđenu članom 136 ovog ugovora,

SAGLASILE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu uz ovaj ugovor:

Član 1

Države članice, pod uslovima koji su utvrđeni u daljem tekstu, učestvuju u mjerama za promovisanje socijalnog i ekonomskog razvoja zemalja i teritorija koje su navedene u Aneksu IV ovog ugovora, dopunjavanjem napora koje ulažu organi odgovorni za te zemlje i teritorije.

U tu svrhu, osniva se Razvojni fond za prekomorske zemlje i teritorije u koji države članice tokom perioda od pet godina uplaćuju godišnje doprinose određene u Aneksu A ove konvencije.

Fondom upravlja Komisija.

Član 2

Organi odgovorni za te zemlje i teritorije, a u dogovoru s lokalnim vlastima ili s predstavnicima naroda odnosnih zemalja i teritorija, podnose Komisiji socijalne i ekonomske projekte za koje se traži finansiranje Zajednice.

Član 3

Komisija svake godine sastavlja opšte programe za raspodjelu sredstava koja su stavljena na raspolaganje u skladu s Aneksom B ove konvencije različitim kategorijama projekata.

Opšti programi sadrže projekte za finansiranje:

- (a) određenih socijalnih ustanova, naročito bolnica, obrazovnih ustanova ili ustanova za tehnička istraživanja i institucija za stručno usmjeravanje i napredovanje odnosnih naroda;
- (b) ekonomskih investicija koje su u javnom interesu i neposredno povezane sa sprovođenjem programa koji sadrži posebne projekte za poboljšanje proizvodnje.

Član 4

Savjet, na početku svake finansijske godine, nakon savjetovanja s Komisijom, kvalifikovanom većinom glasova određuje visinu sredstava koja se koriste za finansiranje:

- (a) socijalnih ustanova iz člana 3 tačka a;
- (b) ekonomskih investicija od javnog interesa iz člana 3 tačka b.

Odluka Savjeta ima za cilj racionalnu geografsku raspodjelu raspoloživih sredstava.

Član 5

1. Komisija određuje raspodjelu sredstava stavljenih na raspolaganje u skladu s članom 4 tačka a prema različitim zahtjevima za finansiranje socijalnih ustanova.
2. Komisija priprema predloge za finansiranje ekonomskih investicionih projekata koje razmatra prema članu 4 tačka b.

Komisija te predloge podnosi Savjetu.

Ukoliko, u roku od mjesec dana, nijedna država članica ne zatraži da Savjet ispita navedene predloge, smatra se da su oni odobreni.

Ako Savjet ispituje predloge, on odlučuje kvalifikovanim većinom glasova i to u roku od dva mjeseca.

3. Sredstva koja se ne raspodijele tokom jedne godine prenose se u sljedeće godine.
4. Dodijeljena sredstva stavljaju se na raspolaganje organima odgovornim za sprovođenje odnosno posla. Komisija obezbjeđuje da se ta sredstva upotrijebe u svrhe u koje su dodijeljena i po najpovoljnijim ekonomskim uslovima.

Član 6

U roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovog ugovora, Savjet, kvalifikovanim većinom glasova na predlog Komisije, utvrđuje pravila za prikupljanje i prenos finansijskih doprinosa, za izradu budžeta i za upravljanje sredstvima Fonda za razvoj.

Član 7

Kvalifikovanu većinu iz čl. 4, 5 i 6 čini 67 glasova. Države članice imaju sljedeći broj glasova:

Belgija	11 glasova
Njemačka	33 glasa
Francuska	33 glasa
Italija	11 glasova
Luksemburg	1 glas
Holandija	11 glasova

Član 8

U svakoj zemlji ili na teritoriji pravo osnivanja preduzeća treba postepeno proširivati na državljane, društva ili firme država članica koji nemaju posebne odnose s odnosnom zemljom ili teritorijom. Tokom prve godine primjene ove Konvencije, Savjet, kvalifikovanom većinom glasova na predlog Komisije, određuje način sprovođenja kako bi obezbijedio postepeno ukidanje bilo kakve diskriminacije tokom prelaznog perioda.

Član 9

Na trgovinu između država članica kao i zemalja i teritorija primjenjuje se carinski režim predviđen čl. 133 i 134 ovog ugovora.

Član 10

Tokom primjene ove Konvencije, države članice na trgovinu sa zemljama i teritorijama primjenjuju one odredbe poglavlja ovog ugovora o ukidanju kvantitativnih ograničenja među državama članicama koje u istom periodu primjenjuju na međusobnu trgovinu.

Član 11

1. Godinu dana nakon stupanja na snagu ove konvencije, u svim zemljama ili na teritorijama, u kojima postoje uvozne kvote, kvote otvorene državama koje s tom zemljom ili teritorijom nemaju posebne odnose pretvaraju se u globalne kvote otvorene bez diskriminacije ostalim državama članicama. Od istog datuma te kvote se svake godine povećavaju u skladu s članom 32 i članom 33 st. 1, 2, 4, 5, 6 i 7 ovog ugovora.
2. U slučaju da globalna kvota za proizvod koji nije liberalizovan ne iznosi 7 % od ukupnog uvoza u zemlju ili na teritoriju, najkasnije godinu dana nakon stupanja na snagu ove konvencije, uvodi se kvota u visini od 7 % navedenog uvoza koja se godišnje povećava u skladu sa stavom 1.
3. U slučaju da za određene proizvode nema otvorenih kvota za uvoz u neku zemlju ili na teritoriju, Komisija odlukom određuje način otvaranja i povećanja kvota koje bi se dodijelile ostalim državama članicama.

Član 12

U slučaju da uvozne kvote država članica obuhvataju uvoz iz države koja ima posebne odnose sa zemljom ili teritorijom i uvoz iz te odnosne zemlje ili teritorije, udio uvoza iz zemalja i teritorije zavisi od globalne kvote koja se određuje na osnovu statističkih podataka o uvozu. Ta kvota određuje se tokom prve godine nakon stupanja na snagu ove konvencije i povećava kako je to predviđeno članom 10.

Član 13

Odredbe člana 10 ne isključuju zabrane ili ograničenja uvoza, izvoza ili tranzita robe koji su opravdani razlozima javnog morala, javnog poretka ili javne bezbjednosti; zaštite zdravlja i života ljudi, životinja i biljaka; zaštite nacionalnog blaga umjetničke, istorijske ili arheološke vrijednosti; ili zaštite industrijskog i trgovačkog vlasništva. Međutim, te zabrane ili ograničenja ne smiju biti sredstvo proizvoljne diskriminacije ili prikrivena ograničivanja trgovine.

Član 14

Po isteku važenja ove konvencije i do donošenja odredaba o pridruživanju za naredni period, za proizvode porijeklom iz zemalja i s teritorija ostaju kvote za uvoz u te zemlje i na teritorije, s jedne strane, kao i u države članice, s druge strane, na nivou određenom za petu godinu. Uz to, zadržava se režim u pogledu prava osnivanja preduzeća koji je na snazi na kraju pete godine.

Član 15

1. Tarifne kvote za uvoz sirove kafe iz trećih zemalja u Italiju i zemlje Beneluksa, kao i banana u Saveznu Republiku Njemačku uvode se u skladu s protokolima koji su priloženi uz ovu konvenciju.
2. Ako ova konvencija prestane da važi prije sklapanja novog sporazuma, za države članice do sklapanja takvog novog sporazuma važe tarifne kvote za banane, kakao i sirovu kafu po onim stopama carine koje su se primjenjivale na početku druge faze; te kvote su po obimu jednake uvozu robe iz trećih zemalja tokom posljednje godine za koju su dostupni statistički podaci.

Te kvote se, po potrebi, povećavaju srazmjerno povećanju potrošnje u zemljama uvoznicama.

Radna verzija

3. Države članice za koje važe tarifne kvote sa stopama carine koje su se primjenjivale u trenutku stupanja na snagu ovog ugovora u skladu s protokolima o uvozu sirove kafe i banana iz trećih zemalja mogu zahtijevati da se, umjesto režima iz stava 2, za te proizvode zadrže tarifne kvote na nivou koji su dostigle na datum prestanka važenja ove konvencije.

Te kvote se, po potrebi, povećavaju kako je predviđeno stavom 2.

4. Komisija na zahtjev odnosnih država članica određuje visinu tarifnih kvota iz prethodnih stavova.

Član 16

Odredbe iz čl. 1 do 8 ove konvencije primjenjuju se na Alžir i francuske prekomorske posjede.

Član 17

Ova konvencija je sklopljena na period od pet godina, ne dovodeći u pitanje slučajeve u kojima se primjenjuju odredbe čl. 14 i 15.

Sačinjeno u Rimu, 25. marta 1957. godine.

P. A. SPAK (P. H. SPAAK)

ADENAUER (ADENAUER)

PINO (PINEAU)

Antonio SENJI (Antonio SEGNI)

BEH (BECH)

J. LUNS (J. LUNS)

Ž. Š. SNOA i DOPIER (J. Ch. SNOY et d'OPPUERS)

HOLŠTAJN (HALLSTEIN)

M. FOR (M. FAURE)

Gaetano MARTINO (Gaetano MARTINO)

Lambert ŠAUS (Lambert SCHAUS)

J. LINTHORST HOMAN (J. LINTHORST HOMAN)

Aneks A iz člana 1 ove konvencije

Procenti	1. godina	2. godina	3. godina	4. godina	5. godina	Ukupno
	10 %	12,5 %	16,5 %	22,5 %	38,5 %	100 %
Zemlje:	Milioni obračunskih jedinica EPU					
Belgija	7	8,75	11,55	15,75	26,95	70
Njemačka	20	25	33	45	77	200
Francuska	20	25	33	45	77	200
Italija	4	5	6,60	9	15,40	40
Luksemburg	0,125	0,15625	0,20625	0,28125	0,48125	1,25
Holandija	7	8,75	11,55	15,75	26,95	70

Aneks B iz člana 3 ove konvencije

Procenti	1. godina	2. godina	3. godina	4. godina	5. godina	Ukupno
	10 %	12,5 %	16,5 %	22,5 %	38,5 %	100 %
Prekomorske zemlje i teritorije:	Milioni obračunskih jedinica EPU					
Belgije	3	3,75	4,95	6,75	11,55	30
Francuske	51,125	63,906	84,356	115,031	196,832	511,25
Italije	0,5	0,625	0,825	1,125	1,925	5
Holandije	3,5	4,375	5,775	7,875	13,475	35

PROTOKOL
O
TARIFNOJ KVOTI ZA UVOZ BANANA
(ex 08.01 Briselske nomenklature)

VISOKE STRANE UGOVORNICE,

SAGLASILE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu uz ovu konvenciju:

1. Od prvog usklađivanja spoljnih carina predviđenih članom 23 stav 1 tačka b ovog ugovora do kraja druge faze, Saveznoj Republici Njemačkoj odobrava se godišnja bescarinska uvozna kvota u visini od 90 % količina uvezenih 1956. godine, umanjениh za količine uvezene iz zemalja i s teritorija iz člana 131 ovog ugovora.
2. Od kraja druge faze do kraja treće faze ta kvota iznosi 80 % gore utvrđene količine.
3. Godišnje kvote određene u st. 1 i 2 povećavaju se za 50 % razlike između ukupnih količina uvezenih tokom svake prethodne godine i količina uvezenih 1956. godine.

Ako se ukupan uvoz smanji u odnosu na onaj iz 1956. godine, predviđene godišnje kvote ne smiju prelaziti 90 % uvoza iz prethodne godine tokom perioda iz stava 1 ili 80 % uvoza iz prethodne godine tokom perioda iz stava 2.

4. Od početka potpune primjene zajedničke carinske tarife, kvota iznosi 75 % uvoza za 1956. godinu. Ta kvota se povećava kako je predviđeno u stavu 3 podstav 1.

Ako se uvoz smanji u odnosu na onaj iz 1956. godine, predviđena godišnja kvota ne smije prelaziti 75 % uvoza iz svake prethodne godine.

Radna verzija

Savjet odlučuje o ukidanju ili izmjeni i dopuni te kvote, odlučujući kvalifikovanom većinom glasova na predlog Komisije.

5. Količina uvoza za 1956. godinu umanjena za uvoz iz zemalja i s teritorija iz člana 131 ovog ugovora, a koji se u skladu s navedenim odredbama primjenjuje kao osnova za obračun kvota, iznosi 290.000 tona.

6. Ako zemlje i teritorije ne mogu da u potpunosti nabave količine koje zahtijeva Savezna Republika Njemačka, odnosno države članice izjavljuju spremnost da daju saglasnost za odgovarajuće povećanje njemačke tarifne kvote.

Sačinjeno u Rimu, 25. marta 1957. godine.

P. A. SPAK (P. H. SPAAK)

ADENAUER (ADENAUER)

PINO (PINEAU)

Antonio SENJI (Antonio SEGNI)

BEH (BECH)

J. LUNS (J. LUNS)

Ž. Š. SNOA i DOPIER (J. Ch. SNOY et d'OPPUERS)

HOLŠTAJN (HALLSTEIN)

M. FOR (M. FAURE)

Gaetano MARTINO (Gaetano MARTINO)

Lambert ŠAUS (Lambert SCHAUS)

J. LINTHORST HOMAN (J. LINTHORST HOMAN)

Radna verzija

U trenutku potpisivanja ovog protokola, punomoćnik Savezne Republike Njemačke dao je, u ime svoje Vlade, sljedeću deklaraciju, koju su ostali punomoćnici primili k znanju:

Savezna Republika Njemačka izjavljuje spremnost da podrži sve mjere koje može preduzeti njemački privatni sektor za podsticanje prodaje banana iz pridruženih prekomorskih zemalja i teritorija u Saveznoj Republici Njemačkoj.

U tu svrhu poslovni krugovi različitih zemalja, koji su zainteresovani za nabavku i prodaju banana, što je prije moguće počinju s pregovorima.

PROTOKOL
O
CARINSKOJ KVOTI ZA UVOZ SIROVE KAFE
(ex 09.01 Briselske nomenklature)

VISOKE STRANE UGOVORNICE,

SAGLASILE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu uz ovu konvenciju:

A. Italija

Tokom prvog perioda pridruživanja prekomorskih zemalja i teritorija Zajednici, i nakon prve izmjene carina u skladu s članom 23 ovog ugovora, za uvoz sirove kafe iz trećih zemalja na teritoriju Italije primjenjuju se carine koje se primjenjuju na datum stupanja na snagu ovog ugovora, ali u granicama godišnje kvote koja je jednaka ukupnom uvozu sirove kafe iz trećih zemalja u Italiju 1956. godine.

Od šeste godine po stupanju na snagu ovog ugovora do kraja druge faze, početna kvota predviđena prethodnim stavom smanjuje se za 20 %.

Od početka treće faze i tokom te faze, kvota iznosi 50 % početne kvote.

Četiri godine nakon završetka prelaznog perioda, za uvoz sirove kafe u Italiju mogu se i dalje primjenjivati carine po stopi koja se u toj zemlji primjenjivala na datum stupanja na snagu ovog ugovora, ali najviše u visini od 20 % početne kvote.

Komisija ispituje opravdanost procenta i perioda utvrđenih prethodnim stavom.

Odredbe ovog ugovora primjenjuju se na sve količine koje su uvezene, a koje premašuju navedene kvote.

B. Zemlje Beneluksa

Od početka druge faze i tokom te faze, na teritorije zemalja Beneluksa može se, bez carina, uvoziti sirova kafa iz trećih zemalja u mjeri do 85 % od ukupne količine uvoza sirove kafe u posljednjoj godini za koju su dostupni statistički podaci.

Od početka treće faze i tokom te faze, bescarinski uvoz iz prethodnog stava smanjuje se za 50 % ukupne količine uvoza sirove kafe u posljednjoj godini za koju su dostupni statistički podaci.

Odredbe ovog ugovora primjenjuju se na sve količine koje su uvezene, a koje premašuju navedene kvote.

Sačinjeno u Rimu, 25. marta 1957. godine.

P. A. SPAK (P. H. SPAAK)

ADENAUER (ADENAUER)

PINO (PINEAU)

Antonio SENJI (Antonio SEGNI)

BEH (BECH)

J. LUNS (J. LUNS)

Ž. Š. SNOA i DOPIER (J. Ch. SNOY et d'OPPUERS)

HOLŠTAJN (HALLSTEIN)

M. FOR (M. FAURE)

Gaetano MARTINO (Gaetano MARTINO)

Lambert ŠAUS (Lambert SCHAUS)

J. LINTHORST HOMAN (J. LINTHORST HOMAN)

PROTOKOLI
O
PRIVILEGIJAMA I IMUNITETIMA I
O
STATUTU SUDA PRAVDE
EVROPSKE EKONOMSKE ZAJEDNICE

PROTOKOL
O
STATUTU SUDA PRAVDE

VISOKE STRANE UGOVORNICE UGOVORA O OSNIVANJU EVROPSKE EKONOMSKE
ZAJEDNICE,

S NAMJEROM da donesu Statut Suda predviđen članom 188 ovog ugovora,

ODREDILE su u tu svrhu kao svoje punomoćnike:

NJEGOVO VELIČANSTVO KRALJ BELGIJE:

barona Ž. Š. SNOA i DOPIERA (J. Ch. SNOY et d'OPPUERS), generalnog sekretara Ministarstva
ekonomije, šefa belgijske delegacije na Međuvladinoj konferenciji;

PREDSJEDNIK SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE:

profesora dr Karla Fridriha OFILSA (Carl Friedrich OPHÜLS), ambasadora Savezne Republike
Njemačke, šefa njemačke delegacije na Međuvladinoj konferenciji;

Radna verzija

PREDSJEDNIK REPUBLIKE FRANCUSKE:

Robera MARŽOLENA (Robert MARJOLIN), profesora prava, zamjenika šefa francuske delegacije na Međuvladinoj konferenciji;

PREDSJEDNIK REPUBLIKE ITALIJE:

V. BADINIJA KONFALONIJE (V. BADINI CONFALONIERI), državnog podsekretara u Ministarstvu vanjskih poslova, šefa italijanske delegacije na Međuvladinoj konferenciji;

NJEGOVO KRALJEVSKO VISOČANSTVO VELIKI VOJVODA OD LUKSEMBURGA:

Lamberta ŠAUSA (Lambert SCHAUS), ambasadora Velikog Vojvodstva Luksemburga, šefa luksemburške delegacije na Međuvladinoj konferenciji;

NJENO VELIČANSTVO KRALJICA HOLANDIJE:

J. LINTHORSTA HOMANA (J. LINTHORST HOMAN), šefa holandske delegacije na Međuvladinoj konferenciji;

KOJI SU SE, razmijenivši svoja punomoćja, za koja je utvrđeno da su u propisanoj formi,

SAGLASILI o sljedećim odredbama, koje su priložene uz Ugovor o osnivanju Evropske ekonomske zajednice.

Član 1

Sud osnovan u skladu s članom 4 ovog ugovora uspostavlja se i djeluje u skladu s odredbama ovog ugovora i ovog statuta.

Glava I

SUDIJE I GENERALNI ADVOKATI

Član 2

Prije preuzimanja dužnosti svaki sudija polaže javnu zakletvu da će svoje dužnosti obavljati nepristrasno i savjesno i da će čuvati tajnost vijećanja Suda.

Član 3

Sudije uživaju imunitet od sudskih postupaka. Nakon prestanka obavljanja dužnosti oni nastavljaju da uživaju imunitet za djela počinjena u službenom svojstvu, uključujući riječi izgovorene ili pisane.

Sud može ukinuti imunitet zasijedajući u punom sastavu.

Ako je sudiji ukinut imunitet i protiv njega pokrenut krivični postupak, njemu se u bilo kojoj državi članici sudi samo pred sudom nadležnim za suđenje članovima najviših državnih pravosudnih tijela.

Član 4

Sudije ne mogu obavljati političku niti upravnu funkciju.

Sudije se ne mogu baviti bilo kojom drugom djelatnošću, plaćenom ili neplaćenom, osim ako to odobri Savjet u izuzetnim slučajevima.

Pri stupanju na dužnost, svečano se obavezuju da će i tokom obavljanja dužnosti i nakon njenog prestanka poštovati obaveze koje iz nje proizilaze, a naročito obavezu da se nakon prestanka obavljanja dužnosti prilikom prihvatanja određenih imenovanja ili pogodnosti ponašaju časno i uzdržano.

Sve sumnje po tom pitanju rješavaju se odlukom Suda.

Član 5

Sudiji, pored redovne zamjene ili smrti, dužnosti prestaju i kada podnese ostavku.

Kada sudija podnosi ostavku, on je u pisanom obliku upućuje predsjedniku Suda koji je dostavlja predsjedniku Savjeta. Nakon ovog obavještenja mjesto sudije postaje upražnjeno.

Osim u slučaju kada se primjenjuje član 6, sudija ostaje na dužnosti sve dok njegov nasljednik ne stupi na dužnost.

Član 6

Sudija može biti razriješen ili mu se može oduzeti pravo na penziju ili druge povlastice jedino ako, prema jednoglasnom mišljenju sudija i generalnih advokata Suda, više ne ispunjava propisane uslove ili obaveze koje proizilaze iz njegove službe. Predmetni sudija ne učestvuje u toj raspravi.

Radna verzija

Sekretar Suda dostavlja odluku Suda predsjedniku Skupštine i predsjedniku Komisije i o njoj obavještava predsjednika Savjeta.

U slučaju odluke o razrješenju sudije, mjesto sudije postaje upražnjeno nakon upućivanja ovog posljednjeg obavještenja.

Član 7

Sudija koji zamjenjuje člana Suda čiji mandat nije istekao imenuje se za preostalo vrijeme trajanja mandata svog prethodnika.

Član 8

Odredbe čl. 2 do 7 primjenjuju se na generalne advokate.

Glava II

ORGANIZACIJA

Član 9

Sekretar Suda polaže zakletvu pred Sudom da će svoje dužnosti obavljati nepristrasno i savjesno i da će čuvati tajnost vijećanja Suda.

Član 10

Sud u slučajevima spriječenosti sekretara organizuje njegovu zamjenu.

Član 11

Sudu se dodjeljuju zvaničnici i ostali službenici koji omogućavaju njegov rad. Odgovorni su sekretaru koji je podređen predsjedniku.

Član 12

Savjet može, jednoglasno na predlog Suda, obezbijediti imenovanje pomoćnih izvjestilaca i utvrditi pravila kojima se uređuje njihova služba. Pod uslovima utvrđenim poslovníkom, od pomoćnih izvjestilaca može se zahtijevati da učestvuju u pripremnim radnjama u predmetima pred Sudom kao i da sarađuju sa sudijom izvjestiocem.

Pomoćni izvjestioci biraju se iz reda lica čija je nezavisnost nesumnjiva i koja imaju potrebne pravne kvalifikacije; imenuje ih Savjet. Pred Sudom polažu zakletvu da će svoje dužnosti izvršavati nepristrasno i savjesno kao i da će čuvati tajnost vijećanja Suda.

Član 13

Sudije, generalni advokati i sekretar Suda obavezni su da borave u mjestu u kojem Sud ima svoje sjedište.

Član 14

Sud zasijeda stalno. Trajanje sudskih odmora određuje Sud uzimajući u obzir potrebe svog poslovanja.

Član 15

Odluke Suda valjane su samo ako u odlučivanju učestvuje neparan broj njegovih članova. Odluke Suda u punom sastavu valjane su ako je prisutno pet članova. Odluke sudskih vijeća valjane su samo ako su prisutne tri sudije; u slučaju spriječenosti sudije jednog sudskog vijeća može se pozvati sudija drugog sudskog vijeća, u skladu s uslovima utvrđenim u poslovniku.

Član 16

Sudije i generalni advokati ne mogu učestvovati u odlučivanju u bilo kojem predmetu u kojem su prethodno učestvovali kao zastupnici, savjetnici ili advokati jedne od stranaka ili u kojem su bili pozvani u svojstvu člana suda, istražne komisije ili u nekom drugom svojstvu.

Ako, iz nekog posebnog razloga, sudija ili generalni advokat smatra da ne može učestvovati u donošenju odluke ili razmatranju određenog predmeta, o tome obavještava predsjednika. Ako, iz nekog posebnog razloga, predsjednik smatra da sudija ili generalni advokat ne smije učestvovati u postupku ili odlučivanju u određenom predmetu, o tome ih obavještava.

Sve poteškoće koje proizilaze iz primjene ovog člana rješavaju se odlukom Suda.

Stranka ne može zahtijevati izmjenu sastava Suda ili jednog od njegovih sudskih vijeća na osnovu državljanstva sudije ili zato što u Sudu ili sudskom vijeću nema sudije koji je istog državljanstva kao ta stranka.

Glava III

POSTUPAK

Član 17

Države i institucije Zajednice pred Sudom zastupa zastupnik, koji se imenuje za svaki pojedinačni predmet; zastupniku može pomagati savjetnik ili pravnik ovlašten za zastupanje pred sudom države članice.

Ostale stranke mora zastupati pravnik koji je ovlašten za zastupanje pred sudom države članice.

Ti zastupnici, savjetnici i pravnici, u postupanju pred Sudom, uživaju prava i imunitete potrebne za nezavisno obavljanje svojih dužnosti, u skladu s uslovima utvrđenim poslovníkom.

Sud ima u odnosu na te savjetnike i pravnike koji postupaju pred njim ovlaštenja koja su obično dodijeljena sudovima, u skladu s uslovima utvrđenim poslovníkom.

Univerzitetski profesori koji su državljani države članice, čiji im zakoni daju pravo zastupanja pred sudom, uživaju pred Sudom ista prava koja su ovim članom priznata pravnicima ovlaštenim za zastupanje pred sudom države članice.

Član 18

Postupak pred Sudom sastoji se od dva dijela: pisanog i usmenog.

Pisani dio postupka sastoji se od dostave tužbi, podnesaka, odgovora na tužbu i opažanja, kao i od eventualnih replika, kao i svih isprava i dokumenata koji ih potkrepljuju, ili njihovih ovjerenih kopija, strankama i institucijama Zajednice čije su odluke predmet postupka.

Radna verzija

Dostavljanje obavlja sekretar Suda redosljedom i u rokovima utvrđenim poslovníkom.

Usmeni dio postupka sastoji se od čítanja izvještaja sudije izvjestioca, saslušanja, od strane Suda, zastupnika, savjetnika i pravnika ovlašćenih za zastupanje pred sudom države članice, i zaključnih predloga generalnog advokata kao i, po potrebi, od saslušanja svjedoka i stručnjaka.

Član 19

Postupak pred Sudom pokreće se pisanom tužbom upućenom sekretaru Suda. Tužba sadrži ime i stalnu adresu podnosioca, položaj potpisnika, ime stranke protiv koje se podnosi tužba, predmet spora, tužbeni zahtjev i kratak opis razloga na kojima se tužba zasniva.

Tužbi mora biti priložen, kada je to prikladno, akt čije se poništenje zahtijeva ili, u okolnostima iz člana 175 ovog ugovora, isprava kojom se dokazuje datum poziva institucije da djeluje predviđenog u tom članu. Ako navedeni dokumenti nijesu priloženi uz tužbu, sekretar Suda poziva odnosnu stranku da ih dostavi u razumnom roku, ali u tom slučaju prava stranke ne prestaju čak i ako se navedeni dokumenti dostave nakon isteka roka određenog za pokretanje postupka.

Član 20

U slučajevima iz člana 177 ovog ugovora, sud države članice koji prekine postupak i uputi predmet Sudu obavještava Sud o svojoj odluci. Sekretar Suda o navedenoj odluci obavještava stranke, države članice i Komisiju, a ako akt čija je valjanost ili tumačenje predmet spora potiče od Savjeta, o njoj obavještava i Savjet.

U roku od dva mjeseca od takvog obavještenja, stranke, države članice, Komisija i, kada je to prikladno, Savjet, imaju pravo da podnose Sudu podneske ili pisana zapažanja.

Član 21

Sud može zahtijevati od stranaka da dostave sva dokumenta i podatke koje Sud smatra potrebnim. U slučaju odbijanja, sastavlja se službena zabilješka.

Sud može zahtijevati i od država članica i institucija koje nijesu stranke u postupku da dostave sve podatke koje Sud smatra potrebnim za postupak.

Član 22

Sud u svakom trenutku može povjeriti zadatak davanja stručnog mišljenja bilo kojem pojedincu, tijelu, organu, odboru ili drugoj organizaciji koju izabere.

Član 23

Svjedoci se mogu saslušati u skladu s uslovima utvrđenim poslovníkom.

Član 24

U odnosu na svjedoke koji se ne odazovu sudskom pozivu, Sud ima ovlašćenja koja se uopšteno u takvim slučajevima dodjeljuju sudovima i može izreći novčane kazne prema uslovima utvrđenim poslovníkom.

Član 25

Svjedoci i stručnjaci mogu se saslušati pod zakletvom koja se daje u obliku utvrđenom poslovníkom ili na način utvrđen pravom zemlje svjedoka ili stručnjaka.

Član 26

Sud može naložiti saslušanje svjedoka ili stručnjaka pred pravosudnim organom njegovog stalnog boravišta.

Nalog se šalje na izvršenje nadležnom pravosudnom organu u skladu s uslovima utvrđenim poslovníkom. Dokumenti sastavljeni u skladu sa zamolnicom vraćaju se Sudu pod istim uslovima.

Sud snosi troškove, ne dovodeći u pitanje njegovo pravo da, po potrebi, naloži stranama njihovo plaćanje.

Član 27

Prema svakom kršenju zakletve svjedoka ili stručnjaka država članica postupa na isti način kao da je povreda nastala pred jednim od njenih sudova nadležnih u građanskim stvarima. Po prijavi Suda, odnosno država članica pokreće postupak protiv počinioca povrede pred svojim nadležnim sudom.

Član 28

Rasprava je javna, osim ako Sud, po službenoj dužnosti ili na predlog stranaka, iz ozbiljnih razloga odluči drugačije.

Član 29

Tokom rasprave Sud može ispitati stručnjake, svjedoke i same stranke. Stranke se, međutim, mogu obraćati Sudu samo preko svojih zastupnika.

Radna verzija

Član 30

O svakoj raspravi sastavlja se zapisnik koji potpisuju predsjednik i sekretar Suda.

Član 31

Predsjednik utvrđuje spisak rasprava.

Član 32

Vijećanje Suda je tajno i ostaje tajno.

Član 33

Presude moraju imati obrazloženje. Presude sadrže imena sudija koji su učestvovali u vijećanju.

Član 34

Presude potpisuju predsjednik i sekretar Suda. One se javno čitaju.

Član 35

Sud odlučuje o troškovima.

Član 36

Predsjednik Suda može u skraćenom postupku, koji se može, u mjeri u kojoj je to potrebno, razlikovati od nekih pravila iz ovog statuta i koja se utvrđuju poslovníkom, odlučiti o predlozima za odlaganje izvršenja, iz člana 185 ovog ugovora, ili za određivanje privremenih mjera u skladu s članom 186, ili za odlaganje primjene u skladu s posljednjim stavom člana 192.

Predsjednika, u slučaju njegove spriječenosti, zamjenjuje drugi sudija u skladu s uslovima utvrđenim poslovníkom.

Odluka predsjednika ili sudije koji ga zamjenjuje privremena je i ni na koji način ne utiče na odluku Suda o glavnoj stvari.

Član 37

Države članice i institucije Zajednice mogu se uključiti u postupak pred Sudom.

Isto pravo ima svako drugo lice koje dokaže svoj pravni interes za ishod postupka pred Sudom, osim u postupcima među državama članicama, među institucijama Zajednice ili između država članica i institucija Zajednice.

Predlog za uključenje u postupak ograničen je na podršku tužbenog zahtjeva jedne od stranaka.

Član 38

Ako tužena strana, nakon što je uredno pozvana, ne podnese pisani odgovor na tužbu, protiv te strane donosi se presuda zbog izostanka. Žalba se može podnijeti na takvu presudu u roku od mjesec dana od njenog dostavljanja. Ako Sud ne odluči drugačije, žalba ne odlaže izvršenje presude zbog izostanka.

Član 39

Države članice, institucije Zajednice i sva druga fizička ili pravna lica mogu, u slučajevima i pod uslovima određenim poslovnikom, pokrenuti postupak treće strane radi osporavanja presude donesene bez njihovog učestvovanja kada presuda štetno utiče na njihova prava.

Član 40

Ako je smisao ili opseg presude nejasan, Sud daje njeno tumačenje na predlog bilo koje strane ili institucije Zajednice koja za to dokaže svoj pravni interes.

Član 41

Predlog za ponavljanje postupka može se podnijeti Sudu samo ako se sazna za činjenicu odlučujuće prirode, koja u vrijeme donošenja presude nije bila poznata ni Sudu ni strani koja traži ponavljanje postupka.

Ponavljanje postupka pokreće se odlukom Suda u kojoj se jasno utvrđuje postojanje nove činjenice, priznaje joj se karakter činjenice adekvatne za pokretanje ponavljanja postupka i predlog se proglašava dopuštenim na toj osnovi.

Predlog za ponavljanje postupka ne može se podnijeti nakon isteka roka od 10 godina od dana presude.

Član 42

Poslovnikom se utvrđuju produženi rokovi, koji uzimaju u obzir udaljenost.

Radna verzija

Istek roka nema štetan uticaj na prava odnosne strane ako ona dokaže postojanje nepredvidivih okolnosti ili više sile.

Član 43

Postupci protiv Zajednice u predmetima koji potiču iz odgovornosti izvan ugovora ne mogu se pokrenuti nakon isteka roka od pet godina od nastanka događaja koji je povod pokretanja postupka. Rok zastare prekida se pokretanjem postupka pred Sudom ili ako je prije pokretanja tog postupka oštećena strana podnijela zahtjev nadležnoj instituciji Zajednice. U posljednjem slučaju postupak se mora pokrenuti u roku od dva mjeseca, kako je predviđeno članom 173; kada je to potrebno, primjenjuju se odredbe člana 175 stav 2.

Član 44

Poslovnik Suda predviđen članom 188 ovog ugovora, osim odredaba predviđenih ovim statutom, sadrži sve ostale odredbe potrebne za njegovu primjenu i, kada je to potrebno, njegovu dopunu.

Član 45

Savjet može, odlučujući jednoglasno, dopuniti odredbe ovog statuta radi prilagođavanja koja se ispostave neophodnim zbog mjera koje Savjet preduzme u skladu s posljednjim stavom člana 165 ovog ugovora.

Član 46

Odmah nakon polaganja zakletve, predsjednik Savjeta žrijebom bira sudije i generalne advokate čiji mandat ističe na kraju prvog perioda od tri godine u skladu s članom 167 st. 2 i 3 ovog ugovora.

Radna verzija

KAO POTVRDU NAVEDENOG, doljepotpisani punomoćnici potpisali su ovaj protokol.

Sačinjeno u Briselu, 17. aprila 1957. godine.

Ž. Š. SNOA i DOPIER (J. Ch. SNOY et d'OPPUERS)

K. F. OFILS (C. F. OPHÜLS)

Rober MARŽOLEN (Robert MARJOLIN)

Vitorio BADINI KONFALONIJERI (Vittorio BADINI CONFALONIERI)

Lambert ŠAUS (Lambert SCHAUS)

J. LINTHORST HOMAN (J. LINTHORST HOMAN)

PROTOKOL
O
PRIVILEGIJAMA I IMUNITETIMA

VISOKE STRANE UGOVORNICE UGOVORA O OSNIVANJU EVROPSKE EKONOMSKE
ZAJEDNICE,

SMATRAJUĆI da, u skladu s članom 218 ovog ugovora, Zajednica na teritorijama država članica uživa takve privilegije i imunitete koji su joj potrebni za obavljanje njenih zadataka prema uslovima koji su utvrđeni u posebnom protokolu,

SMATRAJUĆI i da, u skladu s članom 28 Protokola o Statutu Evropske investicione banke, ta banka uživa privilegije i imunitete utvrđene u protokolu iz prethodnog stava,

ODREDILE SU u svrhu sastavljanja ovog protokola kao svoje punomoćnike:

NJEGOVO VELIČANSTVO KRALJ BELGIJANACA:

barona Ž. Š. SNOA i DOPIERA (J. Ch. SNOY et d'OPPUERS), generalnog sekretara Ministarstva ekonomije, šefa belgijske delegacije na Međuvladinoj konferenciji;

PREDSJEDNIK SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE:

profesora dr Karla Fridriha OFILSA (Carl Friedrich OPHÜLS), ambasadora Savezne Republike Njemačke, šefa njemačke delegacije na Međuvladinoj konferenciji;

Radna verzija

PREDSJEDNIK REPUBLIKE FRANCUSKE:

Robera MARŽOLENA (Robert MARJOLIN), profesora prava, zamjenika šefa francuske delegacije na Međuvladinoj konferenciji;

PREDSJEDNIK REPUBLIKE ITALIJE:

V. BADINIJA KONFALONIJE (V. BADINI CONFALONIERI), državnog podsekretara u Ministarstvu vanjskih poslova, šefa italijanske delegacije na Međuvladinoj konferenciji;

NJEGOVO KRALJEVSKO VISOČANSTVO VELIKI VOJVODA OD LUKSEMBURGA:

Lamberta ŠAUSA (Lambert SCHAUS), ambasadora Velikog Vojvodstva Luksemburga, šefa luksemburške delegacije na Međuvladinoj konferenciji;

NJENO VELIČANSTVO KRALJICA HOLANDIJE:

J. LINTHORSTA HOMANA (J. LINTHORST HOMAN), šefa holandske delegacije na Međuvladinoj konferenciji;

KOJI SU SE, razmijenivši svoja punomoćja za koja je utvrđeno da su u propisanoj formi,

SAGLASILI o sljedećim odredbama koje su priložene uz Ugovor o osnivanju Evropske ekonomske zajednice.

Poglavlje 1

DOBRA, SREDSTVA, IMOVINA I POSLOVANJE ZAJEDNICE

Član 1

Prostorije i zgrade Zajednice nepovredive su. Izuzete su od pretresa, oduzimanja, zaplene ili eksproprijacije. Dobra i imovina Zajednice ne mogu biti predmet upravnih ili sudskih mjera prisile bez odobrenja Suda pravde.

Član 2

Arhive Zajednice nepovredive su.

Član 3

Zajednica, njena imovina, prihodi i ostala dobra oslobođeni su od svih neposrednih poreza.

Vlade država članica, kad god je to moguće, preduzimaju odgovarajuće mjere za doznačavanje ili povraćaj iznosa posrednih poreza ili poreza na prodaju uključenih u cijenu pokretne ili nepokretne imovine kada Zajednica za svoje službene potrebe obavlja veće kupovine čija cijena uključuje takve poreze. Međutim, primjena navedenih odredaba ne smije imati za posljedicu narušavanje tržišne konkurencije u okviru Zajednice.

Ne odobravaju se oslobađanja od poreza i dažbina koji se plaćaju samo kao naknade za javne komunalne usluge.

Član 4

Zajednica je oslobođena svih carina, zabrana i ograničenja pri uvozu i izvozu na predmete namijenjene njenoj službenoj upotrebi; tako uvezenim predmetima ne smije se raspolagati, ni uz naplatu ni besplatno, na teritoriji zemlje u koju su uvezeni, osim pod uslovima koje odobri vlada te zemlje.

Zajednica je oslobođena i svih carina i svih zabrana i ograničenja na uvoz i izvoz svojih publikacija.

Poglavlje 2

KOMUNIKACIJA I PROPUSNICE (*LAISSEZ-PASSER*)

Član 5

Pri službenoj komunikaciji i prenosu svih svojih dokumenata, institucije Zajednice na teritoriji svake države članice uživaju tretman koji ta država priznaje diplomatskim misijama.

Službena prepiska i ostala službena komunikacija institucija Zajednice ne podliježu cenzuri.

Član 6

Predsjednici institucija Zajednice mogu izdati članovima i službenicima tih institucija propusnice (*laissez-passer*) u obliku koji propisuje Savjet i koje vlasti država članica priznaju kao valjane putne isprave. Date propusnice (*laissez-passer*) izdaju se zvaničnicima i ostalim službenicima, pod uslovima utvrđenim u propisima za službenike i uslovima zaposlenja iz člana 212 ovog ugovora.

Radna verzija

Komisija može sklopiti sporazume na osnovu kojih se te propusnice (*laissez-passer*) priznaju kao valjane putne isprave na teritorijama trećih zemalja.

Poglavlje 3

ČLANOVI SKUPŠTINE

Član 7

Slobodno kretanje članova Skupštine prilikom putovanja do mjesta ili iz mjesta sastajanja Skupštine ne podliježe nikakvim administrativnim ili drugim ograničenjima.

Članovima Skupštine odobravaju se u vezi s carinskom i deviznom kontrolom:

- (a) od strane njihove vlade, iste olakšice koje se odobravaju visokim zvaničnicima prilikom putovanja u inostranstvo radi privremenih službenih misija;
- (b) od strane vlada ostalih država članica, iste olakšice koje se odobravaju predstavnicima stranih vlada na privremenim službenim misijama.

Član 8

Članovi Skupštine ne mogu biti podvrgnuti nikakvom obliku ispitivanja, zadržavanja ili sudskog postupka zbog izraženih mišljenja ili glasanja prilikom obavljanja svojih dužnosti.

Član 9

U toku zasjedanja Skupštine, njeni članovi uživaju:

- (a) na teritoriji svoje države, imunitet priznat članovima parlamenta te države;
- (b) na teritoriji bilo koje druge države članice, imunitet od svake mjere zadržavanja i od sudskih postupaka.

Na isti način, imunitet se primjenjuje na članove tokom putovanja do mjesta ili iz mjesta sastajanja Skupštine.

Ako je član zatečen u vršenju krivičnog djela, nije moguće pozivanje na imunitet i, u tom slučaju, Skupština može ostvariti svoje pravo na ukidanje imuniteta nekom od svojih članova.

Poglavlje 4

PREDSTAVNICI DRŽAVA ČLANICA KOJI UČESTVUJU U RADU INSTITUCIJA ZAJEDNICE

Član 10

Predstavnici država članica koji učestvuju u radu institucija Zajednice, njihovi savjetnici i tehnički stručnjaci uživaju uobičajene privilegije, imunitete i olakšice prilikom vršenja svojih dužnosti i tokom putovanja do mjesta ili iz mjesta sastajanja.

Ovaj član primjenjuje se i na članove savjetodavnih tijela Zajednice.

Poglavlje 5

ZVANIČNICI I OSTALI SLUŽBENICI ZAJEDNICE

Član 11

Na teritoriji svake države članice i bez obzira na njihovo državljanstvo, zvaničnici i ostali službenici Zajednice iz člana 212 ovog ugovora:

- (a) uživaju, u skladu s odredbama čl. 179 i 215 ovog ugovora, imunitet od sudskih postupaka u pogledu radnji koje oni preduzimaju u službenom svojstvu, uključujući izgovorene ili napisane riječi; taj imunitet uživaju i nakon prestanka vršenja dužnosti;
- (b) zajedno sa svojim bračnim drugovima i izdržanim članovima porodice ne podliježu imigracionim ograničenjima niti formalnostima za prijavu stranaca;
- (c) uživaju jednake olakšice koje se obično dodjeljuju zvaničnicima međunarodnih organizacija kada su u pitanju monetarni ili devizni propisi;
- (d) imaju pravo da iz zemlje njihovog posljednjeg boravišta ili iz zemlje čiji su državljani bez carine uvezu namještaj i druge predmete za ličnu upotrebu prilikom prvog preuzimanja dužnosti u toj zemlji, kao i pravo da ih nakon prestanka dužnosti u tu zemlju ponovo izvezu bez carina, u oba slučaja pridržavajući se uslova koje vlada zemlje u kojoj ostvaruju to pravo smatra neophodnim;
- (e) imaju pravo da bez carine uvezu motorno vozilo za ličnu upotrebu, kupljeno u zemlji svog posljednjeg boravišta ili u zemlji čiji su državljani, prema uslovima koji važe na unutrašnjem tržištu te zemlje, i da ga ponovno izvezu bez carine, u oba slučaja pridržavajući se uslova koje vlada zemlje u kojoj ostvaruju to pravo smatra neophodnim.

Član 12

Zvaničnici i ostali službenici Zajednice dužni su da plaćaju porez u korist Zajednice na plate, naknade i prihode koje im isplaćuje Zajednica, u skladu s uslovima i postupkom koje utvrđuje Savjet, odlučujući na predloge Komisije, koje ona podnosi u roku od godinu dana od stupanja na snagu ovog ugovora.

Oni su oslobođeni od plaćanja nacionalnih poreza na plate, nadnice i prihode koje im isplaćuje Zajednica.

Član 13

Prilikom primjene poreza na dohodak, poreza na bogatstvo i poreza na nasljedstvo, kao i prilikom primjene konvencija o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja sklopljenih među državama članicama Zajednice, za zvaničnike i ostale službenike Zajednice koji isključivo radi vršenja svojih dužnosti u službi Zajednice imaju boravište na teritoriji države članice koja nije njihova zemlja rezidentnosti u poreske svrhe u trenutku stupanja u službu Zajednice, smatra se, kako u zemlji njihovog stvarnog boravišta, tako i u njihovoj zemlji rezidentnosti u poreske svrhe, da su zadržali rezidentnost u potonjoj zemlji, pod uslovom da je ta država članica Zajednice. Ta se odredba primjenjuje i na bračnog druga, ako se ne bavi sopstvenim plaćenim zanimanjem, i na djecu koju izdržavaju i o kojoj se staraju lica iz ovog člana.

Pokretna imovina koja pripada licima iz prethodnog stava i koja se nalazi na teritoriji zemlje u kojoj borave oslobođena je od poreza na nasljedstvo u toj zemlji; za takvu se imovinu pri obračunu tog poreza smatra, uz poštovanje prava trećih zemalja i moguće primjene odredaba međunarodnih konvencija o dvostrukom oporezivanju, da se nalazi u zemlji rezidentnosti u poreske svrhe.

Prilikom primjene odredaba ovog člana ne uzima se u obzir rezidentnost stečena isključivo zbog obavljanja dužnosti u službi drugih međunarodnih organizacija.

Član 14

Savjet, odlučujući jednoglasno na predlog Komisije, koji ona podnosi u roku od godinu dana od stupanja na snagu ovog ugovora, utvrđuje program prava iz socijalne sigurnosti za zvaničnike i ostale službenike Zajednice.

Član 15

Savjet, odlučujući na predlog Komisije i nakon savjetovanja s ostalim zainteresovanim institucijama, određuje kategorije zvaničnika i ostalih službenika Zajednice na koje se u cjelosti ili djelimično primjenjuju odredbe člana 11, člana 12 stav 2 i člana 13.

Imena, razredi i adrese zvaničnika i ostalih službenika uključenih u takve kategorije periodično se dostavljaju vladama država članica.

Poglavlje 6

PRIVILEGIJE I IMUNITETI MISIJA AKREDITOVANIH PRI ZAJEDNICI

Član 16

Država članica na čijoj teritoriji Zajednica ima svoje sjedište priznaje uobičajeni diplomatski imunitet misijama trećih zemalja akreditovanim pri Zajednici.

Poglavlje 7

OPŠTE ODREDBE

Član 17

Zvaničnicima i ostalim službenicima Zajednice priznaju se privilegije, imuniteti i olakšice isključivo u interesu Zajednice.

Svaka institucija Zajednice dužna je da ukine imunitet priznat zvaničniku ili drugom službeniku kad god ona smatra da ukidanje tog imuniteta nije u suprotnosti s interesima Zajednice.

Član 18

Institucije Zajednice sarađuju s odgovornim tijelima zainteresovanih država članica radi primjene ovog protokola.

Član 19

Čl. 11 do 14 i član 17 primjenjuju se na članove Komisije.

Član 20

Čl. 11 do 14 i član 17 primjenjuju se na sudije, generalne advokate, sekretara i pomoćne izvjestioce Suda pravde, ne dovodeći u pitanje odredbe člana 3 Protokola o Statutu Suda pravde koje se odnose na imunitet sudija i generalnih advokata od sudskih postupaka.

Član 21

Ovaj protokol primjenjuje se i na Evropsku investicionu banku, na članove njenih tijela, na njeno osoblje i na predstavnike država članica koji učestvuju u njenim aktivnostima, ne dovodeći u pitanje odredbe Protokola o Statutu Banke.

Evropska investiciona banka je, uz to, oslobođena od svakog oblika oporezivanja ili nameta slične prirode pri osnivanju i bilo kakvom povećanju kapitala kao i od različitih formalnosti koje mogu biti povezane s tim u državi sjedišta Banke. Slično tome, prestanak Banke ili njena likvidacija nemaju za posljedicu nikakve namete. Konačno, djelatnosti Banke i njenih tijela, koje se obavljaju u skladu s njenim statutom, ne podliježu porezu na promet.

KAO POTVRDU NAVEDENOG, doljepotpisani punomoćnici potpisali su ovaj protokol.

Sačinjeno u Briselu, 17. aprila 1957. godine.

Ž. Š. SNOA i DOPIER (J. Ch. SNOY et d'OPPUERS)

K. F. OFILS (C. F. OPHÜLS)

Rober MARŽOLEN (Robert MARJOLIN)

Vitorio BADINI (Vittorio BADINI)

Lambert ŠAUS (Lambert SCHAUS)

J. LINTHORST HOMAN (J. LINTHORST HOMAN)

KONVENCIJA
O
IZMJENI I DOPUNI UGOVORA O OSNIVANJU EVROPSKE EKONOMSKE ZAJEDNICE
S CILJEM DA SE POSEBAN SISTEM PRIDRUŽIVANJA
UTVRĐEN U ČETVRTOM DIJELU TOG UGOVORA
UČINI PRIMJENJIVIM NA HOLANDSKE ANTILE

NJEGOVO VELIČANSTVO KRALJ BELGIJANACA, PREDSJEDNIK SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE, PREDSJEDNIK REPUBLIKE FRANCUSKE, PREDSJEDNIK REPUBLIKE ITALIJE, NJEGOVO KRALJEVSKO VISOČANSTVO VELIKI VOJVODA OD LUKSEMBURGA, NJENO VELIČANSTVO KRALJICA HOLANDIJE,

UZIMAJUĆI U OBZIR Ugovor o osnivanju Evropske ekonomske zajednice koji je potpisan u Rimu 25. marta 1957. godine, kao i Deklaraciju o namjeri u vezi s pridruživanjem Holandskih Antila Zajednici koju su istog dana dale njihove vlade i koja je dodata Završnom aktu Međuvladine konferencije za zajedničko tržište i Euroatom,

S NAMJEROM da izvrše ekonomsko pridruživanje Holandskih Antila Evropskoj ekonomskoj zajednici, koje je zatražila Kraljevina Holandija, u skladu s posebnim sistemom koji je utvrđen u dijelu IV Ugovora zajedno s posebnim odredbama o uvozu naftnih proizvoda koji su rafinisani u Holandskim Antilima u Zajednicu,

IMAJUĆI U VIDU povoljno mišljenje Savjeta od 22. oktobra 1962. godine koje je dato nakon savjetovanja sa Skupštinom i Komisijom,

ODLUČILI SU da u tu svrhu izmijene i dopune Ugovor o osnivanju Evropske ekonomske zajednice u skladu s odredbama člana 236 tog ugovora i za tu svrhu odredili su kao svoje punomoćnike:

Radna verzija

NJEGOVO VELIČANSTVO KRALJ BELGIJANACA:

Anrija Fajata (Henri Fayat), ministra u Ministarstvu vanjskih poslova;

PREDSJEDNIK SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE:

Rolf Lara (Rolf Lahr), državnog sekretara u Ministarstvu vanjskih poslova;

PREDSJEDNIK REPUBLIKE FRANCUSKE:

Žan Marka Bognera (Jean-Marc Boegner), ambasadora, predsjednika francuske delegacije na Konferenciji;

PREDSJEDNIK REPUBLIKE ITALIJE:

Karla Rusoa (Carl Russo), državnog podsekretara u Ministarstvu vanjskih poslova

NJEGOVO KRALJEVSKO VISOČANSTVO VELIKI VOJVODA OD LUKSEMBURGA:

Eugena Šausa (Eugène Schaus), potpredsjednika Vlade i ministra vanjskih poslova;

NJENO VELIČANSTVO KRALJICA HOLANDIJE:

H. R. van Hutena (H. R. van Houten), državnog sekretara u Ministarstvu vanjskih poslova;

V. F. M. Lampea (W. F. M. Lampea), opunomoćenog ministra za Holandske Antile;

Radna verzija

KOJI su se, na poziv predsjednika Savjeta Zajednice, razmijenivši svoja punomoćja za koja je utvrđeno da su u propisanoj formi,

SAGLASILI O SLJEDEĆEM:

Član 1

Holandski Antili unose se na listu u Aneksu IV Ugovora o osnivanju Evropske ekonomske zajednice. Stoga „Protokol o robi koja je porijeklom i koja dolazi iz određenih zemalja i koja uživa poseban režim pri uvozu u državu članicu“ prestaje da se primjenjuje na tu zemlju.

U pogledu odnosa između te zemlje, s jedne strane, i država članica i prekomorskih teritorija, s druge strane, sistem koji važi zbog primjene Ugovora na datum stupanja na snagu ove konvencije i koji će nakon toga važiti u odnosu na ostale prekomorske zemlje i teritorije primjenjuje se na Holandske Antile.

Član 2

Protokolima koji su priloženi uz Ugovor o osnivanju Evropske ekonomske zajednice dodaje se sljedeći protokol, koji postaje njegov sastavni dio: „Protokol o uvozu naftnih proizvoda koji su rafinisani u Holandskim Antilima u Evropsku ekonomsku zajednicu“ čiji je tekst priložen uz ovu konvenciju.

Član 3

Visoke strane ugovornice potvrđuju ovu konvenciju u skladu sa svojim ustavnim pravilima. Isprave o potvrđivanju deponuju se kod Vlade Republike Italije.

Radna verzija

Ova konvencija stupa na snagu prvog dana u mjesecu koji slijedi nakon što posljednja država potpisnica položi isprave o potvrđivanju. Međutim, ako se navedeno polaganje izvrši manje od petnaest dana prije početka idućeg mjeseca, stupanje na snagu ove konvencije odlaže se do prvog dana drugog mjeseca nakon datuma polaganja isprave o potvrđivanju.

Član 4

Ova konvencija, sačinjena u jednom izvornom primjerku na njemačkom, francuskom, italijanskom i holandskom jeziku, s tim da su sva četiri teksta jednako autentična, deponuje se u arhivu Vlade Republike Italije koja dostavlja ovjereni primjerak svim vladama ostalih država potpisnica.

KAO POTVRDU NAVEDENOG, doljepotpisani punomoćnici potpisali su ovu konvenciju.

SACINJENO u Briselu, 13. novembra 1962. godine.

A. FAJAT (H. FAYAT)

R. LAR (R. LAHR)

J. M. BOGNER (J. M. BOEGNER)

K. RUSO (C. RUSSO)

E. ŠAUS (E. SCHAUS)

H.R. VAN HUTEN, V.F.M. LAMPE (H. R. VAN HOUTEN, W. F. M. LAMPE)

PROTOKOL
O
UVOZU NAFTNIH PROIZVODA RAFINISANIH U HOLANDSKIM ANTILIMA
U EVROPSKU EKONOMSKU ZAJEDNICU

VISOKE STRANE UGOVORNICE,

S NAMJEROM da detaljnije utvrde sistem trgovine koji se primjenjuje na uvoz naftnih proizvoda rafiniranih u Holandskim Antilima u Evropsku ekonomsku zajednicu,

SAGLASILE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu uz taj ugovor:

Član 1

Ovaj protokol primjenjuje se na naftne proizvode iz tarifnih brojeva 27.10, 27.11, 27.12, ex 27.13 (parafinski vosak, vosak iz nafte ili bituminoznih materijala i parafinski otpaci) i 27.14 Briselske nomenklature koji se uvoze za upotrebu u državama članicama.

Član 2

Države članice se obavezuju da će, za naftne proizvode koji su rafinirani u Holandskim Antilima, odobriti carinske povlastice koje proizilaze iz pridruživanja Holandskih Antila Zajednici, pod uslovima koji su predviđeni ovim protokolom. Te odredbe važe bez obzira na pravila o porijeklu koja primjenjuju države članice.

Član 3

1. Ukoliko Komisija, na zahtjev države članice ili na sopstvenu inicijativu, utvrdi da uvoz u Zajednicu naftnih proizvoda koji su rafinisani u Holandskim Antilima prema sistemu koji je predviđen članom 2 iznad uzrokuje stvarne poteškoće na tržištu jedne ili više država članica, ona odlučuje da zainteresovane države članice uvedu, povećaju ili ponovo uvedu carine na navedeni uvoz, u onoj mjeri i za onaj period koji je potreban za rješavanje zahtjeva takvog stanja. Stope carina koje se uvedu, povećaju ili ponovo uvedu na takav način ne smiju premašivati carine koje se za te iste proizvode primjenjuju u odnosu na treće zemlje.
2. Odredbe stava 1 mogu se u svakom slučaju primjenjivati sve dok uvoz u Zajednicu naftnih proizvoda koji su rafinisani u Holandskim Antilima dostiže dva miliona tona godišnje.
3. Savjet se obavještava o odlukama koje Komisija donosi u skladu sa st. 1 i 2, uključujući one odluke kojima se odbija zahtjev države članice. Savjet, na zahtjev bilo koje države članice, preuzima odgovornost za to pitanje i može te odluke u svakom trenutku izmijeniti i dopuniti ili opozvati svojom odlukom, koju donosi kvalifikovanom većinom glasova.

Član 4

1. Ukoliko neka država članica smatra da uvoz naftnih proizvoda koji su rafinisani u Holandskim Antilima, a koji se odvija neposredno ili preko neke druge države članice prema sistemu koji je predviđen članom 2 iznad, uzrokuje stvarne poteškoće na njenom tržištu i da je potrebno hitno djelovanje kako bi se te poteškoće riješile, može na sopstvenu inicijativu na takav uvoz odlučiti da primijeni carinu čija stopa ne smije premašivati stopu carine koja se za te iste proizvode primjenjuje u odnosu na treće zemlje. O svojoj odluci obavještava Komisiju, koja u roku od mjesec dana odlučuje da li mjere koje je ta država preduzela treba zadržati ili se te mjere moraju izmijeniti i dopuniti ili ukinuti. Na takvu odluku Komisije primjenjuju se odredbe člana 3 stav 3.

Radna verzija

2. Ukoliko količine naftnih proizvoda koji su rafinirani u Holandskim Antilima, a koji se uvoze u neku državu ili države članice EEZ neposredno ili preko neke druge države članice, prema sistemu koji je predviđen članom 2 iznad, tokom kalendarske godine premašuju količine u tonama koje su navedene u Aneksu ovog protokola, mjere koje ta država ili države članice preduzmu u skladu sa stavom 1 za tekuću godinu smatraju se opravdanim. Nakon što se uvjeri da je postignuta utvrđena količina u tonama, Komisija vrši formalnu zabilješku preduzetih mjera. U tom slučaju, ostale države članice ne upućuju to pitanje na rješavanje Savjetu.

Član 5

Ukoliko Zajednica odluči da primijeni kvantitativna ograničenja na naftne proizvode, bez obzira na to odakle se uvoze, ta se ograničenja mogu primijeniti i na uvoz tih proizvoda iz Holandskih Antila. U tom slučaju, Holandskim Antilima odobrava se povlašćeni režim u odnosu na treće zemlje.

Član 6

1. Savjet jednoglasnom odlukom revidira odredbe čl. 2 do 5, nakon savjetovanja sa Skupštinom i Komisijom, ako se utvrdi zajednička definicija porijekla za naftne proizvode iz trećih zemalja i pridruženih zemalja ili ako se donesu odluke u okviru zajedničke trgovinske politike za odnosne proizvode ili ukoliko se utvrdi zajednička energetska politika.
2. Međutim, pri izvršenju takve revizije, u svakom slučaju se moraju očuvati jednake povlastice u korist Holandskih Antila, u prikladnom obliku i za količinu od najmanje dva i po miliona tona naftnih proizvoda.
3. Obaveze Zajednice u pogledu jednakih povlastica iz stava 2 ovog člana mogu se, po potrebi, razdijeliti po zemljama uzimajući u obzir količinu u tonama koja je navedena u Aneksu ovog protokola.

Član 7

Što se tiče sprovođenja ovog protokola, Komisija je odgovorna za praćenje kretanja uvoza u države članice naftnih proizvoda koji su rafinirani u Holandskim Antilima. Države članice Komisiji dostavljaju, u skladu s administrativnim uslovima koje ona preporuča, sve podatke koji su za to korisni, a Komisija zatim obezbeđuje njihovo dostavljanje.

KAO POTVRDU NAVEDENOG, doljepotpisani punomoćnici potpisali su ovaj protokol.

SACINJENO u Briselu, 13. novembra 1962. godine.

A. FAJAT (H. FAYAT)

R. LAR (R. LAHR)

J. M. BOGNER (J. M. BOEGNER)

K. RUSO (C. RUSSO)

E. ŠAUS (E. SCHAUS)

H. R. VAN HUTEN, V.F.M. LAMPE (H. R. VAN HOUTEN, W. F. M. LAMPE)

ANEKS UZ PROTOKOL

Radi sprovođenja člana 4 stav 2 Protokola o uvozu naftnih proizvoda koji su rafinirani u Holandskim Antilima u Evropsku ekonomsku zajednicu, visoke strane ugovornice odlučile su da se količina od 2 miliona tona naftnih proizvoda iz Antila raspoređuje među državama članicama na sljedeći način:

Njemačka	625.000 tona
Ekonomska unija Belgije i Luksemburga	200.000 tona
Francuska	75.000 tona
Italija	100.000 tona
Holandija	1.000.000 tona

ZAVRŠNI AKT

Punomoćnici

NJEGOVOG VELIČANSTVA KRALJA BELGIJANACA,

PREDSJEDNIKA SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE,

PREDSJEDNIKA REPUBLIKE FRANCUSKE,

PREDSJEDNIKA REPUBLIKE ITALIJE,

NJEGOVOG KRALJEVSKOG VIŠOČANSTVA VELIKOG VOJVODE OD LUKSEMBURGA,

NJENOG VELIČANSTVA KRALJICE HOLANDIJE,

koji su se sastali u Briselu dana 13. novembra 1962. godine na Konferenciji predstavnika vlada država članica radi izmjene i dopune Ugovora o osnivanju Evropske ekonomske zajednice u skladu s uslovima iz člana 236 tog ugovora,

SLUŽBENO SU PRIMILI K ZNANJU sljedeće dokumente:

- Nacrt koji je Savjetu 4. juna 1962. godine podnijela Vlada Kraljevine Holandije o izmjenama i dopunama Ugovora s ciljem da se poseban sistem pridruživanja utvrđen u četvrtom dijelu tog ugovora učini primjenjivim na Holandske Antile,
- Mišljenje koje je Skupština usvojila 19. oktobra 1962. godine,
- Mišljenje Komisije Evropske ekonomske zajednice od 10. septembra 1962. godine,

Radna verzija

- Pozitivno mišljenje Savjeta Evropske ekonomske zajednice od 22. oktobra 1962. godine o sazivanju Konferencije predstavnika vlada država članica o pridruživanju Holandskih Antila Evropskoj ekonomskoj zajednici;

DONIJELI SU sljedeće dokumente:

- Konvenciju o izmjenama i dopunama Ugovora o osnivanju Evropske ekonomske zajednice s ciljem da se poseban sistem pridruživanja utvrđen u četvrtom dijelu tog ugovora učini primjenjivim na Holandske Antile,
- Protokol o uvozu naftnih proizvoda koji su rafinisani u Holandskim Antilima u Evropsku ekonomsku zajednicu kao i Aneks uz taj protokol.

U TRENUTKU POTPISIVANJA ovih dokumenata, Konferencija je donijela sljedeće deklaracije:

- Deklaraciju o trgovinskom sistemu između Holandskih Antila i pridruženih prekomorskih država:

Predstavnici vlada država članica saglasni su, u svijetlu mišljenja koje je Komisija podnijela Savjetu, da se sistem trgovinskih odnosa između Holandskih Antila i pridruženih prekomorskih država utvrdi sporazumno s tim državama.

- Deklaraciju o konačnom sistemu uvoza naftnih proizvoda koji su rafinisani u Holandskim Antilima u Zajednicu:

Predstavnici vlada država članica saglasni su da se pri utvrđivanju konačnog sistema koji je predviđen članom 6 Protokola o uvozu naftnih proizvoda koji su rafinisani u Holandskim Antilima u Evropsku ekonomsku zajednicu uzme u obzir neophodnost obezbjeđivanja jednakog režima za Holandske Antile i ostale pridružene prekomorske zemlje i teritorije u skladu s četvrtim dijelom Ugovora o osnivanju Zajednice.

Radna verzija

KAO POTVRDU NAVEDENOG, doljepotpisani punomoćnici potpisali su ovaj završni akt.

SAČINJENO u Briselu, 13. novembra 1962. godine.

A. FAJAT (H. FAYAT)

R. LAR (R. LAHR)

J. M. BOGNER (J. M. BOEGNER)

K. RUSO (C. RUSSO)

E. ŠAUS (E. SCHAUS)

H.R. VAN HUTEN, V.F.M. LAMPE (H. R. VAN HOUTEN, W. F. M. LAMPE)